

Chuyện làng Nhô

Phạm Ngọc Tiến

Chào mừng các bạn đón đọc đầu sách từ dự án sách cho thiết bị di động

Nguồn: <http://vnthuguan.net>

Phát hành: Nguyễn Kim Vỹ.

Mục lục

- 1 -

- 2 -

- 3 -

- 4 -

- 5 -

- 6 -

- 7 -

- 8 -

- 9 -

- 10 -

- 11 -

- 12 -

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 1 -

Kịch bản phim truyện truyền hình.

Nhà thờ họ Trịnh ở làng Nhô, buổi tối.

Ngôi nhà thờ họ Trịnh nằm ở đầu làng (đó là dòng họ lớn nhất nhì vùng). Ngoài gian chính có điện thờ, còn có một nhà ngang 3 gian nơi ở của cụ Tín, người trông coi việc hương đèn.

Nhà thờ họ được quây bằng bức tường đá xám. Lúc này trời đã chạng vạng tối, cụ Tín khóa cổng rồi cập quạng lên gian chính. Điện thờ âm u nhờ nhit. Cụ Tín đứng trầm mặc trước bàn thờ.

Đoạn cụ móc túi lấy bao diêm. Đôi tay già lấy bầy quẹt đến bốn năm lần que diêm mới bắt lửa. Cụ lập cập tháo thông phong chiếc đèn dầu nhỏ.

Tiếng gió rít nhẹ rờn rợn. Lửa tắt. Lại lấy bầy quẹt diêm. Lần này lửa được châm vào đèn. Bập bùng thứ ánh sáng vàng vọt ma quái liếm nhòe nhoẹt các bức ảnh chân dung tiền nhân họ Trịnh.

Cụ Tín châm hương, run rẩy cắm vào bát hương, chắp tay.

Bên ngoài nhà thờ, làng Nhô lùm lùm thành khối trong màn đêm sẫm sẫm. Lác đác những ngọn đèn điện đỏ tòng tọc. Chó sủa thành vệt dài đến nhà thờ họ thì tắt.

Một bóng đen đứng tần ngần ở cổng.

Tiếng khóa, xích xoeng xoeng. Bóng đen khẽ gọi:

- Cụ Tín... cụ Tín...

Gọi thêm vài lượt, không thấy động tĩnh gì, bóng đen chặc lưỡi, đu mình qua tường tiến vào gian thờ.

Trong gian thờ cụ Tín vẫn chấp tay không quay lại. Giọng cụ rành rọt.

- Chào anh Khả!

Bóng đen giật nảy mình:

- Hả?

- Anh Khả mới về?

- Dạ! Nhưng bỗng dưng sao cụ lại biết là con?

- Biết chứ. Mắt tôi bây giờ cặp bà nhèm nhưng trời thương còn để cho đôi tai. Không phân biệt nổi tiếng chân người họ Trịnh, sao dám chường mặt ở chốn này.

- Dạ, con chịu cụ.

- Anh Khả về hẳn?

Trịnh Khả run bắn người:

- Ở... cụ Tín... sao... .

Một tràng cười của cụ Tín cất lên. Tiếng cười nhẹ, mảnh, lạnh, sắc:

- Nghe tiếng chân của anh ta biết. Nó nặng nề lắm.

Trịnh Khả hơi chồm lên bối rối:

- Cụ Tín. Cụ là người hay là...

- Ta là con cháu họ Trịnh. Mà thôi, về là phải, con cá chết một giờ ngửa bụng với nước. Con cáo chết ba năm quay đầu về núi. Huống hồ con người... Anh Khả vào thắp hương đi.

Cụ Tín quay trở lui ra sân.

2 - Nhà thờ họ Trịnh, tối.

Khả châm hương vái. Lần lượt hiện về những khuôn hình thờ. Tiếng gió rít. Các bức ảnh đảo chung chiêng. Mắt Khả đậu lại ở một bức ảnh. Khả thần thờ:

- Cha ơi.

Từ bức ảnh hiện dần lên một người đàn ông mặc áo dài khăn xếp. giọng người ảnh trầm trầm, âm âm:

- Anh đã về đấy ư?

- Con là Trịnh Khả. Giọt máu buồn, giọt máu lưu lạc của họ Trịnh. Con đã trở về.

Người ảnh nhếch mép cười:

- Về hẳn à? Hưu à? Làm gì đến tuổi, đúng không nhỉ?

Trịnh Khả cung kính:

- Con mới 52 tuổi nhưng ở lại làm gì nữa, buồn lắm. Cả đời chẳng đâu vào đâu, vài năm nữa ở lại làm gì.

Người ảnh:

- Về cũng được. Rút cục anh là người sướng nhất họ Trịnh. Được đi tận Liên Xô học. Gỡ đầu người khác, lại ở bậc đại học, lớn lắm đấy. Chả bằng mấy làm quan ư?

Trịnh Khả hẳn học:

- Nước non gì cái chức thầy đồ. Hơn nữa ai để ý gì đến con. Họ thù bố ngày xưa làm sao con ngóc đầu lên được. Xin tổ tiên đừng bỏ rơi con.

Người ảnh cất tiếng cười ha ha:

- Thù à, ha ha... Trịnh Khả, tuổi kia rồi phải biết phân biệt phải trái chứ, ha ha...

Trịnh Khả lùi dần, lùi dần ra cổng, miệng lắp bắp:

- Xin đừng bỏ rơi con.

Khả lùi sát cổng, hoảng hốt. Tiếng cười vây bủa ghê rợn. Người ảnh lừ lừ trôi phía trước mặt. Thoắt cái, người ảnh biến thành ông cụ Tín, tay cầm đèn cao ngang mặt:

- Kìa anh Khả, về nhà đấy à? Còn túi hành lý kia nữa.

Khả trăn mắt nhìn cụ Tín. Đoạn Khả cầm túi hành lý rút vào bóng đêm.

Chó lại sủa rộ thành vệt.

3 - Nhà Trịnh Khả, tối.

Khả lúi lũi đi vào ngõ nhà mình. Con chó vàng nhảy chồm chồm ném từng tiếng sủa vào mặt Khả.

Khả lậm lừ tiến. Con chó vừa sủa, vừa lúi. Khả lấm bẫm chửi:

- Tiên sư, toàn chó là chó.

Trong căn nhà tối om, văng ra tiếng đàn bà tru tréo:

- Tiên nhân đưa nào trêu chó nhà bà đấy.

Khả dẫn giọng:

- Khả đây!

Đèn nhà bật tách sáng. Vợ Khả mừng rỡ:

- Ôi thầy nó. Tôi cứ tưởng đưa nào trêu chọc.

- Con đâu?

- Con Lụa, thằng Khảm lớn rồi, tởn lắm. Chưa cơm nước xong đã tấp tễnh. Kệ xác chúng nó. À chết, bố nó ăn uống gì chưa?

- Ăn rồi!

- Vậy để tôi pha ấm nước.

Vợ Khả đi xuống bếp. Khả ngồi xuống chiếc ghế cũ chọt nhóm người nhàn nhó:

- Mẹ kiếp, nhà cửa bẩn thỉu, hôi hám quá.

Vợ Khả xách phích nước lên, vừa lúi húi pha trà, vừa lấm bẫm khẽ:

- Nhà không chủ nó thế đấy. Có đàn ông, đàn ang đâu... .

Khả vẫn mắt:

- Cô nói cái gì?

Vợ Khả không đáp đi vào buồng. Một lát sau bước ra, tóc tai đã chải gọn gàng, chiếc áo gụ nhàu nát đã được thay bằng chiếc áo cộc tay màu mỡ gà còn mới. Bây giờ vợ Khả mới đáp:

- Anh cứ đi biên biệt, có bao giờ ngó ngang gì đến nhà với cửa.

Vợ Khả nấc lên tức tưởi:

- Mấy tháng trước con Lụa bị bệnh mắt, suýt mù phải đi Hà Nội chữa. Tìm đến bố, nào có thấy...

Khả, giọng đã dịu:

- Tôi phải đi công tác liên miên. Thôi, Liên này, tôi sẽ ở nhà. Ở hẳn!

- Già rồi còn gì. Ở nhà với vợ, với con lại chả chán vạn lần hơn.

Khả nhìn kỹ vợ:

- Cô dạo này thay đổi nhiều nhỉ. Nói năng cũng khác. Ai dám bảo tôi già. Sự nghiệp của tôi còn dài.

Liên lau nước mắt, chột bật cười:

- Đi cả đời chẳng thấy sự nghiệp đâu. Giờ về dưỡng già lại sự với nghiệp. Đâu, đồ đạc anh để đâu hết.

Khả nhăn mặt:

- Chỉ có cái túi ấy chứ còn gì nữa.

Liên lôi ra bộ quần áo, vài thứ đồ lặt vặt:

- Khốn nạn, cả đời công tác, giờ chỉ có ngần này thứ. Sự nghiệp ở đây chắc.

Khả rít liên:

- Im mồm. Đàn bà biết gì mà nói.

Liên khóc:

- Tôi thật khổ cả đời!

Khả như nhận thấy mình vô lý, đặt tay lên vai vợ:

- Thôi, đừng trẻ con, tôi đã về, không phải lo nữa. Rồi cô xem, còn lâu Khả mới già.

Khả đẩy Liên vào buồng. Đèn tắt. Tiếng đế rúc.

4 - Làng Nhô buổi sáng.

Nhà gạch, mái ngói san sát. Một vài ngôi nhà mái bằng. Đường làng lát gạch nghiêng.

Khả, quần áo chỉnh tề, gặp ai cũng sỏi lời chào. Đến cuối làng, hết con đường độc đạo, Khả nhìn ra cánh đồng. Lúa đang trổ.

Mắt Khả mông lung.

Khả không hề để ý có người đang đi đến phía sau.

Một ông già hom hem.

Đó là lão Bong có bộ ria mép vênh lên và đôi mắt sắc pha gian xảo.

Lão Bong đặng hăng.

Khả giật mình quay lại.

Lão Bong vê ria:

- Bông jua me xừ, Khả.

- Ô kìa, chào ông Bong. Ông vẫn thế. Cái món Tây, xài mãi chưa chán ư?

Mặt lão Bong vênh lên:

- Chán sao được. Đàng ấy cũng Tây, dưng mà, lại sao được với Tây của tớ. Hoách lắm nhé. Hồi ấy...

Khả cười:

- Biết rồi, khổ lắm, nói mãi.

- Biết là biết thế nào, tớ từng cặp với mụ đầm tóc vàng... .

- Gớm, cái thứ lính đóng khố như ông có mà đằm. Đằm vào khố.

Lần này thì lão Bong cười:

- Cái hồi, tớ ở Pari ấy mà... phải biết...

Tiếng thế vẫn phải công nhận bọn Tây ngu. Chúng nó chê không ăn thịt chó!

Lão Bong liếm mép thèm thường:

- Mẹ khi, ngu đến thế thì thôi. Thử hỏi trên đời này có cái gì hơn được anh nhựa mật.

Khả nhìn xoáy vào mặt lão Bong, buông vu vơ:

- Nhựa mật hả?

Lão Bong nhai tóp tép như đang được ăn thật:

- Phải, nhựa mật bốc khói và rượu trắng sủi tăm. Mà này, anh Khả rúc về cái xó quê tun hút làm gì. Làng Nhô này... đến nhựa mật cũng đếch có.

Mặt Khả chột đanh lại:

- Thôi chào ông Bong. Hôm nào, rảnh rồi tôi sẽ mời ông một chầu nhựa mật túy lúy. Thế nhé.

Mắt lão Bong sáng rực:

- Nhựa mật, tốt, tốt. Mec xi, mec xi.

Lão Bong đi. Còn lại mình Khả. Khả lại lẩm bẫm:

- Làng Nhô. Về làm gì... ?

Mắt Khả dần tối lại.

5- Quá khứ của Trịnh Khả/ Giảng đường. Ngày.

Mắt Khả dần tối lại. Từ mắt Khả, quá khứ quay trở về.

Giảng đường. Khả đứng trên bục. Kết thúc một buổi lên lớp:

- Tôi từng du học ở Liên Xô. Tôi đã nhìn tận mắt những thành tựu kỳ diệu của năng lượng nguyên tử. Trong một tương lai không xa, các nhà máy điện nguyên tử sẽ mọc lên ở Việt Nam. Không ai khác, chính các anh, các chị là chủ nhân thực sự của ngành công nghiệp hiện đại ấy.

Tiếng vỗ tay vang lên. Khả đỉnh đạc rời khỏi giảng đường. Vài, bốn sinh viên lướt qua Khả. Một nữ sinh xinh đẹp, lạnh lót:

- Thưa thầy, đến bao giờ thì có nhà máy điện nguyên tử?

Tiếng cười rộ lên. Khả chau mày, khó chịu. Một đồng nghiệp nam vỗ vai Khả:

- Tụi trẻ bây giờ thế đấy. Thôi, trong khi chờ đợi cái thành tựu vĩ đại kia, tôi đãi ông bữa cơm trưa nay, chịu không?

Khả hần học:

- Rặt lý thuyết!

- Đúng thế, nhưng dạ dày cần phải thực nghiệm, ông ạ. Nào đi.

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 2 -

6- Quá khứ của Trịnh Khả/ Quán nước. Ngày.

Một quán ven đường huyện Kiến An.

Tấm biển sơn dòng chữ: “Bán buôn thuốc lò Kiến An”.

Chủ quán là một người đàn bà phốp pháp.

Mụ đang gói từng chồng bánh thuốc lò.

Vài khách hàng đang trả tiền, cân thuốc.

Một gã đàn ông to vật vờ, cột nhà:

- Bà chủ, ông xã thầy đồ đâu rồi, đi cất thuốc hả?

Mụ béo nôi đóa:

- Biển suốt nửa tháng nay, cầm bao nhiêu tiền hàng. Xã xiếc gì, đận này về...

Gã kia cười khàn khạc:

- Thôi cho tàu suốt đi, cùng cánh thuốc lò ta cừ nhau lại chả chán vạn lần hơn ư?

- Nỡm ọ, đang nấu hết cả lòng ruột.

Gã kia chưa tha:

- Nhớ hẩn biển về quê thì sao. Tớ bảo thật đấy. Hẩn vợ con đùm đề. Hề, hề...

Mụ béo mặt đuối ra. Chợt mụ phất lên:

- Phải rồi, sao mà tôi ngu thế không biết. Lão bám vào cái váy già này để bòn rút. Trời ơi là trời. Được, đây sẽ đến tận trường làm ra nhẽ.

7- Quá khứ của Trịnh Khả/ Phòng tổ chức trường. Ngày.

Phòng tổ chức trường. Trưởng phòng tổ chức:

- Anh Khả còn ý kiến gì không?

Khả vuốt tóc, buồn rầu:

- Không! Sau vụ xô xát vừa rồi, tôi thấy không thể tiếp tục giảng dạy được nữa. Tôi xin nghỉ.

- Chúng tôi thông cảm với anh. Anh nghĩ thế là phải. Tuy chưa đủ tuổi hưu nhưng lãnh đạo nhà trường vẫn chấp nhận giải quyết chế độ cho anh.

8- Nhà Trịnh Khả. Chiều.

Cảnh quá khứ lút dần trong mắt Khả. Nhưng là Khả đang ở nhà mình. Bữa cơm chiều đông đủ cả nhà. Khả lừa vội vàng bát cơm. Chiêu ngậm canh, súc òng ọc rồi đứng dậy.

Liên ái ngại:

- Thầy nó ăn ít thế.

- Tôi mệt, không nuốt được.

Tiếng Liên chuyển sang ca cẩm:

- Khổ, từng tiệm thế mà đã yên đâu. Cứ đà này, tôi sợ đến tương cà cũng không có.

Khả cầm bạnh ra:

- Không ngờ nhà mình lại sa sút đến vậy. Dân làng mình có kém thiên hạ thật nhưng đâu đến nỗi. Tôi định sẽ mở lò gạch. Nhà toàn người sức dài, vai rộng không nhẽ lại thua hàng xóm.

Liên giãy nảy:

- Thôi, tôi xin thầy nó. Từ ngày thầy nó về hết ắp trứng lại gột vệt, bao nhiêu vốn liếng tích cóp đều nước lũ ra sông hết. Cái số thầy nó không cưỡng lại được đâu. Làm gạch nhiều vốn lắm, tôi chịu. Cố đấm ăn xôi không khéo lại dặt dứu ăn mày cả lũ.

Khả trợn mắt:

- Mụ im đi. Biết cái gì mà số với má. Khả này đã quyết là làm. Thằng Khảm đâu.

Khảm vớ cái bình tích tu một ngụm rõ dài, không nói, lừ lừ kéo ghế ngồi đối diện với Khả. Khả lắc lắc đầu:

- Con với cái, mồm lúc nào cũng như thóc điếc. Từ mai mày đi làm gạch với tao. Trúng vài lò ắt có bình bịch cưỡi con ạ.

Khảm thản nhiên đi khỏi nhà, buông lại cộc lốc:

- Thiết gì.

Khả châm thuốc hút, dẫn từng tiếng:

- Con cái hỏng hết. Con Lụa đâu, xem có thằng nào rước, biến quách đi cho rồi.

Lụa không nói gì, bê mâm bát xuống bếp. Có tiếng chó sủa.

Vợ Khả suýt chó.

Cô giáo Vân đơn đả:

- Bác Khả có nhà không nhỉ?

- Tôi đây, chào cô giáo Vân.

Khả rót nước đưa cho Vân:

- Cô lại chơi. Có việc gì mà rờng phải đến nhà tôm thế này?

- Chết, bác quá lời. Em với bác là chỗ họ hàng. Và lại, bác là người danh giá của họ Trịnh. Chả là hôm nọ ông Nhút bí thư xã đến thăm trường có gợi ý muốn nhờ bác giúp đỡ chúng em ít giờ ngoại khóa để học sinh được mở mang thêm.

Khả cười khây:

- Tôi dạy làm sao được học sinh của cô.
- Vẫn biết, bác dạy đại học nên chỉ dám phiên bác in ít thôi. Gọi là kèm cặp thêm cho các em vài tiết.
- Cảm ơn cô và ông bí thư xã. Vốn liếng của tôi bây giờ không phải là chữ nghĩa nữa mà là gạch. Cô hiểu không, tôi bây giờ là thợ đốt lò gạch.

Cô giáo Vân năn nì:

- Bác Khả ạ, trong đám học sinh, con cháu họ Trịnh nhà mình nhiều lắm.

Khả đứng dậy, cười toanh toách:

- Học nhiều cũng đến như tôi là cùng. Cô Vân lấy chồng đi. Cô cưới tôi sẽ đến mừng. Còn dạy thêm, thư thư đã nhé, cứ bảo ông bí thư thế. Khả này còn lo vực kinh tế gia đình đã. Cá nhân có mạnh, cộng đồng mới tươi. Thế nhé!

9- Cánh đồng- Ngày.

Giữa cánh đồng. Khu lò gạch ngổn ngang.

Gạch mộc rải đầy sân. Gạch đã đốt xếp thành kiêu.

Chiếc xe trâu đỗ trên con đường mương thủy lợi.

Người đánh xe bé choắt:

- Gạch này thì tôi vái. Bờ bùng bực, có xây chuồng lợn cũng không xong.
- Đoạn gã đánh xe đi. Thằng Khảm mắt gườm gườm cũng nhảy phắt lên xe.

Còn mình Khả chán nản:

- Sạch bách, cả vốn lẫn lãi. Mẹ kiếp.

Đúng lúc ấy Khê là em rể Khả, chủ nhiệm hợp tác xã làng Nhô đến. Khê đon đả:

- Chà, công việc đến đâu bác Khả? Phải công nhận chủ trương khoán của chính phủ hết ý thật. Đúng là nông dân làm chủ ruộng đất, muốn mùa gì cũng được hết, bác Khả nhỉ?

Khả mát mẻ:

- Chú giễu cợt tôi phải không?

- Ấy chết, không dám, bỗng dưng sao bác lại nổi đóa lên thế?

- Chú biết tôi bại hẳn vỡ gạch này, chú hể hả lắm. Tôi đi guốc vào bụng chú. Này, ông chủ nhiệm, bây giờ xênh xang rồi, có nhớ đến ngày xưa, lúc nhà tôi còn mười mẫu ruộng, ông phải quy lụy thế nào mới lấy được con Khắt, em tôi...

Bỗng Khả dừng lời. Như có tiếng sét xoẹt trong đầu Khả. Giọng Khả chuyển cung bậc rất nhanh:

- Chú Khê, cảm ơn chú nhé.

Khê ngạc nhiên:

- Bác cảm ơn gì em?

Khả cười sằng sặc:

- Cảm ơn lời xỏ xiên của chú khiến cho tôi vụt nhớ đến ngày xưa.

- Em không hiểu.

- Ha ha, ha, chú về đi, cảm ơn chú... ha ha,

Âm thanh tràng cười của Khả rền lên ghê rợn. Khuôn mặt Khả trùm kín màn hình.

10- Quá khứ của Khả/ Cánh đồng. Ngày.

Quãng năm 1961- 1962. Khả, Khê và một số thanh niên xung kích đang bị bõm lợi ruộng, căng thước dây đo đất. Chính quyền điều 70 mẫu ruộng của

làng Nhô cho Tam san để cân bằng nhân lực và diện tích cấy trồng. Tam San người đông, ruộng ít.

Khả bảo Khê:

- Chú đã cưới cái Khắt, mình là anh em rồi. Khoảnh ruộng này là của nhà mình đấy.

- Em biết tỏng. Ông cụ cao kiến thật.

- Sao?

- Anh lại còn vờ. Ông cụ hiến tất tần tần 10 mẫu ruộng vào đúng dịp làng mình phá tề. Cao đến thế thì thôi.

- Be bé cái mồm.

- Hì, hì... chính thế nên dạo cái cách ông cụ tránh được họa địa chủ. Nhờ thành phần trung nông lớp trên, nên anh mới được đi học nước ngoài. Giỏi, giỏi, Gia Cát có sống lại cũng phải gọi ông cụ nhà mình bằng anh.

- Kìa, đã bảo bé mồm thôi.

- Chỉ có điều, em vẫn thắc mắc. Tại sao lúc mọi việc đã yên ổn cả thì ông cụ lại tự tử?

- Trời, tao lạy mày. Có im đi không?

- Sợ qué gì, chỉ người nhà mình mới biết cụ tự lao đầu xuống giếng. Còn thì cả làng ai cũng tưởng cụ say rượu bị ngã. A, hay là ông cụ tiếc đất, tiếc của nên chết hận?

Khả cắn chặt răng im lặng.

11- Cánh đồng- Hoàng hôn.

Hiện tại. Bóng Khả thành khối lút trong hoàng hôn. Khả đứng ở bờ ruộng tiếp giáp làng Nhô và Tam San. Mặt Khả thâm thẫm. Tiếng Khả rít vào gió:

- 70 mẫu ruộng của làng Nhô cắt cho Tam San. Trời cứu ta rồi. Chỉ nay mai làng Nhô này sẽ nằm trong tay Khả. Cha ơi, mười mẫu ruộng của nhà

mình...

Có bóng người lúi húi phía trước. Đó là Xinh. Chồng liệt sĩ. Ở vậy nuôi một đứa con.

Khả giật thột, vội vã tiến lại. Khả hắng giọng:

- Ai như cô Xinh.

- Ô kìa, bác Khả. Bác làm gì muện thế?

Khả tùm tùm cười:

- Còn cô?

- Bác còn lạ gì gia cảnh nhà em. Mẹ góa, con cô, neo người nên phải tranh thủ sớm tối mà có xong đâu.

Khả chép miệng, tỏ vẻ ái ngại thật sự. Mắt Khả nhìn Xinh chòng chọc. Ở độ tuổi 40 nom Xinh vẫn gọn ghẽ, mặn mòi.

Giọng Khả mềm mại:

- Anh biết mẹ con Xinh quá vất vả.

Xinh nhận ra ngay sự khang khác trong giọng nói của Khả. Cô luống cuống:

- Ấy chết, à em cảm ơn bác.

Khả ranh mãnh:

- Với anh, Xinh khách sáo làm gì. Cũng đừng gọi bác. Anh đã già đâu. Không biết anh có giúp được mẹ con Xinh điều gì không?

- Anh đừng nói thế, còn chị với các cháu bên nhà.

- Anh... Ta đi về đi Xinh.

Khả khôn ngoan vờ ngập ngừng. Hai người đi sóng đôi trên đường mương. Khả đỡ gánh củ của Xinh:

- Để anh gánh đỡ cho.

Xinh xấu hổ:

- Ai người ta nhìn thấy thì chết:

Khả cười to:

- Chết thì đã sao. Đời đặng nào chả một lần chết.

Chợt Khả dừng lại. Trời đã sâm sẫm tối vẫn nhìn thấy mắt Khả lóe sáng. Hãn nói rất nhanh:

- Ta nghỉ một lát. Anh muốn nói với Xinh chuyện này.

- Không... Không.

- Xinh có biết vì sao anh ra đây không?

- Không... Không.

- Chỗ đất Tam San tiếp đất với ruộng nhà Xinh là đất của làng Nhô đấy.

- O, sao lại thế?

- Chính tay anh đo mà. Ngày ấy làng mình không làm hết ruộng nên trên điều chỉnh cắt cho Tam San...

- Nhưng thế thì sao ạ?

Giọng Khả đanh lại, nham hiểm:

- Phải đòi lại. Đất làng mình bây giờ hiếm như vàng.

- Đòi được không anh?

- Được hay không là do quyết tâm của làng. Anh nắm rất rõ chủ trương chính sách, anh sẽ giúp đỡ dân làng đòi lại. Nếu đòi được, ruộng sẽ chia cho các gia đình, thương binh, liệt sỹ trước.

- Thế thì cả làng Nhô sẽ mang ơn anh.

Khả ồm ờ:

- Anh chỉ cần một người thôi.

Xinh ngây thơ:

- Ai thế hả anh?

- Em!

Bất ngờ, Khả chụp lấy vai Xinh.

Xinh sợ hãi hất tay Khả ra:

- Kìa, anh Khả làm gì thế.

Khả ôm Xinh, vật ngã ra vệ cỏ. Xinh cuống cuống:

- Bỏ ra đi, không tôi kêu lên đây này.

Khả cười man dại:

- Kêu đi.

Khả chồm lên Xinh.

Bóng đêm như đồng lõa với Khả.

12- Cánh đồng- Tối.

Xong việc, Khả nằm vật ra, thở hỗn hển.

Xinh, tay ôm ngực trần, ngồi co ro, khóc thút thít:

- Đồ tồi. Anh là thằng khốn nạn.

Khả bật dậy. Hấn nhìn Xinh chăm chăm.

Khả đưa tay vuốt ve Xinh.

Bây giờ, Xinh không phản ứng gì.

Khả nói rất âu yếm:

- Anh đúng là thằng khốn nạn nhưng Xinh ạ, tha lỗi cho anh. Anh không đành được. Anh yêu Xinh.

- Anh im đi.

- Không, anh nói thật đấy. Anh yêu Xinh, từ lâu rồi cơ. Anh muốn bù đắp những mất mát của Xinh.

Tủi thân, Xinh òa to hơn.

Khả hôn vào mặt Xinh.

- Anh muốn như thế này mãi với em.

Sau những chuyện vừa xảy ra, Xinh đã trấn tĩnh lại:

- Anh nói thế để làm gì?

Khả ranh mãnh:

- Để em hiểu lòng anh.

Xinh thở dài:

- Em không tin. Em là gái già... Em ...

Xinh lại thốn thức. Khả ôm lấy Xinh.

- Không, với anh, em vẫn đẹp...

- Thế này thì em càng thêm khổ.

- Có anh bên cạnh em.

Đột ngột, Xinh vắng ra khỏi tay Khả:

- Anh còn vợ anh. Nhưng anh thề đi.

Khả cười. Tiếng cười đầy nhục cảm và đắc thắng:

- Anh thề sẽ luôn ở bên cạnh em.

Lần này, Xinh chủ động ôm Khả:

- Mười mấy năm nay... Anh là người đàn ông đầu tiên sau...

Khả bịt ngay mồm Xinh:

- Anh hiểu. Cảm ơn Xinh. À, việc đòi đất anh cần em giúp sức.

- Gái góa này thì làm được gì.

- Em là vợ liệt sỹ. Em đi vận động các gia đình thương binh, liệt sỹ và các gia đình khác. Em phải ủng hộ anh.

Xinh cúi đầu, ngẫm nghĩ, trả lời rất nhỏ:

- Vâng.

Khả cười mãn nguyện:

- Nhưng ủng hộ anh cái này là chính.

Xinh né người, cùng cười.

- Đồ nỡm. Tham!

Bóng tối nuốt gọn hai người.

13- Nhà Khê - Tối.

Buổi tối, tại nhà Khê. Cả nhà vừa ăn cơm xong.

Khê xia răng, mồm ngoác rộng. Chân bỏ cả lên ghế.

Mấy đứa con Khê xúm vào chiếc tivi màu Sony 21 inch đang phát kết quả xổ số. Cả bọn reo ầm lên:

- Tám một, ăn kếp rồi, a ha,

Khê vút tằm, nâng chén trà uống đánh soạt, quát:

- Có đẹp ngay đề đóm đi không thì bảo. Sung sướng quá hóa rồ. Bưng cái mâm rếch đi cho tao. Thức ăn thừa cứ bày ra thế kia, khác gì trên người thiên hạ.

Khả bước vào nhà rất nhanh, chó không kịp sủa:

- Thiên hạ thì không biết nhưng Khả này thì đúng là cũng tức mắt đấy.

Khê đon đả:

- A, chào bác Khả, bác lại chơi nhà em cơ đấy.

Khả đánh mắt lướt hết thấy mọi đồ đạc sang trọng trong nhà. Đoạn nhếch mép nham hiểm:

- Chơi thì không. Ông chủ nhiệm đời nào lại chơi với thằng dân đen này.

- Ấy chết, bác là cứ hay đùa. Văn nghệ quá...

Mặt Khả đanh lại:

- Tôi không đùa đâu. Có việc cần đây.

- Bác cần gì ở em?

Mặt Khả lạnh như kem:

- Trước hết, cần ông chủ nhiệm phân phối lại thu nhập.

- Bác nói gì em không hiểu?

- Có gì đâu, ông chủ nhiệm viện trợ cho Khả này dăm tấn thóc.

Khê giãy nảy:

- Ấy chết, bác nói gì lạ thế. Nhà em cũng hoàn cảnh lắm, lấy đâu thóc mà giúp bác.

Khả nói to:

- Hoàn cảnh, tivi này, xe máy này, vàng đeo nứt kẽ thịt, đồ tôi! Tao không cần mày giúp. Nghe chưa?

- Thế ông định trấn lột tôi chắc?

- Hừ, mày còn dám cao giọng. Phành tai ra mà nghe cho rõ. Những thứ mày có kia cũng không phải của mày làm ra.

- Ông bảo tôi đi ăn cướp à? Anh em gì mà thế!

- Không ăn cướp thì còn gọi là cái gì. Chúng mày, một lũ một dân, của cải của dân, chúng mày khuân kìn kìn về nhà. Không thể lấy đâu ra cơ ngơi này. Đùng qua mắt tao. Dùng vi tính còn không qua được mắt Khả, huống hồ tính đốt ngón tay như chúng mày.

Khê lúng túng, mắt lấm lét:

- Ấy bác. Kia, chúng mày đi chơi hết. Tắt tivi ngay.

Bọn trẻ con này giờ tròn mắt nhìn bố và bác đấu khẩu, nhận được lệnh vội tản đi hết.

Khê:

- Để em pha ấm trà đãi bác.

- Không cần. Tao nói tiếp đây. Tao đã nghiên cứu kỹ. Chúng mày bè đảng với nhau khiếp lắm. Kế cũng tinh vi đấy. Riêng vụ này, ban chủ nhiệm đã...

Khê hạ giọng hết cung bậc:

- Có gì anh bảo ban khe khẽ. Em cũng chỉ vì gia đình. Lo cho đàn cháu của bác mà thôi.

Bây giờ thì Khả cười, mặt vẫn lạnh:

- Biết điều thế phải hay hơn không. Nếu không nghĩ chú là em rể, Khả này đã tố cáo. Dân làng Nhô này, ta chỉ cần nạy ba tấc lưỡi, ban chủ nhiệm của chú, đến bùn cũng không còn mà tọng.

- Dạ, em hiểu rồi. Thế bác cần gì ạ?

- Năm tấn thóc.

- Ôi giời ơi, sao nhiều thế?

- Tùy chú chọn. Điều kiện thì biết rồi đấy.

- Bác để thư thư rồi em tính. Việc này phải thông qua ban chủ nhiệm mới được.

Khả giãn giọng:

- Năm tấn thóc quy ra tiền. Lấy ngay ngày mai. Còn việc nữa, cũng bằng giờ ngày mai, tay Khả phải được cầm tập biên bản giao ruộng cho Tam San ngày xưa.

Mặt Khê méo xệch:

- Thế này quá bằng bác giết em.

- Không chết đâu, vây cánh của chú đầy ủy ban, cùng một giuộc hết. Mấy tờ giấy nát trong tủ hồ sơ nào có khó khăn gì. Thế nhé, ngày mai tiền và hồ sơ hiểu không? Chậm trễ đừng có trách Khả này tàn nhẫn.

14- Quán thịt chó - Ngày.

Quán thịt chó ở phố huyện, buổi trưa, Khả và lão Bong.

Khả gọi một mâm đầy. Rót rượu tràn hai chén, trịnh trọng:

- Nào, ta nâng cốc, chúc mừng sức khỏe ông Bong nhé!

Lão Bong tợp một hơi cạn sạch chén rượu, hồ hởi:

- Mec xi, mec xi... ông Khả quý hóa quá.

Khả xoa tay, mắt đảo rất nhanh:

- Hôm nay, may mắn gặp ông Bong, Khả này có chuyện muốn thưa. Ông là lão làng lại là người đi đông, đi tây...

- Cái hồi tôi ở bên tây ấy mà... Phải biết...

Lão Bong nheo mắt vì miếng nhựa mận quá to.

Lão lồi mắt nuốt. Miệng tóp tép:

- Chà, khoái tử thật, con mụ đầm tóc vàng. Nhưng bọn tây ngu, đếch có nhựa mận. Trên đời này...

Khả cắt ngang:

- Ông Bong là người thẳng thắn.

Lão Bong dùng tay gạt miếng thịt giắt răng:

- Tôi là cứ chửi thẳng vào mặt chứ sợ gì.

- Ông là người từng trải

- Cuộc đời phức tạp lắm. Tỷ như món nhựa mận...

Khả nheo mắt nhìn lão Bong thăm dò:

- Vì vậy, giới cho Khả này được gặp ông để bàn chuyện lớn.

- Hả?

Khả vào thẳng chuyện:

- Chắc ông Bong còn nhớ 70 mẫu ruộng làng Nhô cắt cho Tam San đạo trước. Lúc đó, dân làng ta ngây thơ quá. Bây giờ, chính phủ có chính sách giao ruộng cho dân. Vậy, Khả này đề nghị đòi lại đất cho làng.

- Ô, thế mà tôi quên phắt đi đấy. Đúng, phải đòi ngay tấp lự. Không trả, kiện tận trung ương chứ sợ đếch.

Khả ghé sát mặt lão Bong:

- Việc này phải thận trọng. Ta phải vận động người làng Nhô.

- Đúng! Nhựa mận ngon quá. Anh bảo chúng tôi phải làm gì?

- Ông có uy tín lại là lão làng.

- Anh dạy quá lời.

- Ông kín đáo nói chuyện với các cụ trong làng. Cốt nhất là ở các cụ quyết. Con cháu chỉ việc theo.

Lão Bong dùng thìa múc hũn thìa tương nhựa mận cho vào bát mình:

- Đúng, đúng, kìa anh xơi đi chứ, nhựa mận cứ phải chén nóng mới sánh.

- Cuối tháng này, tôi thết con chó, làm bữa rượu mời các cụ, tiện thể ta bàn bạc xem sao.

- Đúng, đúng, thết chó... .

- Vậy, cứ thế ông Bong nhé.

- Được! Việc mời các cụ dễ ợt, tôi lo. Mà này, hôm ấy, cuối tháng ấy mà, bảo Tứ sứt một tiếng. Khoản bóp tiết ướp nhựa mận, làng Nhô, nó là nhất thống.

- Vâng, Khả này tuân lời ông dạy.

- Tốt, tốt, ... Méc xi, mec xi... (Tiếp Pháp cảm ơn)

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 3 -

15- Nhà thờ họ Trịnh- Tối

Gian điện thờ họ Trịnh. Chạng vạng tối.

Cụ Tín bật diêm châm đèn.

Gió thổi tắt lửa.

Lại bật diêm.

Ngọn lửa nháy vội vã.

Từ phía làng, chó sủa thành vệt đến nhà thờ tổ thì bật hẳn. Cụ Tín chấp tay, khẩn, vẫn chấp tay, không quay lại:

- Anh Khả, xuống nhà ngang, đợi tôi một lát.

Không rõ hình Khả, chỉ có tiếng.

- Cụ Tín, con muốn vào thắp hương.

- Tôi biết. Anh muốn cầu khẩn điều gì. Ta nói chuyện với nhau đã. Biết đến tổ tiên là tốt. Nhưng tâm mình phải sạch.

- Cụ Tín, cụ là người hay là...

Tiếng gió cuốn u u bật đi hết mọi âm thanh khác.

16- Nhà ngang - Tối.

Trong nhà ngang, Khả ngồi ngay đơ đối diện với cụ Tín.

Cụ Tín với chai rượu:

- Uống với ta một chén, anh Khả.

Khả ngửa cổ, dốc tuột chén rượu:

- Vâng! Con muốn...

- Ta biết. Chính vì thế, ta lo ngại cho anh.

- Cụ hiểu cho. Con chỉ vì dân làng Nhô. Vì 70 mẫu ruộng của làng Nhô.

Cụ Tín ngửa mặt. Tiếng cười mãnh, nhẹ, sắc, lạnh:

- Mắt ta kém thật nhưng anh qua sao nổi. Anh Khả, anh đâu vì ai. Anh hận thì có. 10 mẫu ruộng và cái chết của cha anh. Nhầm rồi, anh nhầm to rồi.

Khả đứng bật dậy, hoảng hốt vì bị nhìn thấu tim đen:

- Nhưng, cha con...

- Không, đây chỉ là cái cớ. Ta tiếc rằng không ngăn cản nổi anh. Nhưng ta tin vào sự linh thiêng của tổ tiên họ Trịnh. Vào đi, vào thắp hương đi. Hãy nhớ rằng, họ Trịnh ta xưa, nay không bao giờ làm việc gì trái đạo. Còn kẻ nào... ơ, hơ, tiếc thay cho anh, hơ, hơ, hơ...

Khả ngồi chết lặng.

17- Đường làng - Ngày.

Làng Nhô nhộn nhịp như có hội.

Trên khuôn mặt mọi người hiện rõ vẻ háo hức, căng thẳng.

Người làng tùm nhau thành từng đám xì xào, bàn tán.

Lúc này đang giữa sáng, lão Bong khật khừ tiến đến bên một đám người già có, trẻ có.

Lão Bong, giọng đã nhềnh nhệch:

- Bông rua... chà, chà phải công nhận ông Khả là người học rộng, biết cao. Tôi, tiếng là đã đi đông, đi tây...

Một gã mặt dữ dằn cất lời. Đó là Tứ sứt làm nghề mổ và bán thịt lợn.

- Ông có mà Tây nhựa mận.

Lão Bong cười phô cả máng lợi đỏ hoét:

- Đúng, nhựa mận. Anh Tứ nói chí lý. Đòi được ruộng, gì chứ món ấy cứ gọi là thoải mái.

Một bà sồn sồn:

- Cứ dăng thế, chắc gì Tam San họ đã nhà.

Lão Bong trợn mắt:

- Cái mụ này, ông Khả đã tính toán đâu ra đấy hết rồi. Đàn bà ngồi xồm, đừng có làm nhụt chí.

Bà kia bĩu môi, rồi sẵn đến làm động tác như muốn nhắc lão Bong.

Lão Bong dúm người lại như cua bị ếch vỗ mai.

Cả đám người cười âm lên.

Bà kia:

- Chí có đâu mà nhụt. Lần sau đừng có coi thường ngữ ngồi xồm nghe chửa. Đàn bà cũng có dăm, bầy loại. Không ngon như món nhựa mận của ông đâu.

Lão Bong lâu bầu:

- Đúng là ra ngô gặp công.

Vẫn bà kia nanh nọc:

- Tôi vẫn cứ lo lo là. Dân Tam San cũng không phải thường. Muốn đòi được đất phải rạch rồi ngô ra ngô, khoai ra khoai.

Tứ sứt hung hăng, tay đâm đâm như đang chọc tiết lợn:

- Không trả táng bỏ bố chúng nó đi chứ sợ à.

Một, hai thanh niên phụ họa:

- Phải phải.

- Chắc, lành làm gáo, vỡ làm môi.

Lão Bong phấn khởi ra mặt, vỗ tay bồm bộp, giọng quan trọng hẳn:

- Được rồi, việc thế nào hẳn ông Khả sẽ lo được. Bà con ta có tinh thần thế là tốt. Để hôm này họp làng rồi ta quyết.

18- Nhà Khả - Tối.

Nhà Khả buổi tối, đèn sáng trưng.

Người vào, ra tấp nập, chào hỏi, chuyện trò râm ran.

Còn lại, ba người: Khả, lão Bong và Tứ. Lão Bong nháy mắt:

- Quái, hẹn thế mà giờ này con mẹ Xinh chưa thấy đến. Hay là ngại...

Khả lừ mắt:

- Việc lớn, ông Bong đừng có lung tung.

Tứ sứt lặp bắp:

- Hay là... ta cứ họp.

Khả rót nước trà:

- Không sốt ruột được, ban trù bị phải đủ thành phần. Anh Tứ là cựu chiến binh. Ông Bong là bô lão. Chị Xinh là vợ liệt sỹ đại diện cho gia đình chính sách vừa là đại biểu phụ nữ. Không thể thiếu ai được. Ông Bong với anh Tứ cứ nhân nha, chẳng vội gì.

Xinh đứng sát cổng nhà Khả ngần ngại.

Con chó vàng nhà Khả xõ ra, sủa dữ dội.

Vợ Khả đang cời nồi cám lợn trong bếp te tái chạy ra:

- Ai như cô Xinh.

- Vâng, em đấy.

Liên sực chó. Con chó vàng cúp đuôi. Liên mắng:

- Đúng là ngu như chó, đến người thân cũng không biết.

Liên quay sang Xinh mát mẻ:

- Cô vào đi. Anh nhà tôi mong cô lắm đấy.

Xinh cúi, nói nhỏ về thẹn thùng:

- Ấy chết, à... em mắc ít việc nhà nên đến muộn.

Vợ Khả vẫn mát mẻ:

- Cô Xinh dạo này bận rộn thật đấy.

Xinh loay hoay không trả lời được. Xinh đoán ra vợ Khả đã mang máng biết chuyện.

Đúng lúc ấy thì Khả từ trong nhà bước ra. Khả đơn đả:

- Chào chị Xinh. Mời chị vào nhà. Gớm anh em chúng tôi đợi mãi.

Xinh đi vào nhà. Khả quay sang vợ dẫn từng tiếng

- Cô làm cái trò gì thế. Hông việc lớn của tôi thì đừng có trách.

Liên vùng vằng đi vào bếp.

Khả cũng vào nhà.

Lão Bong, mắt hấp háy.

- Gớm, buổi tối nom cô Xinh ăn đèn nhấy.

Khả gạt đi:

- Thôi, ta vào chuyện luôn. Hôm nay, ban trụ bị đòi ruộng nhóm họp. Tình hình mọi người đã rõ. Dân làng Nhô đã sôi sục khí thế. Tôi đã chuẩn bị mọi thứ cần thiết, kể cả giấy tờ giao ruộng ngày xưa. Tình hình bây giờ rất khẩn trương.

Lão Bong nói đế:

- Rất khẩn trương, đúng thế.

Khả:

- Tuần sau chúng ta phải họp làng. Đơn từ tôi cũng đã thảo xong. Ngày mai tôi sẽ làm việc với xã để thăm dò thái độ.

Tứ sứt bản khoán:

- Nhờ họ ngăn cản thì sao?

Khả nhếch mép:

- Nếu xã ngăn cản, chúng ta sẽ vạch tội ban chủ nhiệm tham nhũng, chính quyền xã nhu nhược làm ngõ, nếu không nói là tiếp tay. Bằng chứng tôi cũng đã có đủ. Mọi người tiếp tục vận động dân làng. Thế nhé, ai có ý kiến gì không?

Tứ sút chém tay:

- Vâng, có gì bác cứ bảo em một nhời. Tứ này cứ gọi là phăng luôn.

Lão Bong:

- Cho tôi xin chén rượu. Nhạt mồm quá.

Xinh nãy giờ có vẻ thẹn, đầu cúi giờ mới liếc Khả một cái rõ dài:

- Cái ông Bong này, không có rượu chắc chết hử?

Lão Bong cười hềnh hệnh:

- Chứ lại không, ai nghiện gì mà chả chết.

Xinh đứng dậy:

- Thôi, tôi xin phép.

Khả tiễn Xinh ra cổng, cố tình nói to:

- Vâng, chị Xinh lại nhà nhé!

Trong bếp, có tiếng loảng xoảng. Khả véo vào tay Xinh:

- Em về đi. Nhớ để cửa cho anh.

19- Nhà Khê - Buổi sáng.

Nhà Khê, buổi sáng sớm. Khê ngồi uống trà một mình. Khả đang hoàng đi vào. Khê vẫn ngồi yên:

- Lại còn việc gì nữa đây, bao giờ tôi mới hết nợ hờ trời.

Khả cười tươi:

- Nợ đời có bao giờ hết được.

- Anh còn cần gì ở tôi nữa?

- Kìa chú Khê, anh em như chân với tay, hề hề, chú cứ gay gắt làm gì. Ờ, mà chú không mời nước tôi sao?

Khê đứng phắt dậy, giận dữ:

- Anh nói đến thạch sùng cũng không buồn đớp muỗi. Anh em gì. Anh trấn lột tôi lại còn đơn từ. Chuyện loang ra cả làng, cả xã. Thiếu nước tôi phải bỏ làng...

Khả nghiêm giọng:

- Chú đừng nỏ mồm. Tôi chưa đụng đến chú đâu. Thậm chí tôi còn bảo vệ chú nữa đấy. Tính tôi vốn sòng phẳng.

- Bây giờ anh cần gì? Nói đi!

Khả đứng dậy, đi ra:

- Tôi về đây. Sáng nay, họp Đảng ủy xã chú phải là người đưa ra chuyện đòi đất cho làng Nhô.

Bóng Khả khuất, Khê rít lên:

- Đồ khốn nạn.

20- Ủy ban xã - Ngày.

Khu ủy ban xã. Từ đây, về làng Nhô chỉ có một con đường độc đạo, rải đá. Làng Nhô lấp lóa trong nắng. Phòng họp Đảng ủy cửa mở rộng. Cuộc họp vừa tan. Khê tất tả đi ra thì gặp Khả.

- Anh đến đây làm gì?

Khả không trả lời thẳng câu hỏi:

- Tình hình thế nào?

- Căng lắm. Anh dẹp chuyện đòi đất đi. Không ai đại gì bởi lại chuyện lịch sử đâu.

Khả cười gằn:

- Được! Khả này chấp nhận đại.

Khê xuống giọng van nài:

- Anh làm gì thì làm. Xin anh thương cho mấy đứa cháu anh, chúng còn nhỏ dại lắm. Anh lôi toang hoang chuyện kia ra, bố con em chỉ còn đường, tay bị, tay gậy.

- Được! Chú về đi. Tôi sẽ gặp bí thư Nhút.

Khả xăm xăm đi vào văn phòng Đảng ủy. Một thanh niên ngăn lại:

- Kìa, bác gặp ai.

- Tôi gặp ông bí thư Nhút.

- Đồng chí bí thư đang bận.

Khả nghiêm giọng:

- Tôi là Trịnh Khả, người làng Nhô đã đăng ký gặp Đảng ủy rồi. Anh cứ nói với ông bí thư như thế.

Đúng lúc ấy, ông Nhút xách catap vào, vui vẻ:

- Chào anh Khả, mời anh vào đây. Hôm nọ cô giáo Vân trao đổi với tôi về chuyện trường học, anh thấy thế nào.

- Vâng, cảm ơn ông bí thư đã chiếu cố đến Khả này.

Ông Nhút rót nước mời Khả:

- Ấy, tôi với anh là bạn đồng niên, khách sáo làm gì.

Khả, mặt vẫn lạnh lùng:

- Vâng, ông bí thư cho phép. Chuyện dạy dỗ bọn trẻ, tốt đấy. Nhưng có cách lo cho tương lai tốt nhất là giải quyết việc hiện tại. Hiện tại ông Nhút ạ.

- Ý anh là... .

Khả đặt mạnh chén nước.

- Ông Nhút đã thừa biết chuyện gì. Tôi đến đây với tư cách là công dân làng Nhô để hỏi ông bí thư... .

Bí thư Nhút xoa tay:

- Chuyện này phức tạp lắm. Chả giấu gì anh, Đảng ủy vừa họp. Có ý kiến nêu ra việc làng Nhô đòi đất. Chúng tôi không tán thành việc ấy. Anh Khả...

Khả đứng dậy:

- Thế là rõ. Tôi cũng không cần úp mở. Làng Nhô sẽ đòi đất bằng được. Chính quyền của các ông không ngăn cản được đâu. Ông Nhút, tôi có đủ bằng chứng về những hành vi tiêu cực, tham nhũng của ban chủ nhiệm. Cả ông nữa, ông dung túng họ. Nhân dân sẽ không để các ông yên đâu.

Bí thư Nhút điềm đạm:

- Anh hãy bình tĩnh đã. Có thể có việc tiêu cực nhưng anh nói chúng tôi dung túng là không đúng. Làng Nhô có nguyện vọng đòi đất, chúng tôi sẽ làm việc trực tiếp với họ. Còn anh? Anh không được phép kích động.

Khả cười:

- Ông thách người nghèo ăn cỗ phở? Các ông định làm việc với ai? Mấy đứa bòn rút công quỹ, làm giàu trên mồ hôi của nông dân phải không? Nên nhớ rằng, Khả này không ngu như dân làng Nhô đâu.

- Anh nhớ mình đang ở đâu chứ, anh Khả?

Khả đứng dậy:

- Vâng, tôi biết. Chào ông bí thư. Rồi ông sẽ phải hối hận.

21- Nhà Xinh - Đêm.

Tại nhà Xinh, đêm khuya, Khả mở cổng ngõ thành thạo. Con chó đã bén hơi chạy ra vẫy đuôi rồi rít. Trong bếp nhà Xinh bếp trấu vẫn đang dấm âm ỉ lửa đỏ. Khả sẽ sàng như một con mèo đến bên cửa buồng, thăm thào:

- Xinh, Xinh ơi.

Xinh lách cửa ra ngoài, ôm chầm lấy Khả. Trăng cuối tháng vàng khè ngoi ngóp chui vào mây mờ ảo. Xinh lôi Khả vào bếp.

Xinh tấm tức:

- Anh tệ lắm. Chả ngó ngang gì tới người ta cả.

- Anh bận quá. Phải lo bao việc cho ngày mai, Xinh ạ. Xong xuôi, anh sẽ ở liền tù tì bên em. Lúc ấy, lại chả...

Xinh òa lên:

- Em khổ quá.

- Có gì mà khóc mãi thế?

- Em lo lắm.

- Lo cái gì, nói xem nào?

Xinh cầm tay Khả đặt vào bụng mình:

- Anh có thấy gì không?

Khả sờ bụng Xinh, không hiểu:

- Thấy cái gì?

Xinh lại khóc:

- Có chữa rồi chứ còn cái gì nữa.

Khả giật mình:

- Chữa à, nhanh thế?

- Ba bốn lần rồi còn nhanh gì nữa. Mà hùng hục thế chỉ một lần cũng chết người ta.

- Bây giờ em tính sao?

- Bỏ đi chứ làm sao.

- Không để nuôi à?

- Em thì chẳng sợ, chỉ ngại anh mang tiếng. Anh đang phải lo việc làng, việc nước.

Khả hực lên, vui sướng. Khả ôm ghì lấy Xinh, hôn chùn chụt lên mặt, lên cổ. Chợt, Khả móc túi lấy một nắm tiền dúi vào tay Xinh:

- Em tuyệt lắm.

Nắm bạc từ tay Xinh rơi lả tả xuống. Xinh hỏi:

- Gì thế này?

- Có ít tiền, em cầm để lo việc. Anh luôn ở bên em, Xinh đừng sợ gì cả.

Xinh đu lấy cổ Khả, rên lên sung sướng:

- Ôi, anh... Em yêu anh.

Khả vật Xinh ngã xuống nền bếp trái rơm.

Nồi cám lợn bị đập đổ.

Ngọn lửa đang ủ trấu chợt bùng lên. Ngọn lửa rọi rõ rau cám chảy ra nền bếp.

22- Đình làng Nhô - Ngày.

Khả mặc veston, cặp cặp da đen bóng từ nhà ra đình làng.

Sáng sớm đã có rất đông người túm tụm từng nhóm ở đường làng.

Mọi người râm ran chào Khả.

Mặt Khả mãn nguyện.

Đình làng Nhô đã được quét dọn sạch sẽ. Hương khói nghi ngút.

Bước vào đến sân đình Khả đã thấy đông đảo các già làng có mặt, ngồi xếp bằng trên thềm.

Ở sân, vô số thanh niên và trẻ con.

Khả cung kính:

- Con xin chào các cụ, các ông, các bà và toàn thể bà con làng Nhô.

Tiếng mời mọc râm ran.

Khả gật đầu chào người này, bắt tay người kia.

Khả ghé tai lão Bong.

Lão Bong bật như một cái máy:

- Thừa các cụ, thừa bà con. Hôm nay, làng ta đến đây vì một lý do rất quan trọng. Ta sẽ bàn nhau để đòi lại đất, Tam san lấy của ta dạo trước. Xin giới thiệu ông Khả, người học rộng biết nhiều, trình bày kế hoạch đòi đất.

Tiếng vỗ tay đang ran lên. Sân đình ồn ào như chợ vỡ.

Khả từ từ đặt chiếc cặp lên bàn, mắt lướt một lượt, thăm dò:

- Kính thưa các cụ, kính thưa bà con. Tôi là con cháu làng Nhô. Sau mấy chục năm được Đảng và Nhà nước cho học thành người và làm công tác đào tạo nhân tài cho đất nước, nay nghỉ hưu về với quê cha đất tổ. Lẽ ra tôi có quyền nghỉ ngơi nhưng nay thấy việc làng nên phải xắn tay vào. 70 mẫu ruộng làng Nhô ta giao cho Tam San dạo trước, hồ sơ tạm giao ngày đó, tôi đã lấy lại được (Khả giơ tập hồ sơ), chính sách mới về ruộng đất hiện nay cho phép làng ta có quyền đòi lại số đất của mình. Tất nhiên, nếu người làng ta đồng sức, đồng lòng. Đây là việc lớn nên không có ý kiến của mọi người thì việc không xong. Xin mời các cụ và dân làng cho ý kiến.

Loạn xạ cả lên. Mọi người bị kích động phấn khởi hô “đồng ý” nhất loạt.

Khả hơi nhếch mép:

- Như vậy tất cả đã nhất trí. Tôi đề nghị ta lập ngay ban chỉ đạo đòi đất và chống tiêu cực.

Mọi người im lặng không ai nói gì.

Khả xoa tay:

- Cũng đã hòm hòm mọi việc. Tôi có ngả con cây. Anh em ở nhà đã xấp mấy mâm. Xin mời các cụ lại nhà dùng với Khả này chén rượu nhạt. Tiện thể ta sẽ bàn việc luôn.

Lão Bong nói như rên:

- Phải, chí phải, nhựa mận xong rồi bầu bán.

Đám đông lục tục đứng dậy, tản đi.

23- Nhà Khả - Ngày.

Nhà Khả. Bốn, năm mâm thịt chó trên sập, dưới nền.

Mọi người nâng cốc, gắp thịt, nói cười ồn ã.

Khả đứng lên cung kính:

- Vậy là ta đã lập xong ban chỉ đạo. Được các cụ tín nhiệm bầu làm Tổng thư ký, Khả này xin mang hết sức lực để phục vụ làng Nhô. Nay, Khả xin trình bày một số việc. Nếu chấp thuận, ban sẽ biểu quyết luôn.

Tiếng nhai trệu trạo, húp soàn soạt xen lẫn tiếng khề khà của rượu:

- Được.

- Ông Khả khá lắm.

- Lần này phải bầu ông Khả lãnh đạo xã.

Khả rành rọt:

- Việc thứ nhất, tôi đề nghị bổ sung vào ban chỉ đạo 2 thành viên. Chị Xinh, vợ liệt sĩ đại diện cho gia đình chính sách và anh Tứ, đại diện cho các cựu chiến binh.

Mọi người rộ lên.

Tiếng lão Bong:

- Được, được, nhất trí.

Khả dẫn giọng:

- Việc thứ 2, ta phải cử người mang đơn lên huyện, tỉnh, quốc hội. Việc này, cấp thiết phải làm ngay.

Lần này là Tứ sứ:

- Tốt, tốt, nhất trí.

Khả bao quát hết một lượt:

- Việc thứ 3, ta chọn ngày lành, tháng tốt sau khi đã đưa đơn, tập trung dân làng đến đồng Tam San cắm lại mốc ruộng.

Tiếng ai đó:

- Đúng, đúng, nhất trí.

Khả quyết liệt:

- Việc thứ 4, ta chuẩn bị tinh thần để đấu tranh vạch mặt bọn tham nhũng ở xã. Bằng chứng, đơn từ tôi đã soạn thảo đầy đủ.

- Tiêu diệt bọn tham nhũng!

Đó là tiếng phụ họa hăng hái của lão Bong.

Khả hạ giọng đôi chút:

- Còn việc nữa, để việc đòi đất đạt kết quả cần phải có kinh phí. Tôi đề nghị các thành viên ban chỉ đạo vận động quyên góp dân làng. Đồng thời, lên kế hoạch phân chia đất đòi lại. Ai đóng nhiều sẽ được ưu tiên cấp phát.

Vẫn lão Bong, miệng nhồi đầy thịt, lúng búng:

- Tiến hành ngay, tấp lự.

Khả:

- Ông Bong là trưởng ban chỉ đạo chịu trách nhiệm việc quyên góp. Tôi là tổng thư ký chịu trách nhiệm sổ sách, giữ ngân quỹ và thu chi. Nếu ban đồng ý thì ta biểu quyết.

Tất tật những bàn tay cầm nguyền đưa giơ ngược nhất loạt.

Khả mãn nguyện:

- Thế là nhất trí hết. Anh Tất thư ký đọc to biên bản rồi mời ban chỉ đạo ký vào.

Tất, một gã thanh niên nhỏ thó giơ tờ giấy sát mắt đọc chậm rãi:

- Làng Nhô ngày... tháng ... năm...

24- Nhà Khả - Ngày.

Nhà Khả như một bãi chiến trường. Khách khứa đã tản về hết. Xinh còn nấn ná lại:

- Anh Khả.

- Chị Xinh còn vương mắc gì không?

- Có lẽ em đi Nam Định ngay, sợ để lâu...

Khả nói tiếng vẫn vống lên cốt để vợ nghe thấy:

- Việc của hội phụ nữ, tùy chị.

Vợ Khả nãy giờ lúi húi dọn mâm bát, mát mẻ với Xinh:

- Cô Xinh này, có thể cho tôi vào hội của cô được không? Tôi độ rày cũng rảnh rồi.

Xinh đỏ mặt, chào lý nhí:

- Thôi em về.

Khả quay sang vợ, rít lên:

- Đã bảo bao nhiêu lần. Hỏng việc của tôi thì liệu hồn.

Liên không vừa:

- Việc của ông? Chỉ con này là thiệt đơn, thiệt kép.

- Im đi.

- Thế ai trả tiền cơm rượu hôm nay?

- Tôi trả.

- Ông đừng có cớm nhà vác tù và hàng tổng. Trên răng dưới cát tút mà cứ...

Khả rít lên cắt ngang:

- Im mồm. Đàn bà ngu như cô là cùng. Thả con săn sắt bắt con cá sộp nghe chưa? Tiền mấy tấn thóc cô đút túi ở đâu ra hử? Ngu. Biết điều im mồm. Cửa nả làng Nhô nay mai sẽ về nhà Khả hết. Hiểu chưa!

25- Đường phố Hà Nội - Ngày.

Người xe tấp nập.

Lão Bong, Tứ sứt cùng hai cụ già của làng Nhô thập thồm đi trên vỉa hè.

Lão Bong ôm chặt cái túi xách.

Tứ sứt mặt căng thẳng đi áp cạnh. Lão Bong thì thụt với Tứ:

- Khả nghi lắm. Có mấy thằng bám sát đằng sau đấy. Cần thận.

Tứ sứt cúi:

- Thì ông cứ ôm khư khư cái túi. Chúng nó tưởng vàng bạc, châu báu nên bám là phải.

- Lại chả quý hơn vàng ư? Giấy tiếp dân của quốc hội có dấu má hần hoi chứ bõn đâu. Không cần thận đến đổi mạng cũng chưa bõ.

Một thanh niên ngắc ngáo lách đến trước mặt lão Bong:

- Cụ khếch có gì bán đấy?

Lão Bong mặt duỗi ra.

Tứ sứt gườm gườm giật phắt cái túi xách trong tay lão Bong:

- Đưa đây.

Đoạn Tứ sứt kéo khóa túi lôi ra tờ giấy ở đáy túi đưa cho lão Bong:

- Ông đút vào túi áo trong đi.

Gã thanh niên kia nhòm vào túi xách, cười khạch khạch.

- Tưởng gì, toàn giẻ rách mà cụ khếch ôm như mả tổ, ghê quá.

Lão Bong cẩn thận cài kim băng vào miệng túi giữ tờ giấy, đợi cho gã thanh niên khuất hẳn mới dám buông ra câu chữ:

- Tiên sư quân trộm cắp. Giẻ rách à? Đây vừa được quốc hội tiếp hẳn hoi đấy nhá. Đi, anh Tứ, ông Đứng, ông Nhiều, phải rồi ta đi làm một châu nhựa mận Hà thành cho biết. Cóc đi bộ nữa, gọi xích lô cho hách, tội gì.

Tứ lắp bắp:

- Xích lô, đắt lắm.

Lão Bong cương quyết:

- Tôi quyết. Tôi là trưởng ban mọi người cứ phải chấp hành. Xích lô thì nước mẹ gì. Hồi ở Pari tớ toàn đi xe hơi ấy chứ.

Tứ sứt bĩu môi:

- Nói phét!

- Cụ thẳng nào nói phét kìa, kìa xích lô. Xích lô đi nhựa mận... khà khà...

26- Ủy ban xã - Ngày.

Văn phòng ủy ban xã. Bí thư Nhút cùng trưởng công an xã họp với ban chủ nhiệm hợp tác xã làng Nhô.

Cường, trưởng công an xã:

- Tình hình làng Nhô rất nghiêm trọng. Theo tôi phải có biện pháp cứng rắn.

Bí thư Nhút:

- Đảng ủy đã họp mở rộng phân tích tình hình làng Nhô. Đồng chí Cường nói đúng. Khả đã lộ nguyên hình là một tên chống phá chính quyền. Nhưng phức tạp ở chỗ dân nghe theo hẳn. Thêm nữa Trịnh Khả năm được khuyết điểm và tiêu cực của một số cán bộ chủ chốt nên đã dọa dẫm và khống chế một số cán bộ này. Trước khi báo cáo với trên xử lý tên Khả, tôi yêu cầu

ban chủ nhiệm làng Nhô thành khẩn nhận rõ sai sót của mình. Không còn cách nào khác phải nhận lỗi trước dân để lấy lại niềm tin.

Khê, buồn rầu:

- Trịnh Khả là anh tôi thật nhưng tôi không ngờ hết mức độ nham hiểm của hắn. Hắn dùng thủ đoạn khống chế ban chủ nhiệm làng Nhô. Chúng tôi xin chịu kỷ luật.

Bí thư Nhút kết luận:

- Thế là rõ. Tôi đề nghị các đồng chí hết sức cảnh giác, nắm đúng diễn biến việc làng Nhô. Đồng chí Cường báo lên công an huyện. Trên thông báo Trịnh Khả đã gửi đơn kiện và đòi đất đến tất cả các cấp. Chưa biết còn xảy ra điều gì nữa. Giờ đây việc làng Nhô là trọng điểm của xã. Chúng ta hết sức thận trọng, tránh không để xảy ra điều gì đáng tiếc. Nhất là đối với dân.

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 4 -

27- Nhà Khả - Buổi chiều.

Nhà Khả, buổi chiều.

Đông đủ thành viên ban chỉ đạo đòi đất và chống tiêu cực.

Khả huơ huơ tờ giấy tiếp dân của Quốc hội do đám lão Bong mang về:

- Thừa các thành viên Ban. Đây là công văn số 447 của quốc hội cho phép làng Nhô lập ban chống tiêu cực và đòi lại ruộng đất...

Lão Bong nãy giờ tì tì làm vài chén rượu, giọng lè nhè cắt ngang:

- Ấy ông tổng thư ký đấy là giấy tiếp dân của quốc hội.

Khả trừng mắt nhìn lão Bong, giọng đanh lại:

- Ông Bong trưởng ban nghiêm túc cho. Đây là cuộc họp chứ không phải quán thịt chó.

Lão Bong rụt cổ lại:

- Ở... ở xin lỗi,

Khả giơ cao tờ giấy:

- Đây, giấy tờ quốc hội có dấu hấn hoi. Ta đã được phép nên từ giờ gọi là ban 447. Thành phần ban vẫn như cũ, chỉ thay tên cho đúng chỉ đạo của quốc hội. Tôi xin thông báo tình hình. Đoàn đi với tỉnh cũng đã về. Tỉnh nhận lời là nhận đơn để xem xét. Riêng huyện không chấp nhận đơn. Họ còn phê thẳng việc giao đất cho Tam San là đúng, không được phép chuyển giao lại cho làng Nhô. Xã thì im lặng, biết ta lập Ban vẫn lờ đi. Rõ ràng là bọn tiêu cực tham nhũng. Xã và huyện thông đồng với nhau. Họ chỉ bác bỏ không dám dùng chính quyền đưng đến chúng ta, chứng tỏ họ sai. Họ sợ sức mạnh của quần chúng không dám làm to chuyện sợ lòi tội lỗi của họ.

Khả dừng lời, thăm dò. Mọi người ồ lên!

- Bọn sâu bọ, phải đuổi cổ chúng đi.
- Ôi giờ ời, làm được bao nhiêu chúng nó vơ váo hết cả.
- Phải tiến hành ngay...

Khả tiếp tục:

- Không thể chần chừ được nữa. Ngay ngày mai ta huy động dân sang Tam san cắm lại ruộng.

Mọi người im lặng.

Khả dẫn thêm:

- Nếu ban 447 nhất trí thì ta biểu quyết. Được rồi, anh Tất ghi vào biên bản. Ai chống đối việc cắm ruộng của ban 447 là đi ngược với lợi ích của dân làng Nhô sẽ bị xử lý theo lệ làng. Ai tích cực sẽ được ban 447 khen thưởng và xét ưu tiên cấp đất.

Tứ sứt đứng bật dậy, hung hăng:

- Ông Khả yên tâm. Đứa nào xí xốn, Tứ này xin ngay tí tiết. Cứ thế, mai nhé.

28- Đầu làng Nhô - Hoàng hôn.

Hoàng hôn. Khả đứng ở đầu làng nhìn ra cánh đồng phía Tam San.

Lão Bong khật khưỡng đến từ phía sau:

- Ông Khả. Mai ra quân phải kiếm mấy con cày cho khí thế chứ ạ.

Khả vẫy tay:

- Ông yên tâm. Xong việc thì ngàn con cày cũng có.

Chợt thấy Vân đi cùng với một người con trai rẽ vào ngõ nhà Vân, Khả bảo:

- Con Vân giáo viên đi với ai thế hả lão Bong?
- À, thằng gì người yêu nó đấy mà.

- Thôi chết, thằng này là công an tỉnh.
 - Phải, phải.
 - Ông Bong, phải theo sát nó. Không khéo nó là do thám đấy.
- Lão Bong tất tả đi ngay.

29- Đường làng - Đêm.

Đêm. Một mình Khả đi trên đường Làng.

Chó sủa ran.

Ngang qua cửa nhà Xinh thấy còn ánh đèn, Khả dừng lại.

Ngẫm nghĩ giây lát, Khả chặc lưỡi bước đi.

Khả đến sát bờ tường nhà thờ họ kiễng chân nhìn vào.

Bóng cụ Tín bất động. Hương đỏ lập lỏe.

Khả định lách mình vào cổng chốt sấm chớp nhằng nhịt, sét đánh thành dây.

Hiện lên hình ảnh bố Khả khăn xếp, áo the.

Hiện lên hình ảnh Khả đứng trên bục giảng.

Hiện lên hình ảnh mụ buôn thuốc lào xía xói.

Và hình ảnh Khả ở ủy ban xã.

Sét lại rạch thành dây vòng vòng.

Khả lùi dần.

Mưa ràn rạt quất xuống.

Khả ngã dúi dụi.

Chớp lóe nhìn rõ một con nhái nhảy từ chân Khả tùm xuống ao.

30- Cánh đồng - Ngày.

Sáng sớm. Mặt trời lừ ngừ lên, đỏ sọc.

Đoàn người đông đúc của làng Nhô tiến đến cánh đồng Tam San.

Trống thúc liên hồi. Hai thanh niên khiêng kiệu trống.

Lão Bong thúc dùi.

Khả dẫn đầu đoàn người.

Bên cạnh Khả là Xinh, tay phất cao lá cờ đỏ sao vàng.

Tứ sứt lăm lăm con dao chọc tiết lợn.

Đoàn người ai cũng mang cuốc, gậy, hoặc dao, vừa đi vừa reo hò âm ỉ.

Đến bờ tiếp giáp ruộng hai làng, đoàn người dừng lại.

Khả khoát tay.

Lão Bong dừng trống.

Đoàn người im lặng đến rợn người.

Khả nghiêm trang:

- Thưa bà con. Giờ phút lịch sử của làng Nhô đã diễn. Đây là 70 mẫu ruộng của làng Nhô. Vì tương lai của làng Nhô, vì sự ấm no của dân làng, chúng ta giành lại đất của tổ tiên, ông cha.

Khả dứt lời, tiếng reo hò lại vang âm ỉ.

Đám thanh niên ùa xuống ruộng của Tam San.

Lúa tốt bởi bởi bị giẫm đạp không thương tiếc.

Người đo thước, kẻ chằng dây, cắm cọc

Chính lúc đó từ Tam San cũng tủa ra một đoàn người vội vã chạy đến.

Lão Bong hét lên như có địch và thúc trống.

Khả hét to:

- Tất cả vào vị trí.

Trong chớp mắt, đoàn người làng Nhô dàn trận chỉnh tề.

Đoàn người Tam San đến trước Khả thì dừng lại.

Một cụ già bước ra từ tón:

- Tại sao các ông lại cướp ruộng làng tôi?

Khả hét lạc cả giọng:

- Chúng tao người làng Nhô, chúng tao không cướp. Chúng tao đòi lại ruộng.

- Ruộng nào mà đòi lại?

- 70 mẫu ruộng của làng Nhô cho Tam San mượn dạo trước, nay đòi lại.

Cụ già Tam San vẫn bình tĩnh:

- Tại sao các người điên rồ vậy. Lúa tốt thế này. Muốn đòi ruộng sao không lên xã phân giải lại dùng sức phá hoại thế này?

Khả gầm lên:

- Không nói nhiều. Đất của làng Nhô phải thuộc về làng Nhô.

Cụ già Tam San lùi lại:

- Bà con, dù thế nào Tam San cũng phải giữ lấy ruộng.

Đám người Tam San ùa xuống dỡ cọc và dây chằng ruộng làng Nhô vừa làm. Khả gào to:

- Bà con. Ta không thể để cho chúng nó cướp ruộng làng Nhô một lần nữa. Đánh, đánh, đánh!

Trống lại thúc ầm ỹ. Cánh đồng vang lên tiếng hét từ hai phía “đánh, đánh, đánh!”

Hai bên sắp sửa hỗn chiến thì bí thư Nhút cùng một tốp dân quân mang súng chạy đến.

Ông Nhút hét lớn.

- Tất cả dừng tay lại! Dừng lại.

Mọi người ở ra. Tiếng gào thét lắng xuống.

Bí thư Nhút giọng rất thống thiết:

- Thưa bà con. Việc làm của bà con hôm nay là sai. Tại sao lại phải đổ máu vô ích. Tôi yêu cầu bà con giải tán. Việc tranh chấp ruộng, xã sẽ giải quyết sau.

Khả nháy thách trước mặt ông Nhút:

- Ông Nhút lầm rồi. Làng Nhô đã có đơn gửi các cấp chính quyền. Nhưng xã và huyện phớt lờ nguyện vọng của dân.

Khả quay lại đám đông:

- Bà con, ta tiếp tục đi.

Bí thư Nhút kiên quyết:

- Các đồng chí! Không để tình trạng hỗn loạn này.

Bốn, năm dân quân mang súng đứng sát lại bí thư Nhút.

Khả đẩy Xinh và Tứ sứt lên:

- Bà con. Không để bọn tham nhũng đàn áp.

Lão Bong thúc trống, miệng gào:

- Có giỏi bắn người già đi.

Xinh hăng hái phất cờ, miệng cũng hô to:

- Bắn đi. Bắn vợ liệt sĩ đi.

Đám đông quá khích gào lên:

- Có giỏi bắn nhân dân đi.

Bí thư Nhút cố hô:

- Thưa bà con...

Tiếng hò hét vang trời.

Khả tiếp tục kích động:

- Cướp súng của bọn dân quân! Đánh!

Tứ sát cùng vài ba thanh niên khác xông vào giật súng.

Xinh sấn đến chỗ bí thư Nhút.

Ông Nhút bị dồn ép, chột giật phắt lá cờ Xinh đang cầm.

Ông giật cán, giang hai tay căng rộng lá cờ đỏ:

- Đánh đi. Nếu các người muốn chém giết, cứ việc xông lên. Đây là lá cờ Tổ quốc. Đánh đi. Nếu các người coi nhau là kẻ thù thì cứ việc chém giết.

Vẫn giang rộng lá cờ, bí thư Nhút tiến về phía Khả.

Quá bất ngờ mọi người sững sờ.

Lão Bong mồm lắp bắp không rõ tiếng, đánh rơi dùi trống.

Tứ sát đang hung hăng cũng phải rụt tay dao. Khả luống cuống.

Đoàn người lùi dần, lùi dần.

Lá cờ đỏ sao vàng từ từ hiện lên phủ kín màn hình.

31- Đường làng Nhô - Ngày.

Đường làng Nhô.

Đoàn người đi cắm đất Tam San đang lục đục trở về.

Dân làng đi ra hai bên đường như xem rước hội.

Khả và bí thư Nhút đi đầu đoàn người.

Tốp dân quân đã bị thu súng thất thểu giữa vòng người làng Nhô như tù binh bị dẫn giải.

Tứ sát, mặt hớn hở, vác mấy khẩu súng trên vai.

Đến giữa làng, bí thư Nhút đứng lại:

- Tôi đồng ý yêu cầu của bà con về đình làng. Nhưng phải trả lại súng cho dân quân xã và để họ về.

Khả nói to, mặt quay về phía dân làng:

- Làng Nhô chỉ cần mình ông bí thư thôi. Bà con mời ông về chứ không đụng đến lông chân ông đâu.

Đám đông làng Nhô reo hò.

Tứ sát, mặt vênh vác quăng từng khẩu súng cho tốp dân quân:

- Này, biến đi nhé. Lần sau đừng có dại mang súng vào làng Nhô!

Đợi tốp dân quân đi khuất, Khả quay sang bí thư Nhút:

- Yêu cầu của ông, làng Nhô đã đáp ứng. Cũng mong ông thiện chí như thế. Bây giờ, mời ông bí thư về đình.

Khả ngừng lời nhìn lướt xung quanh đầy uy quyền:

- Làng có chén rượu nhạt mời ông dùng với các cụ già làng. Ông cứ yên tâm ăn trưa, nghỉ ngơi rồi mời ông buổi chiều làm việc với dân làng.

Bí thư Nhút uất ức:

- Anh Khả...

Khả phẩy tay:

- Tôi xin phép.

32- Đình làng Nhô.

Thềm đình làng Nhô.

Năm, sáu cụ già khoanh chân xếp bằng trên chiếu quây tròn quanh mâm rượu thịt cùng với bí thư Nhút.

Lão Bong ngồi sát ông Nhút tiếp rượu. Lão Bong dõng dả:

- Bong này từng đi Tây, cả đời oanh liệt cũng chưa bao giờ được vinh hạnh này. Gớm, có trong mơ cũng chả dám nghĩ được ngồi tiếp rượu ông bí thư. Nào, mời ông Nhút, chỉ tiếc hôm nay không có món nhưa mận.

Một cụ già rót rượu vào chén bí thư rồi nâng cốc bằng hai tay, trịnh trọng:

- Nào, mời các cụ nâng chén, ta diệt gọn nhé. Chúc ông bí thư mạnh khỏe và vị dân. Nếu ông giúp được làng Nhô đòi đất, làng Nhô quyết không bao giờ dám phụ.

Lão Bong để theo:

- Chí phải, chí phải, gì chứ món nhựa mặn, mời ông cả năm, hơ... hơ...

Ông Nhút cầm chén có vẻ miễn cưỡng.

Ông nhấp nhấp cho phải phép rồi đặt chén xuống mâm:

- Vô phép các cụ, tôi không uống được.

Vẫn lão Bong. Lần này giọng lão đã chuyển cung bậc:

- Hay là ông khinh dân đen chúng tôi, khinh làng Nhô!

Ông Nhút:

- Không, không... tôi không uống được thật mà.

- Ở ủy ban, tuần nào các ông chả đánh chén. Không uống được thì làm quan làm gì cho phí... Hơ... hơ...

Mặt bí thư Nhút đành lại:

- Này, ông Bong...

Chợt có một người chạy vào khều lão Bong ra nói nhỏ:

- Có xe công an huyện vào trụ sở ủy ban xã. Ông Khả lệnh đánh keng báo động và đưa ông Nhút vào hậu cung.

Nhận lệnh xong, lão Bong chạy vào mâm, cố uống nốt phần rượu trong chén, rồi chỉ mặt bí thư Nhút:

- Ông báo công an hả? Đố công an dám đụng đến người làng này đấy.

Lão hô to, giọng đã khiu khiú:

- Bảo vệ đâu. Đưa ông Nhút vào hậu cung, canh giữ cẩn thận.

Hô xong, lão Bong còn ngần ngừ nhìn mâm rượu tiếc rẻ.

Đoạn, lão vợ lấy chai rượu còn lưng lửng, chạy ra đầu đình.

Lão dốc ngược chai rượu tu một ngụm lớn, xong, vớ lấy chiếc dùi sắt gõ keng báo động.

Dân làng Nhô rầm rầm vác dao, vác gậy chạy ra đình. Thấy mọi người đến đông, Khả lấy một chiếc ghế, đứng lên và nói:

- Kính thưa bà con, chúng tôi được biết xã báo công an về. Việc làm của chúng ta sáng nay ở đồng Tam San là đúng. Chúng ta không cướp của, giết người, không tham ô, đục khoét của ai, chúng ta không sợ. Chúng ta phải bảo vệ Làng Nhô, không thể để cho công an đụng đến bất cứ ai. Chỉ một lát nữa thôi, công an sẽ đến đây, đề nghị bà con bình tĩnh. Nếu họ định bắt ai, chúng ta sẽ hành động. Khi nghe tiếng keng của cụ Bong, bà con sẽ hành động.

33- Đường làng Nhô - Ngày

Trên đường xuất hiện 5 chiến sỹ công an mặc cảnh phục.

Đi cùng họ có một số cán bộ xã.

Người lấp ló ở các bức tường ven đường.

Một đám đông trẻ con, lùn cùn chạy theo đằng sau.

- Công an đến!

- Công an đến!

Tiếng kêu nối nhau vang khắp làng Nhô.

34- Đình làng Nhô - Ngày.

Đoàn công an, cán bộ xã chậm rãi đi vào sân đình.

Họ đi đến đâu, dân ùa theo đến đấy.

Khi đến giữa sân, họ dừng lại. Một người đeo quân hàm đại úy, nhìn lướt qua những người vây quanh, nói:

- Thừa bà con, chúng tôi là công an huyện. Được tin một số người làng ta sáng nay xô xát với một số người bên Tam San. Không những thế còn tước súng của dân quân đi làm nhiệm vụ và giữ bí thư Đảng ủy xã. Chúng tôi được lệnh xuống đây để tìm hiểu tình hình và giải quyết vụ việc. Chúng tôi yêu cầu được làm việc với ông Khả.

Lão Bong chen qua đám đông đến trước mặt các chiến sỹ công an, hung hăng:

- Không phải làm việc gì hết. Chúng tôi đòi lại ruộng của chúng tôi. Bọn Tam San không trả lại giở trò. Buộc lòng chúng tôi phải chống lại. Có thể thôi, việc việc gì.

Người đại úy điềm đạm:

- Xin cụ cứ bình tĩnh. Việc ruộng đất, huyện đã trả lời chính thức. Yêu cầu cho chúng tôi nói chuyện với ông Khả, người tổ chức vụ việc sáng nay.

Đến lúc này, Khả mới xuất hiện.

Khả thản nhiên nhìn đám người đông đúc đang chen lấn, xô đẩy xung quanh, nói to:

- Tôi đề nghị bà con giãn ra, trật tự.

Khả nhìn thẳng vào đồng chí đại úy, nói đồng dục:

- Tôi là Trịnh Khả đây! Các ông cần gì?

- Anh Khả. Anh là người tổ chức vụ xô xát sáng nay. Chúng tôi mời anh về trụ sở để làm việc.

- Nhưng các anh là ai?

- Chúng tôi là công an huyện.

Khả cười gằn:

- Huyện à? Huyện với xã thông đồng chống lại nguyện vọng chính đáng của dân làng Nhô. Nếu các ông muốn, ta sẽ làm việc ở đình làng.

Đại úy kiên quyết:

- Chúng ta có trụ sở chính quyền. Anh Khả, anh nên cùng chúng tôi về trụ sở làm việc.

Khả cười rất to:

- Ha, ha, về trụ sở làm việc. Các ông lừa tôi sao được. Muốn bắt người làng Nhô, các ông bắt ngay tại đây đi.

Khả khoát tay:

- Ông Bong đâu. Mấy ông này muốn bắt người làng Nhô đấy.

Lão Bong hực lên, lùi khỏi đám đông, chạy lại chỗ quả bom dùng làm keng.

Lão vung dùi gõ liên hồi. Vừa gõ keng lão Bong vừa gào lên:

- Công an bắt người. Công an bắt người!

Đám đông hàng trăm người ùa vào vây kín năm chiến sỹ công an và đoàn cán bộ xã. Nhiều người hô theo lão Bong.

- Công an bắt người.

- Công an bắt người.

Trước sức ép của đám đông người, các chiến sỹ công an cụm lại.

Đồng chí đại úy kêu, giọng đã khản đặc:

- Bà con bình tĩnh. Xin bà con bình tĩnh...

Lão Bong thúc keng dồn dập. Lão tiếp tục gào:

- Công an giết người làng Nhô.

Tiếng kêu của lão cùng tiếng keng kích động đám đông.

Đúng lúc ấy Khả ra lệnh:

- Đuổi cổ bọn công an ra khỏi làng Nhô.

Đám đông điên cuồng xô đẩy.

Họ lao vào giật mũ và cướp súng cùng xác cốt của công an.

35- Đầu làng Nhô - Ngày.

Kẻ lôi, người đẩy.

Các chiến sỹ công an và cán bộ xã bị bật ra khỏi làng.

Lão Bong tay vẫn cầm dùi keng chĩa vào đoàn cán bộ:

- Biết điều thì đừng bao giờ bén mảng đến đây nữa hiểu không.

36- Đình làng Nhô - Ngày.

Sân đình vẫn đặc người.

Khả cho mời toàn bộ ban 447 đứng trên thềm.

Khả cố giữ vẻ mặt bình thản:

- Ban 447 xin cảm ơn dân làng đã đoàn kết nhất trí đuổi bọn xâm nhập làng Nhô. Từ giờ phút này, làng Nhô là một pháo đài bất khả xâm phạm. Kẻ nào liều lĩnh xâm nhập, kẻ ấy phải gánh chịu hậu quả.

Đang trong cơn kích động, số đông người có mặt ở sân đình vỗ tay và reo hò ầm ỹ.

Khả nói tiếp:

- Ngày ra quân đầu tiên của làng Nhô hôm nay, đạt kết quả tốt đẹp. Rõ ràng chính quyền xã và huyện đã chống lại lợi ích của làng Nhô. Tôi thay mặt ban 447 kêu gọi nhân dân làng Nhô kiên quyết đấu tranh bảo vệ quyền lợi chính đáng của mình. Ông Bong trưởng ban đâu rồi?

Nãy giờ, lão Bong ngấm rượu, áp vào cột đình gật gù. Nghe tiếng Khả gọi, lão giật mình:

- Việc gì thế me xừ Khả?

- Ông vào mời bí thư Nhút ra đây làm việc với dân.

37- Đình làng Nhô - Ngày.

Vẫn ở đình làng Nhô, có kê thêm chiếc bàn, trên để mũ, súng và xác cốt của các chiến sỹ công an vừa bị tịch thu.

Lão Bong dẫn bí thư Nhút từ hậu cung ra.

Bí thư Nhút mặt mũi ủ ê buồn.

Khả vồn vã:

- Chào ông Bí Thư.

Bí thư Nhút lặng thinh, khinh bỉ nhìn Khả.

Khả vẫn vồn vã:

- Ông bí thư ạ. Dân làng Nhô rất buồn là ông đã cho gọi công an huyện đến đây. Ông phải hiểu là vũ lực không đàn áp được nhân dân. Ông là người đứng đầu xã này, lẽ ra ông phải chăm lo cho dân. Ông phải vì quyền lợi của dân chứ. Đảng này, ông lại chống dân.

Bí thư Nhút nhìn thẳng vào mặt Khả:

- Anh Khả. Anh đã đi quá xa rồi. Đảng và chính quyền xã một lòng vì dân. Anh không được quyền nói thế.

Ông Nhút quay về phía dân làng:

- Thưa bà con...

Khả vội vã cắt ngang:

- Ông bí thư xã một lòng vì dân - Khả cầm lên khẩu súng ngắn - Đây, ông Nhút lo cho dân làng Nhô thứ này đây. Xin cảm ơn tấm lòng của bí thư Nhút.

- Anh Khả...

- Ông có biết khát khao của người cày là gì không?

- Là ruộng đất. Là sự ấm no.

Khả cười vang:

- Vâng, vâng đúng quá. Vậy ông bí thư có công nhận bảy mươi mẫu ruộng Tam San đang sử dụng là của làng Nhô trước kia không?

- Đúng thế. Nhưng...

- Không nhưng gì cả. Dân làng Nhô không cần thứ này (Khả đặt mạnh khẩu súng xuống bàn) mà cần ruộng. Cần ruộng, ông hiểu không, ông Nhút...

Bí thư Nhút:

- Thưa bà con...

Khả nham hiểm:

- Xin ông trả lời dân làng Nhô. Việc làng Nhô đòi lại 70 mẫu ruộng là đúng hay sai?

Đám đông ở sân đình sôi động. Nhiều người hô:

- Trả lời đi.

- Xã trả lời đi.

Ông Nhút lúng túng:

- Thưa bà con, việc này chúng tôi đã họp và nhận được chỉ đạo của huyện. Huyện không chấp nhận việc đòi lại ruộng của làng Nhô.

Phía dưới lại ồn ã.

Khả quay về phía dân:

- Thế đấy, thưa bà con, ông bí thư cố tình không trả lời câu hỏi của dân làng Nhô. Chứng tỏ ông và chính quyền không có thiện chí. Trước mặt dân làng đây, ông bí thư trả lời đi, việc đòi ruộng là đúng hay sai?

Ông Nhút nói với Khả:

- Anh Khả, anh bức bách tôi quá.

Khả đều cáng:

- Không đâu. Bây giờ tôi chỉ hô một tiếng, tình hình thế nào, ông khắc biết. Ông bí thư ạ, đừng đùa với sức mạnh của quần chúng.

Ông Nhút:

- Thưa bà con, tôi rất hiểu nguyện vọng của người dân làng Nhô. Nhưng giải quyết việc này không thể nóng vội. Bà con hãy tin vào chính sách của Nhà nước.

Khả reo lên:

- Dù không trực tiếp nhưng bí thư Nhút đã công nhận việc đòi ruộng của làng Nhô là đúng.

- Tôi muốn nói là...

- Ông bí thư. Chúng tôi không bắt ông phải đòi bằng được đất cho làng Nhô. Chúng tôi chỉ cần ông đồng ý với việc đòi đất.

Đám đông lại reo ầm lên:

- Đồng ý đi.

- Đồng ý đi, ông Nhút.

Khả mở cặp rút ra tờ đơn xin đòi lại ruộng đất chia cho ông Nhút:

- Ông thấy chưa. Ông không thể nói khác được đâu. Nếu ông từ chối, Khả này không dám đảm bảo bất cứ điều gì với ông.

Ông Nhút căm hờn:

- Tôi kính sợ anh, anh Khả ạ. Anh nhằm rồi, tính mạng của tôi ư?

Khả nhếch mép:

- Tôi biết. Cả tôi nữa đều sẵn sàng hy sinh tính mạng mình. Nhưng để làm gì? Hãy vì sự yên ổn của làng Nhô và của cả xã này, ông Nhút ạ. Sự từ chối của ông bây giờ, sẽ là lửa đổ thêm dầu đấy!

Ông Nhút nghẹn lời:

- Trịnh Khả...

Phía dưới mọi người vẫn hô.

- Đồng ý đi

- Đồng ý đi!

Khả giục giã:

- Không khác được đâu.

Ông Nhút bắt lực nhìn đám đông.

Đầu ông gục xuống.

Mãi sau ông mới thốt ra được:

- Tôi đồng ý.

Khả cười mãn nguyện:

- Cảm ơn ông Bí thư. Mời ông ký cho một chữ vào tờ đơn này.

Ông Nhút run rẩy ký.

Dân làng vỗ tay hoan hô.

Khả vỗ vỗ tay ra hiệu mọi người im lặng:

- Làng Nhô hoan nghênh sự hiểu biết sáng suốt của ông bí thư. Mong ông tiếp tục ủng hộ dân làng Nhô trong cuộc đấu tranh giành lại ruộng đất. Bây giờ để tỏ rõ thiện chí của mình, làng Nhô sẽ trả lại các thứ của nhóm công an xâm nhập làng Nhô. Anh Tứ, anh cùng với đội bảo vệ đưa ông bí thư về tận nơi. Không được để đưa nào đụng đến lông chân ông ấy.

Tứ đi nhanh đến bên ông Nhút.

Trịnh Khả:

- À ông Nhút, còn việc nữa, ông hãy viết xác nhận chúng tôi không đánh đập, giam giữ và xúc phạm ông.

Ông Nhút cầm hờn:

- Chính anh mới là người phải hối hận đấy, anh Khả ạ.

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 5 -

38- Trụ sở công an tỉnh. Tối.

Trụ sở công an tỉnh. Tối thứ bảy.

Trưởng phòng điều tra hình sự Nguyễn Chức ngồi trầm ngâm trong phòng làm việc.

Trên bàn làm việc của anh ngổn ngang hồ sơ, tài liệu.

Đang lật giở hồ sơ thì chuông điện thoại réo. Nguyễn Chức cầm máy:

- A lô, tôi Nguyễn Chức đây. Báo cáo giám đốc, tình hình làng Nhô đã phức tạp hơn nhiều... Vâng, đã xảy chuyện xô xát giữa làng Nhô và Tam San. Trịnh Khả liều lĩnh kích động dân làng hành hung cả công an huyện và bắt giữ cưỡng bức Bí thư xã phải ký đồng ý vào đơn đòi đất... Vâng, tôi đang đợi trình sát về để nắm thêm tình hình. Kết quả thế nào xin báo cáo sau với giám đốc... A lô, cảm trình sát thường xuyên ạ... Vâng, vâng tôi sẽ trực tiếp xuống làng Nhô, vâng sáng mai ạ. Rõ thưa đồng chí giám đốc.

39- Nhà Trịnh Khả - Tối.

Cũng lúc ấy tại nhà Khả, ban 447 đang họp.

Khả đang say sưa nói:

- Vậy là ban ta đã nhất trí được cái việc cần phải tiến hành ngay. Lần đầu ra quân tuy chưa giành được đất nhưng ta đã thắng lợi vì bắt được lão Nhút đồng ý ký vào đơn. Như vậy ta đã có cơ sở để đấu tranh tiếp. Nhưng vấn đề không còn đơn giản nữa. Chúng ta bắt đầu phải đối phó với công an và có thể cả quân đội. Tôi tin rằng với sự nhất trí của ban 447, chúng ta sẽ lãnh

đạo làng Nhô giành lợi. Anh Tất, đọc to cho mọi người nghe nghị quyết của ban đi.

Tất cầm sổ biên bản đọc liền một mạch:

- “Để bảo vệ làng Nhô, bảo vệ ban 447, để đòi lại đất của tổ tiên, làng Nhô, cần thực hiện các việc sau:

Một: Làng Nhô không đóng thuế nông nghiệp từ hôm nay cho đến khi việc đòi đất được giải quyết.

Hai: Đội bảo vệ là nòng cốt để thành lập “Đội cực nhanh” gồm 60 người do đồng chí Tứ làm chỉ huy. Đội có nhiệm vụ tuần tra, canh phòng và trừng trị mọi hành vi tấn công từ bên ngoài của bất cứ lực lượng nào.

Ba: Tổ chức hệ thống phát thanh làng Nhô. Anh Tất, chị Xinh phụ trách đài. Phá bỏ hệ thống phát thanh của xã.

Bốn: Ông Bong phụ trách việc báo động. Lấy tiếng keng làm hiệu lệnh tập trung “đội cực nhanh” và dân làng khi có việc. Trụ sở ban 447 tạm thời đặt tại nhà đồng chí Khả. Xong rồi đấy ạ.

Khả nổi lời:

- Còn một việc quan trọng nữa. Đó là việc tổ chức lên huyện bắt huyện phải ký vào đơn xin trả đất cho ta. Có ép mạnh thì họ mới làm. Càng bọn chức quyền càng sợ chết ví như lão Nhút vừa rồi. Tôi định mai chủ nhật, ta sẽ tổ chức tấn công sớm vào nhà lão phó chủ tịch huyện phụ trách nông nghiệp, bắt lão ký. Phải làm nhanh, bất ngờ huyện mới không kịp trở tay. Tất cả có đồng ý không?

- Đồng ý.

- Đồng ý.

- Anh Tất ghi vào biên bản, lấy chữ ký của các thành viên ban. Bây giờ xin mời ban dùng tạm chén rượu. Chị Xinh làm nhiệm vụ đi.

Rượu, lạc, bánh kẹo được bưng ra. Xinh đưa tận tay từng người chiếc phong bì tiền.

- Cái gì thế này? – Một cụ hỏi.

- Bồi dưỡng phí! – Xinh giải thích.

Lão Bong nâng chén rượu thích thú:

- Mec xi, mec xi... Ông Khả mà làm bí thư, chủ tịch cứ gọi là phải biết. Chỉ có sướng trở lên cô Xinh nháy?

Xinh liếc sang Khả:

- Phải gió nhà lão Bong!

Từ trong buồng nhà Khả có tiếng đập quần áo phành phạch.

Đấy là vợ Khả đánh tiếng.

Lão Bong nháy mắt với Khả, hất hàm về phía buồng:

- Mai thắng lợi về, ông Khả phải thu xếp cho con cày beo béo nhá.

40- Trụ sở ủy ban xã - Ngày.

Trụ sở ủy ban xã. Buổi chiều muộn.

Không khí khu uỷ ban hết sức ảm đạm. Trưởng phòng Nguyễn Chức cùng các trinh sát dưới quyền đứng ở sân uỷ ban nhìn về làng Nhô.

Nặng nhuộm vàng những luỹ tre xanh làng Nhô.

Một trinh sát báo cáo:

- Sự việc lại tiếp tục phức tạp. Sáng sớm hôm nay gồm một trăm người làng Nhô dưới sự chỉ đạo của Trịnh Khả và ban 447 bất ngờ tấn công vào trụ sở huyện và bắt giữ phó chủ tịch tại nhà riêng. Cũng may là chủ nhật nên cơ quan huyện vắng người. Công an huyện triển khai lực lượng nhưng không thể bắt được Trịnh Khả vì người bảo vệ hấn quá đông. Sau sáu tiếng khống chế nhưng không đạt được ý muốn bắt đồng chí phó chủ tịch ký vào đơn đòi đất, Trịnh Khả đã hạ lệnh rút quân. Không có thiệt hại về người. Đám đông gây lộn xộn trong khu uỷ ban. Một vài phần tử quá khích có hành vi đập phá tài sản.

Nguyễn Chức khoát tay:

- Được rồi. Còn tình hình địa phương?

- Báo cáo trưởng phòng, Trịnh Khả lợi dụng một số sai sót của ban chủ nhiệm và chính quyền xã để kích động dân. Bộ máy xã có nhiều người làng Nhô. Trong ban lãnh đạo có người dao động, có người nôn nóng đề nghị dùng biện pháp răn, dùng lực lượng tấn công vào làng để bắt Trịnh Khả và ban 447. Theo nhận định ban đầu, chúng tôi cho rằng chính quyền xã vì nhiều lý do đã mất hiệu lực với dân.

Nguyễn Chức:

- Chuyện đó ta sẽ bàn sau. Bây giờ ta vào làm việc với xã.

Nhóm công an cùng các cán bộ chủ chốt của xã ngồi họp trong văn phòng uỷ ban. Hầu hết các cán bộ xã khuôn mặt đều ảo não. Đúng lúc ấy vang lên tiếng loa phóng thanh công suất khá lớn từ làng Nhô.

Mọi người đều đánh mặt ra phía cửa. Từ trụ sở uỷ ban dường chim bay đến làng Nhô chỉ cách một cái đầm lớn.

Tiếng loa vang rất rõ:

- Đây là đài phát thanh làng Nhô. Sau nhiều ngày đấu tranh cho lẽ phải của dân làng, bí thư Đảng uỷ xã đã phải ký vào đơn đòi lại 70 mẫu ruộng của làng ta...

Bí thư Nhút bực tức dấm mạnh tay xuống bàn làm nảy lên chén nước trà. Chén nước rơi xuống nền gạch vỡ toang.

Nguyễn Chức vỗ vỗ nhẹ vào lưng ông Nhút như để động viên.

Tiếng loa tiếp tục:

- Sáng này chúng ta đã tiến lên huyện nhưng chính quyền huyện vẫn chối từ giải quyết đòi hỏi chân chính của làng Nhô. Thừa bà con làng Nhô thân yêu. Chúng ta phải giành lại được 70 mẫu ruộng bằng mọi giá vì đó là đất đai của tổ tiên, ông cha chúng ta. Cuộc đấu tranh của chúng ta sẽ gặp nhiều khó khăn, phức tạp. Người làng Nhô phải đồng tâm, hiệp lực, bảo vệ đất

đai, bảo vệ làng xóm, bảo vệ người làng Nhô. Kiên quyết không để cho bất cứ ai đe dọa đến tính mạng của người dân làng Nhô từ trẻ em cho đến cụ già. Ban 447 do ông Trịnh Khả lãnh đạo chỉ vì mục đích của dân làng và không hề có lợi ích cá nhân nào. Chúng ta hãy ủng hộ cả về tinh thần lẫn vật chất, ủng hộ ban 447 làm tròn sứ mạng lịch sử của mình. Ai có công sẽ được trọng thưởng, được dân làng và con cháu nhớ ơn. Ai chống lại lợi ích chung của làng sẽ bị xử theo luật làng Nhô.

Bí thư Nhút vẫn giận dữ:

- Trịnh Khả đã bắt đầu không chế dân làng. Tình hình nghiêm trọng lắm rồi. Tôi đề nghị phải có biện pháp mạnh.

Nguyễn Chức hỏi ông Nhút:

- Ai viết bài phát thanh này?

- Hẳn chữ còn ai. Ban 447, ngoài Trịnh Khả có học vấn còn thì toàn cụ già và mấy kẻ ít học như cô Xinh và Tứ sứt bán thịt lợn. Tay Tất phụ trách đài cũng mới chỉ học hết cấp 2.

- Đồng chí cho biết số Đảng viên trong làng ra sao?

Nguyễn Chức quay sang hỏi trưởng công an xã.

Cường buồn rầu trả lời:

- Cũng mất hiệu lực. Một, họ là con cháu của những gia đình đang bị đòi đất quá mạnh. Hai là họ bị khống chế và bị đe dọa nếu tỏ ý phản đối việc làm của Trịnh Khả. Thậm chí có những Đảng viên biến chất hòa theo tên Khả. Nhưng cũng có người bất bình, hiện tại tạm thời im lặng chờ đợi hướng giải quyết của trên.

Nguyễn Chức hỏi tiếp bí thư Nhút:

- Đảng uỷ xã có phương án giải quyết như thế nào?

Bí thư Nhút chưa hết tức giận, nói uất ức:

- Chúng tôi đã kiểm điểm nội bộ. Ác nổi, một số sai phạm, Trịnh Khả tố cáo lại đúng, điển hình là ban chủ nhiệm làng Nhô, trong đó có cả người

trong Đảng uỷ. Mọi người đã nhận lỗi và xin chịu kỷ luật. Còn chuyện làng Nhô, chúng tôi từ ban đầu đã chủ quan không lường hết được tình hình nên xử lý và báo cáo chậm. Bây giờ – Bí thư Nhút lắc đầu chán nản – chúng tôi không dám vào làng. Nếu vào chúng tôi sẽ bị bắt ngay.

Không khí trong phòng họp lắng hẳn xuống. Nguyễn Chức im lặng châm thuốc hút. Được một lát, Nguyễn Chức quăng mạnh điếu thuốc xuống nền nhà và lấy chân di di. Anh quyết định:

- Bây giờ tôi cùng các đồng chí đi vào đầu làng Nhô xem sao!

Một cán bộ rụt rè hỏi:

- Theo tôi không nên vào, nguy hiểm lắm.

Nguyễn Chức nói giọng quả quyết:

- Cứ đi xem sao. Các đồng chí theo tôi.

Nguyễn Chức và các trinh sát bước đi. Mấy cán bộ xã dẫn đầu là Nhút và Cường hăng hái đi theo.

Vài người khác ngập ngừng rồi cũng bước đi.

41- Chợ làng Nhô - ngày.

Bãi chợ đầu làng Nhô. Khi đoàn người đến chợ, thì có một người vội vã rời khỏi quầy hàng đi như chạy vào cổng làng.

Ngay lập tức ở cổng làng xuất hiện nhiều bóng người lố nhố, chỉ trỏ.

Một ai đó nói:

- Cần thận các đồng chí ạ.

Nhiều ánh mắt của người ở chợ lộ rõ vẻ lo lắng ái ngại cho đoàn cán bộ.

Nguyễn Chức và đoàn người đến gần cổng làng thì tiếng kèng báo động dồn dập vang lên.

Cùng tiếng kèng là tiếng người xông xáo, tiếng chân huỳnh huých, tiếng chó sủa râm ran.

Từ đường làng, một đoàn người rầm rập tiến ra. Trên tay người nào cũng có một thứ vũ khí gì đó.

Cùng lúc đài phát thanh làng Nhô ọ ẹ và lên tiếng:

- Dân làng chú ý. Dân làng chú ý. Có người lạ định xâm nhập vào làng. Đề nghị “Đội cực nhanh” triển khai lực lượng bảo vệ làng và bảo vệ bà con.

Nguyễn Chức hỏi:

- Ai nói vậy?

Một người nói;

- Giọng thẳng Khả. Những buổi phát thanh thường lệ nó viết cho người khác đọc. Còn những lúc thế này, nó chỉ đạo trực tiếp.

Cổng làng Nhô đã kín người.

Đoàn cán bộ dừng lại.

Nguyễn Chức quan sát:

- Duy nhất chỉ có một con đường vào làng phải không, đồng chí?

Bí thư Nhút đáp:

- Chỉ có một thôi. Đã vào rồi, bị bao vây không có đường ra.

Nguyễn Chức quay lại nói với nhóm cán bộ xã:

- Thế này các đồng chí ạ. Trước mắt các đồng chí giữ trật tự địa phương, tiến hành giải thích với các làng khác về việc làm sai trái của Trịnh Khả, tránh gây náo loạn cho dân.

42- Đầu làng Nhô- Tối.

Nhập nhạng tối, chợ đầu làng Nhô đã vắng teo.

Còn vài ba quán ăn đồ đèn.

Ba người đàn ông phóng xe máy Minxco đến. Trên giá đèo hàng của xe xếp hàng lồng cồng bao tải, vải mưa và sọt sắt.

Ba người dựng xe vào một quán ăn.

Chủ quán, một người đàn ông luống tuổi, mặt phúc hậu, hỏi:

- Các chú mua cá hả?

Một người đáp:

- Vâng!

Chủ quán bảo:

- Sao các chú đến muộn thế. Bây giờ biết nhà ai bán mà hỏi.

Một người mua cá khác:

- Uống rượu đã. Sau đó vào làng hỏi.

Chủ quán ngừng tay sắp bát đĩa:

- Các chú định vào làng à?

- Phải vào làng, chứ đây còn ai đâu.

Chủ quán liếc mắt ra ngoài cửa:

- Tối rồi. Chờ đến sáng mai đã. Đừng vào bây giờ, phải vạ đấy.

- Chúng tôi đi chợ cá Nam Định sớm, chờ đến sáng mai thì còn buôn bán nổi gì. Mà này, ông chủ, trong làng có chuyện gì vậy?

Chủ quán nói rất khẽ:

- Làng này đang có việc. Các chú vào họ bắt đấy!

Một người cười:

- Bắt à? Chúng tôi đi mua cá chứ đi ăn cắp đâu mà bắt.

- Tôi người làng Nhô này, thấy tình hình không hay thì khuyên các chú. Thôi tùy các chú.

Ba người đàn ông không hỏi gì thêm, rót rượu ra chén mời nhau.

Trong lúc mọi người đang ăn uống thì có một thanh niên trong cổng làng đi ra quán hỏi mua chai rượu.

Người thanh niên liếc cặp mắt sắc lạnh quan sát ba người đàn ông đang uống rượu.

Đoạn anh ta trả tiền, vội vã đi vào làng.

Chủ quán lại thì thào:

- Tôi khuyên thật ba chú đấy. Đừng vào làng bây giờ, nguy hiểm lắm!

Một người phẩy đũa khó chịu:

- Ấy. Ông cho thêm đĩa bún và ít thịt nữa ra đây.

Ông chủ quán chép miệng:

- Thôi tùy các chú. Có điều gì xảy ra đừng trách tôi biết mà không báo trước.

43- Đường làng Nhô - Tối.

Ba chiếc xe máy Minxco giương pha phóng âm âm qua cổng làng Nhô.

Lúc này, vào khoảng tám giờ tối.

Trời oi nồng. Tiếng sấm vùng văng phía xa. Trời chi chít sao.

Khi ba chiếc xe máy lọt hẳn vào làng, chợt có hai thanh niên làng Nhô đứng giữa đường chặn xe lại:

- Các ông ở đâu đến đây?

- Chúng tôi người Sơn ngọc.

- Tối thế này các ông đến đây làm gì?

- Bọn tôi vào mua cá. Muộn quá, ngoài chợ làng không có ai để hỏi nên vào làng xem nhà nào bán cá.

- Mua cá hả?

Hai thanh niên làng Nhô đưa mắt nhìn nhau. Một người gật đầu.

- Nhà ông chú tôi có một ao mè, vừa vỡ xong đang muốn bán. Để tôi dẫn các ông đến.

- Hay quá. Cám ơn hai anh.

- Nhà cũng gần đây rồi. Các ông tắt máy đi.

44- Nhà Trịnh Khả - Tối.

Hai thanh niên dẫn ba người mua cá đến thẳng nhà Khả.

Thấp thoáng trong sân nhà có bóng người đi lại.

Ba người mua cá ì ạch đẩy xe vào sân nhà.

Lập tức cổng ngõ được một bóng đen đóng lại ngay. Hai thanh niên bước lên hè, đóng to:

- Ông Khả có nhà không? Có ba người lạ mặt vào làng hỏi ông.

Trịnh Khả đang ngồi trên phản giữa nhà cùng với vài người trong ban 447. Khả nhếch mép bảo nhỏ Tứ sứt:

- Bọn này là công an. Bắt ngay.

Tứ sứt đứng dậy đi ngay ra sân.

Khả cũng đứng dậy ra thềm nhà, hỏi rất hách:

- Ai cần gì?

Ba người mua cá bước lên thềm.

Một người trả lời:

- Thấy bảo ông có ao mè. Chúng tôi muốn mua vài tạ.

Khả chỉ mặt những người mua cá hét lên:

- Chúng mày là những thằng lừa đảo. Bắt lấy chúng nó! Bọn cướp làng. Gõ keng báo động.

Sau tiếng hô của Khả, khoảng chục thanh niên trong “đội cực nhanh” phục sẵn trong vườn, ùa ra.

Tiếng hô cướp, cướp âm ã.

Ba người mua cá ngỡ ngác:

- O, ơ, chúng tôi là người Sơn Ngọc chuyên buôn cá...

- Cá này, cá này. Chúng mày là cá thật!

Tứ sứt vừa hét vừa lao vào đâm đá những người mua cá.

Những tên khác ùa theo.

Ba người mua cá cuống cuồng chống đỡ tìm lối thoát thân.

Cùng lúc đó tiếng keng báo động vang lên.

Ngay tấp lự, ngõ nhà Khả đã rầm rập chân người.

Vợ Khả cũng từ trong bếp vọt ra, tay loang loáng con dao pha. Thị lao vào một người mua cá, chém mạnh:

- Này thì bắt chồng bà.

Người mua cá né người tránh được nhát chém và cướp được dao. Anh ta ghì ngay cổ Liên, tay hươu dao:

- Đứa nào vào gần tao chém đứt cổ con này.

Đám người đang hung hăng lao vào vội giã ra.

Khả rít lên:

- Con mụ trời đánh kia, đang đứng lại lao ra làm gì.

Người đàn ông tranh thủ cơ hội đập vợ Khả ngã sòng sượt rồi nhảy lên nóc bể, phi tiếp lên mái bếp.

Bóng đêm và những mái nhà đã cứu anh thoát ra khỏi làng.

Hai người mua cá còn lại không có đường chạy, bị trói nghien.

Tiếng chân người rầm rập, ánh đèn pin lấp lóe, tiếng chó sủa loạn xạ và tiếng người hò hét lùng tìm người mua cá thứ 3.

45- Nhà Trịnh Khả - Tội.

Sân nhà Khả đã được chằng thêm một bóng đèn 500W sáng trưng như ban ngày.

Các thành viên ban 447 rải chiếu ngồi trên hè như những quan tòa.

Hai người buôn cá bị trói đứng giữa sân.

Các thanh niên đội cực nhanh đứng xung quanh, mặt đăng đăng sát khí.

Trịnh Khả đóng dũa:

- Anh em chuẩn bị máy ghi âm để hỏi cung hai thằng cướp này.

Một người mua cá tức tối:

- Chúng tôi có tội gì mà các ông bắt bớ thế này?

Khả quát:

- Câm ngay. Chúng mày mò vào làng ăn cướp còn nỏ mồm à. Biết điều khai báo thành thật thì thoát tội. Nhược bằng... Nào xin mời ban 447 làm việc.

Một cụ già móm sề, thành viên ban, phều phào:

- Thôi mọi việc cứ là ông Khả quyết hết.

Khả gật gù, toan tính.

Mắt Khả ánh lên tia độc ác.

Khả rút một điều thuốc, châm hút, rít một hơi dài:

- Chúng mày tên gì? Ở đâu?

- Tôi là Niên, còn đây là anh Thuấn. Chúng tôi người Sơn Ngọc.

- Chúng mày đến đây để làm gì?

- Chúng tôi đi mua cá.

- Nói láo. Chúng mày vào nhà tao định cướp của giết người đúng không?

- Sao ông lại nói chúng tôi như thế? Có Trời, Phật chứng giám.

- Trời Phật à. Đã thế đánh bỏ mẹ chúng nó đi.

Khả vừa dứt lời thì bọn tay chân nhảy vào đấm đá túi bụi.

Hai anh Niên và Thuấn, máu me bê bết mặt mũi.

Niên cố lấy hết sức kêu lên:

- Oan cho chúng tôi. Sao các ông ác thế. Sơn Ngọc với Hoà Đông có xa xôi gì?

Khả thét lên:

- Đánh.

Niên, Thuấn đổ gục xuống nền sân.

Một tên chạy ra bể nước múc một thau hắt vào mặt hai người.

Cả hai từ từ mở mắt.

Khả quát:

- Nếu chúng mày nhận tội, tao tha cho về.

Thuấn và Niên thều thào:

- Vâng... Chúng tôi nhận...

Khả cười đắc thắng:

- Thế chứ. Anh Tất lập biên bản cho hai thằng cướp ký vào.

Hai người được cời trói để ký vào biên bản. Một người nói:

- Xin ông cho chúng tôi về.

Khả ngửa mặt lên trời cười sảng sặc:

- Chưa được. Tao còn hỏi câu cuối cùng. Chúng mày được công an cử đến giám sát tao...

- Trời sao ông lại nói vậy.

- Đánh!

Hai người đổ sụp xuống như chuối bị đốn. Thuận ngất xỉu, còn Niên mắt lơ lơ.

Khả ghé sát mặt Niên:

- Khai không?

- Tôi... khai...

- Đưa ghi âm lại gần. Khai đi.

- Chúng tôi... được... công an... cử...

Niên nói đến đó thì lả đầu xuống. Máu mỗi lúc chảy ra càng nhiều từ miệng, mũi và cả tai anh.

- Cử đến làm gì?

Tiếng Khả rít lên rợn rợn như tiếng của người côi khác.

Niên lại từ từ mở mắt.

Trước mắt Niên hiện lên một nơi xa lạ, giống như một hang núi mù mịt sương khói. Có đồng lửa chập chờn xanh lét trước mặt anh. Quanh đó có một bầy quỷ tay cầm những khúc xương người nhảy múa và hú lên những âm thanh lạnh buốt xương sống.

- Cử đến làm gì?

Mặt Khả méo mó dị dạng chuyển thành con quỷ cái mồm đỏ máu và hàm răng nanh trắng ớn ớn.

- Để... ám sát...

- Ám sát ông Khả. Nói đi!

Niên như một cái máy lặp lại câu nói của tên cầm ghi âm ngồi cạnh.

- Ám... sát... ông... Khả... nói... đi...

Khả xoa tay:

- Tốt rồi. Ban 447 đã xong nhiệm vụ hỏi cung. Đưa chúng nó ra đình chờ mai dân xét xử.

Những người già trong ban 447 xanh hết mặt mũi vì sự việc xảy ra quá nhanh khiến mọi người bàng hoàng.

Ngoài công, một số người xem lén, có người phải bưng mắt vì sợ hãi.

Đám thanh niên “đội cực nhanh” dìu, kéo hai người buôn cá đã ngất ra khỏi nhà Khả.

Tứ sứt nán lại hỏi nhỏ Khả:

- Xử lý thế nào, thủ lĩnh?

Khả, giọng lạnh lùng như da rắn:

- Cho ngủ luôn.

Khả ghé tai Tứ thì thầm.

Tứ sứt chạy vụt theo đám thanh niên, buông lại câu:

- Anh yên tâm.

*

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 6 -

46- Đường làng Nhô - Tối.

Đường làng Nhô. Đám đông bu đen đỏ như kiến quanh tốp thanh niên và hai người bán cá.

Đèn từ các nhà hắt ra lấp loáng.

Tứ sứť hô hoán:

- Bọn cướp của, giết người. Bà con ơi. Bọn cướp làng. Đánh bỏ mẹ chúng nó đi.

Đám đông bị kích động xông vào hai thi thể đã mềm nhũn, oặt ẹo.

Một lát sau, Tứ sứť xông vào gạt mọi người ra:

- Xin bà con dừng tay. Để chúng tôi đưa hai thắng này ra đình. Ngày mai, ban ngày ban mặt xem bọn tướng cướp góm ghiếc đến đâu.

Tứ sứť lật người Niên và Thuấn, chợt kêu lên:

- Bà con đánh quá tay. Chúng nó chết hết cả rồi.

Một thanh niên cúi xuống, xác nhận:

- Ngoẻo củ tỏi!

Tứ sứ nói như ra lệnh:

- Đưa xác chúng ra đình!

*

* *

47- Nhà lão Bong - Tối.

Trịnh Khả mò mẫm đến nhà lão Bong.

Lão Bong đã cài cửa ngủ.

Khả đập cửa rầm rầm.

Lão Bong vừa ngáp vừa mở cửa.

- Ông Bong. Nguy rồi. Hai thằng ta vừa bắt đã bị đánh chết.

- Chết hả? Chết ở đâu?

- Ngoài đường làng.

- Ui dào. Quan trọng gì. Đòn hội chợ của làng. Liên quan gì đến tôi và ông. Vào làm một chén đã.

Khả tu ực chén rượu lão Bong đưa.

Áo Khả sững sờ hồi.

Khả ngồi ngây ra suy nghĩ.

Khả chuyển thái độ rất nhanh, lại lạnh lùng quyết đoán:

- Ngay bây giờ ta phải thông báo việc này trên đài cho cả làng biết.

Lão Bong nhấp nhấp rượu, chép miệng:

- Rượu sông đắng quá, giá có bát nhựa mận. Nhưng ai mà đi gọi con mẹ Xinh bây giờ được.

Khả gất:

- Xinh cái con khi. Bật đài đi. Tôi nói trực tiếp.

Khả cầm mi-cờ-rô bật công tắc.

Hắn thở sâu một hơi rồi nói:

- Kính thưa nhân dân làng Nhô...

Âm thanh xoáy trong đêm, chao đảo mọi vật.

Làng Nhô thành khối đen chao lắc. Gió rít ù ù và sấm chớp rạch xé bầu trời.

48- Trụ sở ủy ban xã - Tối

Trụ sở ủy ban xã. Bí thư Nhứt, trưởng công an xã Cường, một số cán bộ xã ngồi im lặng.

Họ tập trung đến trụ sở làm việc khi nghe thấy tiếng kèng báo động liên hồi từ làng Nhô vang lên.

Họ biết có một chuyện gì đó xảy ra ở trong làng. Và điều đó đã được xác nhận. Khi bản tin Trịnh Khả vừa đọc dứt. Tất cả mọi người lặng im.

Cường thốt lên:

- Quân dã man!

Chủ nhiệm Khê gục xuống bàn:

- Tôi là người có tội.

Một ai đó kêu lên tức tưởi:

- Chúng ta thật hèn nhát.

Tiếng nói vang lên từ phía sau khiến tất cả mọi người đều quay lại:

- Xin các đồng chí bình tĩnh.

Đó là nhóm hai trinh sát hình sự chốt địa bàn từ mấy hôm nay.

Cường nôn nóng:

- Tại sao không tổ chức lực lượng tấn công vào làng Nhô để tiêu diệt tên Khả? Còn để hãn ngày nào, máu sẽ đổ.

- Các đồng chí bình tĩnh. Ngay bây giờ chúng tôi sẽ báo cáo về công an huyện và tỉnh. Cấp trên sẽ có phương án giải quyết. Như vậy, từ lúc này tên Khả đã bộc lộ dã tâm của hãn. Xin các đồng chí yên tâm.

Người bí thư Nhút rung lên bần bật.

Hai bàn tay ông bấu vào mép bàn.

Mặt ông nhàu nát vì uất ức và đau khổ.

Khoé mắt bí thư từ từ đọng lại giọt nước mắt trong vắt. Ông khóc!

49- Nhà Xinh - Tối.

Đêm đen như mực.

Khả lằm lũi đi như kẻ mộng du.

Hắn tạt vào nhà Xinh.

Hình như Xinh cũng không ngủ được nên cố ý đợi hắn ở đầu ngõ.

- Anh Khả. Em đợi anh mãi.

- Anh sợ.

- Em cũng sợ. Tại sao việc này lại xảy ra. Mà thôi, vào bếp với em đi.

Khả gỡ tay Xinh.

- Không, không ...

- Anh chán em rồi sao?

- Không, không phải. Anh đang suy nghĩ cách nào để được mãi ở bên em. Xinh này, bây giờ anh chỉ tin mỗi mình em. Anh đã xua làng Nhô cưỡi lên lưng hổ, không thể xuống được. Nhưng anh sợ. Họ sẽ giết anh mất.

- Nói nhảm nào. Vào bếp với em đi.

Xinh ôm choàng lấy Khả. Phải dăng mạnh, Khả mới gỡ được Xinh ra và buông một câu rất vu vơ:

- Xinh đại lắm!

Khả vội vã bỏ đi.

* *

50- Nhà thờ họ Trịnh - Tối.

Cánh cổng ngõ nhà thờ họ Trịnh đóng im ỉm.

Khả đứng sát bờ tường.

Đêm đã rất khuya. Quá bức bối, Khả tìm đến nhà thờ để tìm sự an ủi. Khả không gọi cửa. Có lẽ Khả nghĩ ông cụ Tín đã say giấc.

Khả tần ngần hàng phút đồng hồ rồi phốc lên bờ tường.

Khả giật thót mình, ngã xuống sân phía trong bờ tường vì tiếng quát rất đanh:

- Ai?

- Tôi đây!

- Tôi là ai?

Khả nhận ra giọng cụ Tín, thở phào:

- Con là Khả đây. Cụ Tín chưa ngủ à?

Khả mò mẫm trong sân. Tối quá Khả không nhìn thấy cụ Tín ngồi ở góc nào. Cụ Tín sắc, lạnh:

- Khuya rồi, ông đến đây làm gì?

Khả rùng mình khi nhận ra cách xưng hô của cụ Tín hôm nay khác mọi khi:

- Không ngủ được, con đến nhà thờ thắp nén hương

- Thắp hương để làm gì?

Khả thấy ớn lạnh:

- Dạ... dạ... con cảm thấy khó ngủ.

Tiếng cười của cụ Tín từ bóng tối bay ra nhẹ, mảnh, lạnh, sắc:

- Khó ngủ, khó ngủ, hà... hơ... hơ...

Khả hoảng sợ, giọng van lơn:

- Cụ mở cửa cho con thắp nén hương.

- Hãy trả lời đi, thắp hương để làm gì?

- Hôm này cụ làm sao vậy?

- Ông thông báo trên loa tối nay?

- Dạ...

- Ông đã giết người ta?

- Không, không. Họ định giết con.

- Không ai định giết ông cả! Nghe rõ chưa?

- Họ định giết con.

- Đừng nói thế, thêm tội ông Khả ạ.

Khả sụm xuống, thều thào:

- Con xin cụ... cho con...

Khu nhà thờ tối thăm thẳm chợt toả ra thứ ánh sáng vàng vọt.

Lấp lánh đầu hương ngậm lửa đỏ. Những đốm lửa hồng xiu.

Bóng cụ Tín to lớn trùm gần kín cửa vào điện thờ.

Khả không dám bước lên bậc tam cấp. Lời cụ Tín như roi quất vào mặt
Khả:

- Từ nay, ông không được bước chân đến đây nữa. Ông không có quyền
thắp hương ở đây.

- Cụ ơi, tại sao... ?

- Ông Trịnh Khả. Ông là kẻ giết người. Tổ tiên họ Trịnh không cho phép ai
giết người. Dòng dõi họ Trịnh làng Nhô có những kẻ lầm đường, lạc lối
nhưng chưa có ai tàn ác, giết người vô tội như ông. Hãy đi ra khỏi đây.
Đừng làm như bản linh khí tổ tiên họ Trịnh. Ông không được chạm bàn tay
vấy máu vào đồ thờ họ Trịnh. Hãy ra khỏi đây, đừng làm tổ tiên ta nổi giận.

Khả run rẩy.

Giọng nói kia như có mãnh lực đẩy Khả lùi từng bước.

Lạ thay cổng ngõ nhà thờ đã mở từ lúc nào.

Khả chới với, hụt hẫng bước ra khỏi cổng.

Cánh cửa lại tự động đóng lại.

Khả rú lên.

Gió ào ào cuộn.

Mây đen phủ kín sao trời.

Mưa quất xuống.

Khả vùng chạy. Ngã. Lại chạy.

51- Đường phố - Ngày.

Khoảng 5 giờ sáng, từ công uỷ ban tỉnh vút ra một chiếc com măng-ca. Chiếc xe lăm lăm lao đi trên đường phố vắng tanh trong ánh ngày đang rạng.

Nguyễn Chức ngồi trên xe cùng các trinh sát và đội khám nghiệm hình sự.

Mặt ai nấy đều căng thẳng dù họ là những người nhiều kinh nghiệm trong chiến đấu.

Một trinh sát thốt ra:

- Phức tạp quá. Vậy là Trịnh Khả đã dồn được dân làng Nhô vào “trò chơi” máu.

Một trinh sát khác:

- Những người dân chất phác, hiền lành...

Nguyễn Chức không nói gì. Anh châm thuốc hút. Mắt mở to nhìn cảnh vật loang loáng trước kính xe.

*

* *

52- Trụ sở ủy ban xã - Ngày.

Chiếc xe com- măng- ca chạy thẳng vào trụ sở xã Hoà Đông.

Hầu hết cán bộ xã đã có mặt ở đó cùng tủa ra.

Tất cả các cặp mắt đều dồn vào ông Nguyễn Chức.

Bất ngờ, Nguyễn Chức chỉ tay về phía làng Nhô:

- Nhìn kìa, đẹp quá!

Mặt trời đỏ au, tròn vạnh lên được quãng con sào.

Đầm nước lung linh như dát bạc.

Làng Nhô nắng trải ngòm ngợp.

*

* *

53- Trụ sở ủy ban xã - Ngày.

Cuộc họp chớp nhoáng được tiến hành trong trụ sở ủy ban.

Trưởng phòng Nguyễn Chức kết luận:

- Về phía xã, đề nghị các đồng chí lo thật chu đáo đám tang của hai người bị nạn. Tuyên truyền giải thích để thân nhân người bị hại và nhân dân trong vùng thông hiểu, thấy được tội ác của Trịnh Khả và ban 447 gây ra. Tỉnh sẽ cho xe tang để chở thi hài họ về Sơn Ngọc. Còn chúng tôi... Ở đây, trong các đồng chí có ai là người làng Nhô.

- Tôi.

- Tôi.

Hai người đứng dậy rồi lặng lẽ ngồi xuống.

Mặt họ rất thiếu não như thể họ là người gây ra tội ác.

- Các đồng chí có thể đưa đội khám nghiệm tử thi vào làng được không?

Cả hai cán bộ làng Nhô đều nhìn đi nơi khác, không trả lời.

Nguyễn Chức giải thích:

- Việc đầu tiên của chúng tôi là phải khám nghiệm tử thi và lập biên bản. Các đồng trí giải thích với dân để đưa đội khám nghiệm vào làng.

Một trong hai người rụt rè:

- Chúng tôi thấy không thể vào làng lúc này. Vào lúc này chắc chắn sẽ xảy ra xô xát.

Người khác tiếp:

- Dân làng Nhô đang bị Trịnh Khả kích động mạnh. Lại ham lợi vì không phải đóng thuế. Thêm cái mồi chia “ruộng” của Trịnh Khả nên mọi người đã bị lôi kéo. Ban 447 thì Trịnh Khả khống chế toàn bộ. Việc dẫn công an vào làng bây giờ... chúng tôi không dám.

Nguyễn Chức phẩy tay:

- Thôi được. Chúng ta cứ tiến hành. Không thể không vào làng. Nào, các đồng chí ra xe.

*

* *

54- Đường làng Nhô - Ngày.

Xe đậu ở chợ đầu làng.

Các chiến sỹ công an rời xe vào làng.

Chợ buổi sáng đông người.

Hàng trăm đôi mắt nhìn họ tò mò và ái ngại.

Khi qua cổng làng đoàn công tác bị một nhóm thanh niên chặn lại:

- Các ông vào làng làm gì?

Nguyễn Chức rút thẻ công an, từ tốn:

- Chúng tôi là đội khám nghiệm tử thi của công an tỉnh. Đây là nhiệm vụ của chúng tôi mỗi khi có tai nạn chết người.

- Nhưng phải để chúng tôi báo cáo ban đã.

- Không cần. Việc khám nghiệm này không ảnh hưởng gì đến ông Khả và ban 447.

Nhóm thanh niên lúng túng, đành phải dẫn đoàn công tác ra đình.

Dọc đường làng, có khá đông người kéo ra xem.

Trong mắt họ chứa đủ các cung bậc tình cảm: lo âu, ái ngại... thậm chí tức tối, căm phẫn.

*

* *

55- Đình làng Nhô - Ngày.

Đình làng Nhô. Ở góc sân, xác hai người xấu số nằm oải trên nền gạch.

Một manh chiếu đậy hờ trên xác hai người.

Khi đội khám nghiệm vừa đến sân đình thì lão Bong sồng sộc chạy ra cùng vài thanh niên “đội cực nhanh”.

Lão Bong đi thẳng đến chỗ quả bom keng.

Lão thúc dòn dập keng báo động.

Ngay lập tức rất đông dân làng nhốn nháo đổ ra đình.

Tiếng động các loại huyên náo cả làng.

Lão Bong hươ chiếc gậy có bịt sắt nhọn một đầu, hỏi:

- Bông jua, các ông đến đây làm gì?

Nguyễn Chức đồng dạc nói:

- Chúng tôi là công an tỉnh. Được tin có án mạng, chúng tôi đến khám nghiệm tử thi. Đó là thủ tục thông thường phải làm đối với những trường hợp bị chết như thế này.

- Mec- xi mec- xi, nhưng hai thằng này vào làng chúng tôi định ăn cướp, giết người, các ông có biết không?

- Thực hư thế nào, chúng tôi sẽ cùng chính quyền và dân ở đây làm rõ. Nhưng bây giờ bà con để cho cơ quan chức trách làm nhiệm vụ.

Lão Bong xua xua tay:

- Không được! Không được! Cứ để gia đình hai thằng này đến đây nhận xác, nộp phạt làng, rồi mang ra khỏi làng. Lúc đó các ông muốn làm gì thì làm. Đúng không bà con?

- Đúng rồi!

- Đúng rồi!

Đám đông người đang vây quanh hò reo ầm ĩ hưởng ứng lão Bong.

Mọi người xô đẩy nhau như chợ vỡ.

Trong lúc đó, cô giáo Vân lách qua đám đông đến sát chỗ các chiến sĩ công an.

Tranh thủ lúc mọi người hò hét xô đẩy, cô nói nhanh:

- Các anh công an ơi, ra khỏi làng ngay, họ sẽ bắt các anh và phá xe ô tô đấy. Đi ngay đi, các anh.

Nói xong câu nói như mệnh lệnh cô vội vã lẩn ngay vào đám đông.

Nguyễn Chức kịp nhận thấy sự hốt hoảng trong đôi mắt to tròn xinh đẹp của cô gái.

Anh chợt hiểu và ra lệnh:

- Rút ngay khỏi đây.

Đoàn công tác rút ra khỏi làng Nhô trong tiếng kèng dòn dập và tiếng hò la của dân chúng.

Khi Nguyễn Chức và đồng đội ra đến bãi chợ đầu làng thì Trịnh Khả dẫn một đám đông cầm vũ khí rầm rập đuổi theo.

Các cán bộ công an phải lên xe và trở lại trụ sở chính quyền xã.

*

* *

56- Nhà Trịnh Khả - Ngày.

Nhà Khả, tầm chín giờ sáng.

Khả cùng ban 447 đang họp khẩn cấp.

Khả dẫn giọng:

- Việc bọn công an tình đột nhập làng và phải chịu nhượng bộ và bỏ chạy trước áp lực của dân làng là một thắng lợi lớn. Qua việc vừa xảy ra chứng tỏ chính nghĩa thuộc về dân làng Nhô. Tôi tin rằng nếu chúng ta đoàn kết, nhất trí thì không việc gì dân làng Nhô không làm được. Sau đây “đội cực nhanh” tiếp tục triển khai việc rào làng và đào hầm bí mật, trang bị vũ khí theo kế hoạch ban 447 đã đề ra, để chuẩn bị đấu tranh lâu dài, cho đến ngày giành được đất.

Các thành viên Ban gạt gù.

Tứ sứ tiết rẻ:

- Hôm nay... nhẫu nhẫu một tý tẹo là tóm được... cả lũ.

Lão Bong trề môi:

- Gớm, cứ tưởng có con dao chọc tiết lợn, chú mày muốn làm gì cũng được ấy. Bắt! Có mà bắt vào mắt, nó lại chả “bòm” cho một cái.

Khả vỗ, vỗ tay:

- Thôi, đây là cuộc họp ban...

Vừa lúc đó một thanh niên bước vào:

- Thưa ông Khả. Có một đoàn độ hai chục người đều chít khăn trắng, nói là người nhà của hai tên chết, xin được vào làng mang xác.

Khả ra lệnh:

- Khám xét thật kỹ xem họ có vũ khí không rồi cho vào đình.

Người thanh niên ra ngoài, Khả quay sang lão Bong:

- Ông Bong và ban 447 ra đình làng, định liệu việc trả xác.

Lão Bong vân vi:

- Trả không cho họ à? Tội vào làng người ta ăn cướp.

- Thì ông cứ bắt phạt tiền. Năm triệu một xác.

Mắt lão Bong sáng lên:

- Ông Khả cho phép biện vài mâm để các cụ...

Khả phẩy tay:

- Được!

*

* *

57- Đình làng Nhô - Ngày

Đoàn người Sơn Ngọc nhìn thấy xác người thân của họ nằm ở góc đình, đắp chiếu rách, oà khóc, nhào đến.

Họ đốt những thẻ hương mang theo cắm quanh xác hai người.

Hai bát cơm, quả trứng bày ra.

Khói hương bốc lên xua bớt ruồi nhặng bầu đen đặc từ trước.

Một bà già vật vã khóc khi đã tỉnh lại, sau cơn ngất:

- Trời ơi, con ơi, sao con đến nông nổi này.

Tứ suất đứng đẩy canh chùng đám người, giọng rất hăng:

- Nông nổi à? Ăn... ăn cướp, định giết người, đánh cho chết còn nông nổi gì.

Bà già vật vã:

- Con tôi, tôi đẻ, tôi biết, chân chỉ hạt bột từ bé. Tịnh không dám tơ hào của ai lấy một hạt thóc, mầm khoai. Giời cao, đất dày ơi...

Tứ sứт cáu:

- Mụ có im mồm đi không?

Một người đàn ông đứng tuổi, tóc hoa tiêu vội đến bên bà già:

- Đau đớn xin chị để trong lòng. Đừng khóc lóc nữa, rồi hết cả việc.

Đoạn ông ta quay sang Tứ sứт:

- Thôi, mọi việc đã thế này, có gì xin giải quyết sau. Giờ, ông cho chúng tôi mang xác hai cháu về an táng. Để các cháu nằm như thế này, tội nghiệp quá.

Tứ sứт vênh vác:

- Muốn gì vào trong đình gặp ông Bong và các già làng.

* *

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 7 -

58- Đường làng Nhô - Ngày.

Khả đi trên đường làng. Dáng điệu phớn phơ, tươi cười.

Cùng đi với Khả có một nhóm thanh niên.

Cô giáo Vân đi xe đạp rẽ vào ngõ nhà.

Khả niềm nở:

- Chào cô giáo Vân. Sao hôm nay về sớm thế?

Vân xuống xe:

- Chuyện làng mình hôm qua khiến nhiều học sinh bỏ học, không đến lớp. Em phải nghỉ dạy.

Khả ra chiều bần khoản:

- Chết, việc nào ra việc đấy. Để tôi báo làng. Mà này, cái cậu công an ấy mà, sắp được ăn cỗ chưa đấy?

- Cảm ơn bác.

Thấy mặt Vân tư lự, Khả sẵn đón:

- Cô Vân có điều gì khó nghĩ, cứ nói. Chỗ anh em họ hàng, họ chẳng tôi có giúp được gì.

- Bác đã có nhờ, em cũng không dám giấu. Em thấy làng bàn tán nhiều. Xác hai người chết ấy, sao không trả người nhà, giữ lại làm gì.

Khả vẫn cười:

- Thế à, ai nói thế?

- Nhiều lắm, ở ngoài chợ ấy. Họ còn bảo ác giả ác báo.

Lần này mặt Khả đành lại:

- Cô, bện sau đừng nghe bọn xấu nói lung tung. Mình là người có học, phải khác thiên hạ. Còn chuyện cái xác, nghĩa tử, nghĩa tận, dẫu rằng có là cướp, là giặc, mình cũng phải chu đáo, làm gì có chuyện như đồn đại. Tôi đang đi ra đình để trả xác họ đây.

- Vâng, cảm ơn bác.

Vân đi khuất, Khả tức tối nhìn theo quay sang bảo mấy thanh niên:

- “Đội cực nhanh” phải để mắt đến con bé này. Phần tử chống đối đấy. Người yêu nó là công an. Chắc chắn nó là nội gián.

59- Đình làng - Ngày.

Trong đình làng. Ba mâm cơm rượu vừa được bưng ra.

Ban 447 xe người về các mâm.

Dăm, bảy người chít khăn khóc lóc đi vào.

Một người đại diện:

- Các ông ơi, xin cảm ơn căn cứ lạy các ông rón tay làm phúc, cho tôi được mang con tôi về.

Lão Bong trợn mắt nuốt miếng thịt:

- Bà kia, tôi đã nói rồi đấy. Mười triệu hai trăm, tiền phạt. Sơn Ngọc không chôn được thì làng Nhô chôn. Sau này đừng có hối.

Vẫn bà mẹ kia:

- Ối, giờ cao, đất dày, mẹ chôn con đã vô phúc lắm rồi, lại thêm hoạ tiền bạc, biết đào đâu ra bây giờ?

Lão Bong:

- Không biết. Lệ làng đến thánh cũng phải tuân. Thôi, ra hết ngoài kia đi, để người ta ăn uống.

Vừa lúc đó thì Khả vào. Lão Bong báo cáo:

- Ông tổng thư ký, họ nhất định không chịu nộp tiền.

Mấy người nhà nạn nhân nghe thấy thế lại oà lên nhất loạt.

Khả từ tốn:

- Thôi các bác để tôi thưa lời với các cụ. Thấy người chết ai chả xót xa. Việc con các bác vào làng ăn cướp thực tình chúng tôi không muốn. Lỡ xảy ra việc rồi, ta cùng nhau giải quyết. Chúng tôi đã gửi điện báo công an. Việc giải quyết là của họ. Còn việc làng, thôi xin các cụ trong ban, ta cho họ mang xác về. Chưa có tiền nộp phạt cũng được. Đẳng nào, làng cũng phải giữ mấy cái xe máy tang vật. Khả này thưa thế, các cụ có thuận không ạ?

Các thành viên ban 447 ồ lên:

- Hợp tình, hợp lý lắm.

- Ông Khả quả là sáng suốt.

Khả phẩy tay:

- Thôi các bác ra chuẩn bị đi. Chúng tôi cho người đi mua áo quan cũng sắp sửa về đến đây. Khoản này làng Nhô xin được ủng hộ gọi là có tí chút nghĩa tử nghĩa tận.

Mấy người nhà của hai người buôn cá cảm ơn rồi rít.

Ông tóc hoa tiêu chấp tay vái:

- Đa tạ ông và các cụ. Được thế này các cháu nhắm mắt cũng đỡ tức tưởi.

Lão Bong lầu bầu:

- Sướng bỏ mẹ còn tức với chả tưởi.

Đội đám người kia đi khuất, Khả cười lớn:

- Các cụ nghe đây này. Mười triệu tiền phạt hai xác liệu có mua được ba cái xe máy kia không. Xe sẽ trang bị cho “đội cực nhanh” để cơ động. Còn hai cái săng bắt quá cũng đến sáu trăm ngàn, tiền tịch thu từ túi chúng nó là

triệu tám, vẫn lại triệu hai xung công quỹ để hoạt động. Vừa được lợi, vừa được tiếng, làng lại đỡ phải ngửi mùi thây thối.

Các thành viên Ban nhao nhao:

- Chí lý.
- Ông Khả học hành đầu đũa cũng có khác.

Lão Bong nâng cao chén rượu:

- Nào xin mời các cụ nâng cốc chúc mừng thắng lợi.

60- Nhà cô giáo Vân - Ngày

Nhà cô giáo Vân. Hai mẹ con ngồi nói chuyện.

Bà mẹ:

- Làng xóm đã lời ong tiếng ve rồi đấy, con phải cẩn thận.

Vân cương quyết:

- Cần phải trừng trị bọn giết người man rợ. Con đã nói với mẹ bao nhiêu lần rồi. Sao mẹ cứ ủng hộ cái lão Khả độc ác ấy. Mà tại sao chúng nó vẫn sống trơ trơ như thế?
- Cô đừng ăn nói lung tung. Không có ông Khả thì mấy lão chính quyền xã còn ăn mãi của dân. Thêm nữa, nếu đòi được đất thì công của ai? Ông Khả chứ ai. Ai mà động đến ông Khả là không xong với chúng tôi.
- Mẹ ơi làng ta u mê hết cả rồi. Pháp luật không để yên cho lão Khả đâu. Mẹ phải bình tĩnh nghe con.

Bà mẹ dần dỗi:

- Cô dạy khôn tôi đấy à? Cô có nhiều chữ bằng ông Khả không mà dám lên mặt. Đến như ông Khả còn một điều “Kính thưa làng Nhô”, hai điều “Kính thưa làng Nhô”...
- Mẹ ơi, làng ta mắc lừa lão Khả đấy thôi. Rồi mọi người sẽ nhận ra chân tướng của lão. Cần phải vạch mặt...

- Thôi... tôi xin cô. Tôi cứ quyết thế đấy. Cô không được quan hệ với thằng Triết nữa. Bằng không, tôi với cô là người dưng...

Bà mẹ vùng vằng bỏ đi, còn lại Vân buồn bã.

Hiện lên hình ảnh cô và Triết dắt tay nhau chạy giữa cánh đồng, lúa đang thì con gái mơn mớn.

Vân ôm đầu.

Trên khuôn mặt xinh đẹp của Vân ướm đầm nước mắt.

*

* *

61- Nhà Trịnh Khả - Tối

Buổi tối. Khả một mình ngồi giữa nhà bên ấm trà và bao thuốc.

Trước mặt Khả, giấy tờ vương vãi trên bàn.

Có tiếng động ngoài vườn.

Khả hỏi giật giọng:

- Ai?

- Chúng cháu đang đi tuần.

Hai thanh niên mặt non choẹt cầm gậy, cầm dao đi vào sân.

Đó là lực lượng “đội cực nhanh”.

Khả dụ giọng:

- Chịu vất vả nhé, chúng ta vì dân cả mà. Nếu không vì dân, các cậu chạy mỗi ngày chuyển cá lên Nam Định là bộn tiền.

- Bác yên tâm. Bọn cháu không sá gì cả.

Khả móc túi lấy ít tiền đưa cho hai thanh niên:

- Cầm lấy. Đói ra quán ăn tạm cái gì đó.

- Cháu xin bác. Chúng cháu phải đi tua một vòng nữa.

Hai thanh niên đi rồi, Khả cầm bút viết tiếp lên tờ giấy đặc chữ.

Khả lật lật đọc lại.

Thấy hiện lên dòng chữ: “Kính thưa ông bí thư huyện uỷ.

Kính thưa ông chủ tịch huyện”

Khả đọc kỹ và nắn nót đề ở cuối trang chữ Z50.

Mặt Khả tư lự, dăm chiêu.

Lại có tiếng động. Khả bước ra thềm.

- Ai?

Không có tiếng trả lời. Khả đứng tiếp:

- Ai?

Vẫn không có tiếng trả lời.

Khả quay vào nhà cầm đèn pin và vợ lấy con dao:

- Ai?

Khả ra sân bấm đèn pin.

Ánh pha đèn rọi chụp vào hai người đàn ông đứng lù lù ngay cổng.

Hai người đàn ông lừ lừ tiến vào.

Khả ngậy người, trôn mắt nhìn.

Hai người đàn ông vẫn im lặng tiến.

Máu từ tai, từ mũi, từ miệng họ rỉ rả chảy.

Đó là hai người mua cá ở Sơn Ngọc.

Khả rơi đèn pin và dao.

Tiếng Khả hú ớ... ớ... ớ.

Khả chạy vào nhà, ngã vật ra nền.

Khả bò lồm cồm. Miệng lắp bắp: “Không... không”.

Khả bầu vào mép bàn đu người lên.

Khả vật mặt xuống đồng giấy tờ.

Điện tắt phụt.

*

* *

62- Đường phố - Tối.

Thành phố Nam Định sau cơn mưa rào.

Ánh đèn đường vàng dịu mát những mảng sáng mát mẻ lên mặt phố.

Những vòn cây vẫn còn run rẩy sung sướng lá đọng nước long lanh.

Tiếng ve ran thành thoi.

Dòng người đi trên đường chậm rãi, thanh bình.

Từng cặp tình nhân đèo nhau bằng xe máy, xe đạp thong dong, mặt người rạng hạnh phúc.

Triết đi lẫn trong dòng người đó.

Anh thần thờ, mặt mang mác buồn.

Qua trụ sở công an tỉnh thấy mấy căn phòng còn sáng đèn, Triết dừng xe đứng tần ngần.

Triết quả quyết dắt xe vào trụ sở.

*

* *

63- Trụ sở công an tỉnh - Tối.

Trong phòng làm việc. Giám đốc công an tỉnh. Phó giám đốc. Trưởng phòng cảnh sát điều tra hình sự Nguyễn Chức. Đội trưởng trọng án Nguyễn Thanh Hoà.

Bốn người đang bàn phương án giải quyết chuyện làng Nhô.

Giám đốc:

- Chiều nay cuộc họp giao ban của tổng cục, tỉnh uỷ, uỷ ban và sở ta đã thống nhất việc dứt điểm chuyện làng Nhô. Kết thúc cuộc họp, phương án tạm thời nhất trí là dùng lực lượng mạnh, tấn công bắt cóc tên đầu sỏ Trịnh Khả. Thế nào các đồng chí? Chúng ta sẵn sàng với phương án tạm thời trong cuộc họp chứ?

Nguyễn Chức nói:

- Tôi thấy có gì đó không ổn.

Phó giám đốc phụ trách cảnh sát:

- Không ổn như thế nào?

Nguyễn Chức bình tĩnh:

- Việc bắt cho được Khả không có gì khó nếu chúng ta chỉ nghĩ đến mục đích bắt hãn như bắt một tên giết người. Nhưng nếu chỉ bắt Khả và những tên khác thôi, thì coi như chúng ta chưa giải quyết được điều cơ bản ở làng Nhô. Đó chính là dân làng Nhô. Chúng ta phải mang đến cho nhân dân làng Nhô sự hiểu biết đúng đắn và phải làm cho họ hiểu rõ bản chất thực của Khả.

Nguyễn Chức ngừng lời.

Căn phòng trùm vào im lặng.

Bốn người nhìn vào mắt nhau. Dường như họ đã hiểu.

Giám đốc khuyến khích:

- Tiếp tục đi chứ.

Nguyễn Chức tiếp tục:

- Lá thư ký Z50 của Trịnh Khả mang nội dung tổng tiền nhưng thực chất chính là sự hoang mang, lo sợ của Trịnh Khả. Mới đây chúng tôi có nhận được một lá thư có một số chữ ký của dân làng Nhô tố cáo hành vi tội ác của Trịnh Khả. Đã đến lúc ...

Giám đốc cắt ngang:

- Đây là phương án duy nhất của chúng ta.

Phó giám đốc:

- Sở sẽ cử một tổ công tác về làng Nhô. Chúng ta lấy lý do về để giải quyết đơn khiếu tố của dân. Và từ đó chúng ta triển khai công việc.

Giám đốc đứng dậy, ông đi từng bước quanh phòng:

- Ban giám đốc giao cho phòng cảnh sát điều tra hình sự thực hiện nhiệm vụ này. Nhưng các đồng chí phải hiểu rằng để vào làng Nhô lúc này rất khó. Để làm cho dân làng Nhô hiểu và tin chúng ta còn khó hơn nhiều. Các đồng chí phải chuẩn bị một kế hoạch kỹ lưỡng và tuyển chọn cán bộ...

Nguyễn Chức cũng đứng dậy:

- Báo cáo giám đốc, tôi xin được báo cáo ngay về đội công tác làng Nhô. Đội trưởng Đại úy Nguyễn Thanh Hoà.

Giám đốc bắt tay Hoà:

- Rất tốt.

Nguyễn Chức:

- Trung úy Phan Mạnh Triết tình nguyện vào đội công tác.

- Tại sao vậy?

- Đồng chí Triết có người yêu là cô giáo Vân ở làng Nhô. Vân chính là người đã viết thư vạch mặt tội ác của Trịnh Khả. Chúng tôi đã cân nhắc và đồng ý. Đồng chí Triết tham gia nhóm công tác có nguy hiểm hơn nhưng thuận lợi vì thông thạo địa hình và lại có hậu thuẫn. Tổ công tác sẽ bổ sung thêm một trinh sát có kinh nghiệm.

Giám đốc:

- Tốt! Tôi nhất trí về thành phần nhóm công tác. Ngay bây giờ tôi sẽ báo cáo Tổng cục và xin ý kiến tình uỷ. Các đồng chí bắt tay ngay vào việc.

64- Cánh đồng - Ngày.

Chiếc xe com- măng- ca lăn bánh chậm chậm.

Ba chiến sỹ công an Hoà – Triết – Đoán ngồi im lặng.

Chợt Thanh Hoà chỉ tay và thốt lên:

- Làng Nhô kia rồi!

Cánh đồng lúa trái tím tấp ngút tầm mắt.

Làng Nhô hiện ra trong ban mai.

Nắng vàng ngòm ngợp.

65- Trụ sở ủy ban - Ngày.

Chiếc com măng ca lượn vào sân trụ sở uỷ ban.

Đầu giờ buổi sáng, cán bộ xã đã đến làm việc.

Vài người dân có việc ngồi đợi ở phía cổng.

Tất cả các cặp mắt đều dồn về phía người mới đến.

Trưởng phòng Nguyễn Chức đưa ba chiến sỹ vào trụ sở.

Một cán bộ xã vừa pha nước, vừa hỏi:

- Các đồng chí sẽ làm gì bây giờ?

Nguyễn Chức nói thông thả:

- Chúng tôi sẽ cử đội công tác ở đây. Xin giới thiệu đây là đồng chí Nguyễn Thanh Hoà, đội trưởng đội công tác.

- Các đồng chí có thể cho biết công việc cụ thể của các đồng chí ở đây? Và thời gian bao lâu?

Nguyễn Chức vẫn điềm đạm:

- Thời gian tùy thuộc vào công việc. Chúng tôi sẽ ở lại trụ sở xã, sau đó sẽ vào làng.

Một cán bộ khác hỏi:

- Làng nào?

- Tất nhiên là làng Nhô.

Vị cán bộ kia giật mình, làm rớt cả chén nước trên tay:

- Làng Nhô?

- Đúng thế!

Anh ta kêu lên:

- Không được! Không được!

Nguyễn Chức cười rất tươi:

- Làng Nhô có đơn kiện chính quyền xã nhiều vấn đề. Chúng tôi xuống để điều tra theo đơn kiện. Công việc của chúng tôi chỉ có thế.

Vài cán bộ người làng Nhô đưa mắt nhìn nhau thăm dò, một người ngập ngừng:

- Thế còn vụ giết người?

- Vụ án giết người không thuộc chức năng của chúng tôi. Chúng tôi xuống đây để điều tra theo đơn kiện. Tôi nhắc lại chỉ giải quyết điều tra theo đơn kiện.

Nguyễn Thanh Hoà đứng lên rút tờ giấy công lệnh đưa cho vị thường trực uỷ ban:

- Tôi là đội trưởng đội công tác giải quyết khiếu kiện. Tên, các đồng chí biết rồi. Còn đây là 2 thành viên của đội. Đồng chí Đức Đoán và đồng chí Phan Mạnh Triết.

Mấy người nhìn Triết rồi thốt lên:

- Anh Triết nom quen quá.

Nguyễn Chức hóm hỉnh:

- Rể tương lai của làng Nhô, không quen sao được.

- À, à tôi nhớ ra rồi. Người yêu cô giáo Vân.

Văn Nguyễn Chức:

- Tôi đề nghị thách cưới thật cao và bắt ở rể.

Mọi người cười vang, không khí dịu hẳn lại.

Hoà tiếp tục:

- Chúng tôi đề nghị uỷ ban và Đảng uỷ chuẩn bị hồ sơ để làm việc. Và thông báo cho ban 447 chuẩn bị làm việc với chúng tôi theo đơn kiện của họ.

Bí thư Nhút lúc này mới lên tiếng:

- Các đồng chí làm việc thế nào là do các đồng chí. Nhưng... nhưng không nên vào làng Nhô. Nguy hiểm lắm. Tính mạng các đồng chí...

- Dân làng Nhô kiện – Hoà cười với cán bộ làng Nhô – Họ kiện chúng tôi thì chúng tôi phải trực tiếp làm việc với họ chứ. Nếu họ không làm việc với chúng tôi thì họ đừng kiện nữa. Họ rút đơn lại, chúng tôi sẽ rút ngay. Phải không các đồng chí?

Không một ai trả lời, Hoà mặt nghiêm lại:

- Bây giờ chúng tôi nhờ xã chuyển giấy mời của chúng tôi tới những người đứng kiện, sáng mai ra trụ sở làm việc.

*

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 8 -

66- Đầu làng Nhô - Ngày.

Tốp thanh niên đang dập rào tre ở bìa làng.

Khả đi đến.

Một thanh niên báo cáo:

- Thưa ông tổng thư ký, cứ gọi là kín mít. Đảm bảo với ông một con chó cũng không lọt vào làng được.

Khả khen:

- “Đội cực nhanh” làm việc rất tốt. Làng Nhô sẽ ghi ơn các bạn.

Đám thanh niên sung sướng ra mặt.

Khả rút bao thuốc mời từng người một.

Tứ sứt lắp bắp nói nhỏ với Khả:

- Báo cáo... ông Khả. Ba cái hầm bí mật đã tươm tất cả. Xin mời ông đi kiểm tra.

Khả nói to:

- Rất tốt. Bây giờ các cậu diễn tập chuẩn bị bảo vệ làng. Này – Khả nháy mắt – có con lợn tạ đấy nhá. Sau diễn tập tấn công bằng axit, phải trông vào “đội cực nhanh” mới giải quyết được nó đấy.

- Vâng, vâng thủ lĩnh yên tâm.

Đám thanh niên nhao nhao.

Khả vòng ra phía đình.

*

* *

67- Đường làng - Ngày.

Tứ súrt cầm dao chọc tiết lợn.

- Khênh về nhà ông Khả!

Hai thanh niên xỏ đòn càn khênh con lợn đã bị hắt axit bỏng toàn thân, từ đình làng theo Tứ súrt.

Một đám trẻ con chạy theo reo hò:

- Khiếp thật.

- Ăn đến ba bơ sữa bò cu cậu mới gục. Đúng là Trư bát giới.

- Axit còn phải bàn. Đấy, cái bơ sắt còn rửa nữa là.

Cô giáo Vân dắt xe đạp. Bọn trẻ râm ran:

- Em chào cô!

- Em chào cô!

- Chào các em. Một giờ chiều rồi sao không đến lớp đi.

- Chúng em đi đây.

Một đứa bàn tán:

- Chúng nó còn xem “hạ gục nhanh, tiêu diệt gọn” con lợn bằng axit ạ.

Vân lắc đầu:

- Ác quá, ác quá.

Lão Bong chống gậy khênh khạng:

- Này, cô Vân, ăn nói giữ mồm giữ miệng đấy. Đừng tưởng bỏ nhé! Mấy thằng “cá” kia à? Giờ hồn, giờ hồn...

Phớt lờ cô giáo Vân đang ngậy ra vì câu dọa của mình, lão Bong bảo Tứ súrt:

- Nhớ đấy nhé. Riêng mẽ đậm đậm vào. Hông cái món giả cầy là vút.

Tứ súrt huơ dao:

- Yên tâm, yên tâm. Tứ này ...

*

* *

68- Đình làng - Ngày.

Đình làng. Ban 447 đã đông đủ. Khả ăn mặc chải chuốt ôm cặp đen. Khả bảo:

- Ta bắt đầu được rồi chứ, ông Bong?

- Mời ông.

- Ông Bong khua hồi kêng cho khí thế.

Lão Bong oai vệ đi ra nơi treo kêng.

Kêng báo động vang lên dồn dập.

Rất đông người làng Nhô mang vũ khí chạy ra đình theo lệnh kêng.

Khả hài lòng, mở cặp lấy một tập giấy xếp xếp cho gọn.

Đoạn Khả đồng dục:

- Kính thưa ban 447 và dân làng Nhô. Hôm này tôi vui mừng thông báo cho các cụ và dân làng biết, cuộc đấu tranh của chúng ta đã giành được thắng lợi lớn. Sáng nay, tỉnh đã phải cử đội công tác điều tra kinh tế và đất đai về xã ta, theo đơn kiện và đòi đất của làng Nhô. Như vậy chuyện lấy lại 70 mẫu ruộng Tam San của chúng ta đã được khoảng chín chục phần trăm. Việc đội công tác của công an về đây chỉ là thủ tục cuối cùng cần làm trước khi giao ruộng. Đội công tác đã gửi giấy mời cho làng ta, mời đại diện làng ta sáng mai ra trụ sở làm việc. Nội dung chỉ bàn về đất đai. Bây giờ, tôi đề nghị làng cử đại diện làm việc với công an.

- Đề nghị ông Khả.

- Phi ông Khả không xong việc.

Mọi người ồn lên đề cử Khả.

Lão Bong hô to:

- Nhất trí cử ông Khả. Đồng ý thì bà con vỗ tay.

Tiếng vỗ tay nổ lên.

Khả từ tốn:

- Kính thưa bà con. Vì lợi ích của làng, Khả này thề sẽ không tiếc cả máu xương. Nhưng việc này tôi xuất hiện không có lợi.

Đám đông im lặng, ngờ vực.

Khả giải thích:

- Tôi là người làng Nhô thật. Lại là tổng thư ký ban 447. Nhưng dù sao tôi cũng là trí thức, là cán bộ. Đi thương lượng với công an tôi đứng ra e bất lợi. Nên cử một phái đoàn các cụ trong ban 447. Tôi sẽ làm tham mưu, đứng đằng sau các cụ, thực hiện ý kiến của các cụ. Người già bao giờ cũng được vì nể và tôn trọng.

Nghe Khả phân tích, những người dự họp làng ồ lên, gật gù khen phải.

Khả tranh thủ chốt luôn:

- Ông Bong trưởng ban 447 sẽ kiêm luôn làm trưởng đoàn.

Lão Bong ra vẻ sung sướng:

- Mec xi, mec xi...

*

* *

69- Nhà Xinh - Đêm

Đêm khuya. Nhà Xinh.

Khả mò vào thành thạo.

Xinh có vẻ giận dữ:

- Anh đến đây làm gì?

- Anh bận quá. Em thông cảm.

- Không dám. À cái hầm bí mật trong bếp nhà em lo xong rồi đấy. Làm thì làm chứ trốn ai mà phải ở hầm.

Khả cười ranh mãnh ôm lấy Xinh:

- Trốn vợ chứ còn trốn ai.

Xinh vắng ra:

- Vội thế, để em lấy bao diêm. Dưới hầm đèn đóm đủ cả. Anh có gan thì trốn vợ cả đời đi.

- Hì hì hầm để sau. Đùa thế thôi. Không chủ quan được đâu. Bọn công an lắm trò lắm.

- Sao anh bảo mình thẳng đến nơi rồi?

- Tất nhiên, phải cảnh giác không thừa.

- Ngày mai thế nào hả anh?

- Anh đã dặn lão Bong đủ mọi nhẽ rồi.

Xinh nguýt:

- Cái lão tham ăn tục uống ấy, làm một tộp vào lại chả quên tiết.

Khả gạ:

- Ta xuống hầm đi. Kệ cha lão Bong. Nào.

Cả hai chui xuống hầm. Ánh sáng loé lên. Nghe thấy tiếng Xinh:

- Thôi tắt đèn đi.

Khả ào phào:

- Có hai ta, việc gì phải tắt.

- Không, ngưng lắm.

Tiếng cười, tiếng lục cục và tiếng đế gáy ri ri.

*

* *

70- Đường làng Nhô - Ngày.

Đoàn người khoảng gần chục cụ già lò dò đi trên đường.

Nắng buổi sáng nhưng đã gắt gao.

Một cụ lẩm bẩm:

- Thời tiết thật lạ. Mới bánh mắt đã ngốt ngột.

Gặp một đám khoai nước, các cụ dừng lại mỗi người vặt một lá dùng làm nón che nắng.

Một cụ than:

- Nhọc lắm. Ta đi tắt bờ đầm cho gần.

Lão Bong đang chống gậy, khuỳnh khuỳnh, chân lẳng ra hai bên gạt phắt:

- Đi sứ, cứ phải đường lớn mà đi cho đàng hoàng. – Lão chợt cao hứng nhai tốp tốp – Sống ở trên đời mà thiếu anh nhựa mật ...

Cụ kia phì cười:

- Chết xuống âm phủ ...

Lão Bong lâu bầu xõ ra một tràng chẳng rõ tiếng ta hay tiếng Tây bồi.

*

* *

71- Trụ sở ủy ban - Ngày.

Phòng họp của trụ sở ủy ban xã được trang hoàng đẹp đẽ. Có cả cờ đỏ và ảnh Bác Hồ treo trên tường.

Trên bàn lớn đặt bình hoa sen rực rỡ.

Đoàn các cụ ban 447 ngồi nghiêm ngắc.

Hung hăng như lão Bong mắt cũng phải đảo đảo, dè chừng.

Thanh Hoà vào việc:

- Kính thưa các cụ. Chúng tôi là công an tỉnh về đây điều tra theo đơn khiếu tố của làng Nhô về những vấn đề tiêu cực của chính quyền xã và việc đất đai của làng Nhô do ông Trịnh Khả đứng đơn cùng chữ ký của các cụ già làng. Trước hết cho tôi được hỏi trong các cụ ở đây ai là ông Trịnh Khả?

Những người làng Nhô đưa mắt nhìn nhau.

Rồi tất cả mắt đều dồn vào lão Bong.

Lão Bong lúng túng, đứng lên, ngồi xuống rồi lại đứng lên.

Lão Bong:

- Đồng chí à... ông tổng thư ký Trịnh Khả không có ở đây.

- Ông Trịnh Khả là người đứng đơn. Theo nguyên tắc ông Trịnh Khả phải có mặt hôm nay và những buổi sau này.

Lão Bong lại đứng lên, ngồi xuống:

- Đồng chí Khả bận việc, nên không có mặt hôm nay. Chúng tôi là những người ký đơn, thay mặt dân để làm việc. – Lão Bong ấp úng không diễn đạt được – À quên, còn hai người chết...

Thanh Hoà trả lời nhanh:

- Việc đó không thuộc phạm vi công việc của chúng tôi. Đội công tác chỉ điều tra theo yêu cầu của dân làng Nhô trong đơn.

Lão Bong sững ra mặt, không còn giữ ý:

- Mec xi, mec xi... thay mặt dân làng Nhô, chúng tôi hoan nghênh các ông đã đến đây làm việc.

Các chiến sỹ công an rót nước, mời thuốc từng người.

Không khí bớt căng thẳng, Hoà tiếp tục:

- Chúng tôi chỉ có ba người. Nhiệm vụ của chúng tôi phải tiếp xúc với dân và đo lại đất thổ cư của từng hộ. Vậy, qua đại diện của làng Nhô, chúng tôi đề nghị khi nào chúng tôi thông báo lịch và mời ai làm việc, xin bà con ủng hộ bằng cách có mặt. Thêm nữa, đề nghị làng cử cho hai người giúp việc

đội công tác để đo đạc và ghi chép. Chúng tôi mong muốn công việc nhanh kết thúc để nguyện vọng của người dân làng Nhô được giải quyết sớm.

Lão Bong huơ tay, phấn khích:

- Được! Được! Các ông yên tâm. Ban 447 à quên... ông Khả... à à... nói là tất cả phải nghe.

Thanh Hòa tủm tủm cười:

- Còn một việc nữa, phải cậy nhờ đến các cụ trong làng. Anh Triết trong đội chúng tôi và cô Vân giáo viên...

Đang hăng, lão Bong chém chém tay:

- Được, được. Chỉ cần tiệc cưới nhiều nhiều cái anh nhựa mận là được.

Một cụ bà:

- Cưới xin ai lại ăn thịt cầy.

Lão Bong trề môi:

- Tôi hỏi, có gì hơn thịt chó nào. Sống ở đời... anh Triết nhỉ?

Mọi người cười râm ran.

*

* *

72- Nhà lão Bong - Tối.

Nhà lão Bong. Khả đặt mi- cờ- rô, tắt máy phát thanh.

Lão Bong hấp tấp:

- Sao ông ca ngợi bọn công an nhiều thế?

Khả quắc mắt, hằn học:

- Ca ngợi cái con tuờu. Việc phải thế. Cần phải ngọt để đưa chúng vào bẫy.

- Bẫy thì tôi không biết. Nhưng nếu ông cứ từ chối không lên làm việc với họ thì gay đấy. Uy tín của chúng ta có cơ ...

Khả nhếch mép:

- Nghe đây ông Bong. Khả này đã có cách. Ngay ngày mai, ông sẽ thay mặt ban 447, thay mặt dân làng Nhô mời đội công tác vào làng cho tiện làm việc. Xếp cho họ ở gần đình.

Lão Bong ngơ ngác:

- Cho chúng nó vào làng à. Nguy hiểm lắm, ngộ nhỡ ...

Khả cười vang:

- “Đội cực nhanh” sẽ bám chúng hai bốn trên hai bốn. Có dấu hiệu gì khác thường, ông chỉ việc khua một hồi keng. Khả này sẽ biến chúng thành con tin. Lúc ấy, hề hề ...

*

* *

73- Trường học - Ngày.

Trường phổ thông cơ sở xã Hoà Đông.

Cuối giờ chiều. Triết đi bộ đến trường.

Từng tốp học sinh tan trường, ngược những cặp mắt đen láy, ngậy thơ nhìn Triết. Anh thấy tự tin.

Triết đứng đợi.

Vân dắt xe đạp ra. Thấy Triết, cô luống cuống, suýt đánh đổ xe.

Triết chạy đến đỡ ghi đông xe.

Mãi sau, Vân mới thốt được:

- Anh!

Hai người sóng đôi đi.

Triết dắt xe. Triết hỏi:

- Mẹ có khoẻ không? Đã lâu lắm anh không về thăm mẹ được.

Vân sững người. Từ mắt Vân tuôn ra những giọt nước mắt trong vắt. Triết không hiểu:

- Sao em lại khóc?
- Em khổ lắm.
- Anh đã về gần em. Chuyện làng Nhô sắp kết thúc.
- Mẹ bị bọn xấu gièm pha. Mẹ cấm em không được quan hệ với anh.
- Bọn xấu nào?
- Đám tay chân của lão Khả. Chúng còn dọa dẫm mẹ nữa.

Triết cười, vuốt tóc Vân:

- Rồi mẹ sẽ hiểu. Mẹ không cấm em nữa đâu.
- Nhưng bao giờ?
- Anh nói rồi. Khi nào kết thúc chuyện làng Nhô.

Vân dừng lại:

- Thôi, anh về đi. Sắp đến cổng làng rồi. Em sợ lắm.

Triết vẫn cười:

- Ừ anh về. Nhưng em không phải sợ đâu. Trịnh Khả đã mời bọn anh vào làng rồi. Mai, một anh sẽ đến nhà thăm mẹ.

- Ừ...

*

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 9 -

74- Đình làng Nhô - Ngày.

Đình làng Nhô. Đội công tác gặp dân.

Hàng trăm người đến dự.

Lẫn trong dân là bộ mặt gườm gườm của “đội cực nhanh”.

Ở khúc đường sát đình một tốp “cực nhanh” khác diễn tập tấn công mục tiêu bằng xăng.

Xăng đóng trong chai nút chặt được tung lên va vào nhau và phát lửa.

Trẻ con xem trò diễn tập này thích thú reo hò ầm ĩ.

Trên thềm đình các thành viên ban 447 ngồi kín hai hàng ghế.

Đội trưởng Hoà khai mạc:

- Mục đích của đội công tác chúng tôi bà con đã biết. Từ hôm nay chúng tôi xin phép làng được tiếp dân ở đây. Đồng thời chúng tôi cũng tiến hành đo đất tại thực địa – Hoà quay sang các thành viên ban 447 – Cũng xin phép các cụ giúp để chúng tôi sớm gặp được ông Trịnh Khả – người đứng đơn để công việc được tiến hành theo đúng nguyên tắc.

Phía dưới đình có vài đám người xì xào.

Lão Bong vội hươ gậy:

- Thưa bà con, ông Trịnh Khả đã uỷ thác cho ban 447 làm việc với công an.

Thấy có người phì cười, lão Bong cúi:

- Cười cái gì? Muốn gặp ông Khả? Được rồi... trước sau ...

Đội trưởng Hoà nổi lời lão Bong:

- Đúng. Trước sau gì đội công tác phải gặp được ông Trịnh Khả cho đúng nguyên tắc.

Tứ sứt đứng lẫn trong dân hô rất to:

- Gặp hay không gặp là quyền của ông Khả. Đừng có bắt ép.

Ngoài kia đám diễn tập lại liên tiếp ném xăng.

Lửa cháy trên mặt ao rần rật.

Người reo hò âm ỉ.

Đội trưởng Hoà đợi không khí lắng xuống rồi mới ôn tồn nói:

- Không ai bắt ép ông Trịnh Khả. Chúng tôi về đây là theo đơn của làng Nhô và yêu cầu của ông Trịnh Khả và ban 447. Chúng tôi chỉ đề nghị ông Trịnh Khả gặp đội công tác để việc điều tra đảm bảo thủ tục nhằm sớm giải quyết nguyện vọng của làng Nhô.

Không ai nói thêm một câu nào. Đội trưởng Hoà đồng dục:

- Bây giờ tôi xin đọc danh sách những người làng Nhô làm việc với đội công tác trong ngày mai.

*

* *

75- Một nhà dân - Tối.

Buổi tối khuya. Tại một nhà dân ở gần đình.

Nhà chủ đã ngủ say.

Tiếng chó nhà hàng xóm sủa gặt.

Tiếng sủa dồn về hướng nhà đội công tác ở.

Ba người nằm trong màn.

Đoán thầm thào:

- Chó sủa lạ lắm.

Hoà bầm khê:

- Kệ nó. Chắc là đội cực nhanh theo dõi chúng ta. Họ không dám làm gì mình đâu. Trịnh Khả đang hành động theo phương án của chúng ta.

Có tiếng cành khô gãy.

Bóng người lướt qua cửa sổ.

Tiếng chân người đi trong vườn.

Hoà bảo:

- Có người gác, tốt quá. Ngủ đi mai lấy sức.

Chợt có tiếng “huych”. Người nào đó vứt một vật gì đó vào cửa nhà.

Lần này, anh chủ nhà dậy bật đèn:

- Các anh ơi, dậy đi, xem này...

Ba người bật dậy.

Lù lù ở cửa một con lợn con bị cháy axit nằm co quắp.

Cạnh đấy là một dòng chữ to, kẻ nắn nét trên một tờ giấy khổ lớn: “Coi chừng – Hãy nhìn con lợn làm gương”.

Triết cười bảo anh chủ nhà:

- Bóp riêng mề vào. Được bữa khá đấy, mai cánh ta đánh chén. Ông Bong thích nhất hạng món giả cầy.

76- Đường làng Nhô/ Đình làng- Ngày.

Đội công tác đi trên đường làng ra đình.

Dọc đường có nhiều người đi lại.

Gặp ai họ cũng chào. Có người niềm nở đáp lại. Cũng có người quay mặt làm ngơ.

Lẳng nhẳng phía sau đội công tác là vài ba thanh niên – những người nhiệt thành ủng hộ Khả.

Trong một cánh cửa khép hờ, Khả quan sát nhóm công an với vẻ mặt dò xét, căng thẳng.

Lúc họ đã đi qua. Khả quay sang lão Bong đang bật chai rượu:

- Bọn này mặt trẻ có vẻ lành. Chắc là bọn công an kinh tế thật.

Lão Bong tu xong ngụm rượu, khà khà rõ to:

- Bọn nào cũng cớm cả. Cứ gọi là còn vất vả với chúng.

Khả thở dài, mắt vẫn hút theo đoàn công tác.

- Phải bám sát thật chặt. Tiếp tục khiêu khích đe dọa.

Nhóm ba người ra đình làng.

Bàn ghế tiếp dân đã được kê cẩn thận.

Một vài nhóm dân đứng mãi rìa sân, xì xào bàn luận.

Có ba, bốn đứa trẻ đuổi nhau đến chỗ làm việc. Một đứa quăng mười một, mười hai, thở hỗn hển:

- Chú Triết, ve của cháu đâu.

Triết cười:

- Cho chú khất đến chiều nhé.

- Nếu sai hẹn chú phải chịu món “tái bung” đấy nhé.

Triết nghiêng đầu, thè lưỡi kéo rộng vành tai:

- Xin tuân lệnh!

Mấy đứa trẻ con cười lúc cú.

Lão Bong đã khềnh khệnh chống gậy ra đến đình, đuổi bọn trẻ:

- Con nhà Bường cút ngay. Tiên nhân mày. Hôm qua để trâu chọi nhau, quần nát cả khoảng lúa nhà ông.

Cả mấy đứa đồng thanh hô to rồi chạy biến:

- Một, hai, ba, Bong tây gỗ bét nè. Bong tây gỗ ...

Lão Bong chân giậm bành bạch, vung gậy:

- Bớ... bớ... bắt bọn phá làng.

Những người trên sân đình phì cười.

Thanh Hoà:

- Chúng tôi bắt đầu làm việc. Xin mời ông Trần Văn Cước.

Một trung niên lễ phép:

- Thưa các anh, bố tôi bị ốm không đến được. Xin phép được làm vào hôm khác.

- Vâng, nhờ anh nói hộ bác cứ nghỉ ngơi cho khoẻ. Xin tiếp tục người khác. Xin mời ông Nguyễn Văn Chôn.

*

* *

77- Cánh đồng - Ngày.

Buổi chiều. Cánh đồng tiếp giáp với Tam San.

Triết cùng hai thanh niên giúp việc đo ruộng nhà Xinh.

Triết gọi chuyện:

- Nhà chị Xinh có hai nhân khẩu, nhận nhiều ruộng thế này, làm sao hết việc.

Xinh tảng lờ như không nghe thấy, lấy cuốc vạt vạt bờ.

Triết đỡ lấy cuốc:

- Chị để tôi vung vài nhát cho giãn gân cốt.

Triết vạt bờ rất khéo.

Xinh kín đáo nhìn, chột buông miệng:

- Chú công an phát bờ hệt như nông dân thiệt ấy nhỉ?

Triết cười, thay đổi nội dung rất nhanh:

- Anh hy sinh ở đâu hả chị?

Giọng Xinh trầm xuống:

- Nhà tôi mất năm 79 ở Lạng Sơn.

- Tôi con nhà nông chính cống mà chị. Cũng tỉnh ta cả nhưng ở mãi tít huyện biển Hải Hậu. Dạ, anh ở binh chủng nào chị Xinh?

Xinh cúi mặt, lý nhí:

- Nhà tôi là trinh sát đặc công. Mà thôi chú gợi lại chuyện cũ làm gì.

- Xin lỗi chị Xinh nhé. Tôi vô tâm quá.

Hai thanh niên thu dây.

Triết bảo:

- Phần ruộng nhà chị Xinh đã đo xong. Xin cảm ơn chị nhiệt tình giúp đỡ đội công tác.

*

* *

78- Nhà ông Cước - Ngày.

Chiều muộn. Đội công tác đến thăm ông Cước tại nhà.

Triết đặt cân đường lên bàn. Hoà lễ phép:

- Nghe nói ông không được khoẻ, anh em chúng tôi đến thăm. Có chút quà nhỏ để ông bồi dưỡng. Mong ông nhận cho. Chúng tôi về đây công tác, được dân làng giúp đỡ, không biết bao giờ mới trả được ơn.

Ông Cước từ từ ngồi dậy và nói:

- Các anh tốt quá. Tôi chẳng có quan hệ gì mà các anh đến thăm lại cho quà.

Thanh Hoà cười:

- Dạ có quan hệ đấy ông ạ. Ông cũng già như bố chúng cháu. Ở nhà có lẽ làng gì cũng phải nhờ làng nhờ nước. Đâu cũng làng xóm mình cả. Mình giúp người, thì người giúp mình.

- Anh nói chí lí quá. Tôi cảm ơn các anh – Ông Cước ôm ngực ho dữ dội, ngớt cơn ho lại tiếp – Các anh về đây công tác giúp làng Nhô nhưng cũng có người thù ghét đấy. Chẳng hiểu vì sao. Tôi nói thật, tôi cũng mù mờ như gà xem trắng thối, có gặp được các anh mới vỡ vạc vài điều. Ít ngày nữa khoẻ, cũng phải nói cho bà con hay.

- Thưa ông Cước, những người thù ghét chúng cháu phải xem lại tại sao họ thù ghét. Chúng cháu về đây là do dân yêu cầu.

- Thù ghét các anh là ông Khả và một số ít người hung hăng thối. Cái ông Khả này lạ lắm...

Ông Cước lại ho dữ dội.

Triết vội đỡ ông nằm xuống:

- Thôi để ông nằm nghỉ. Chúng cháu xin phép.

- Cám ơn... cám ơn.

Ba người chào ông ra về. Đã thấy mấy người vụt ra từ phía sân. Đó là nhóm người theo dõi đội công tác.

*

* *

79- Nhà Vân - Tối.

Nhà cô giáo Vân. Hai mẹ con đang ngồi nói chuyện.

Bà mẹ bảo:

- Tôi nói hết nhời rồi đấy. Sống còn phải có làng, có nước.

Vân nhần nhục:

- Một nhóm người đấy không thể gọi là làng nước được. Lão Khả, xưa nay hỏi có làm được cái gì. Mẹ đừng sợ những lời dọa dẫm.
- Dưng mà, rác tai lắm. Tôi ngần này tuổi đầu còn biết sợ gì nữa. Sống nay, chết mai nhưng mà...
- Rồi nhân dân sẽ hiểu ra và chúng sẽ phải lột mặt nạ.

Bà mẹ tru lên:

- Trời ơi, thôi, tôi có còn là mẹ cô nữa không. Tôi cấm cô. Cô còn tư vương, còn chàng màng, làng Nhô này không để tôi sống yên.

Vừa lúc đó Triết vào:

- Cháu chào bác ạ.

Mẹ Vân quay mặt đi.

Vân trông thấy Triết, nước mắt lăn chã rơi.

Triết chủ động ngồi vào bàn:

- Bác ạ, vì công việc, lâu quá cháu không về thăm bác và em Vân được.
- Không dám.

Triết quay sang Vân:

- Mấy cậu học trò của em ngộ nhỉ?

Bà mẹ đứng phắt dậy:

- Vâng, chúng tôi thế đấy. Anh quan hệ làm gì. Anh Triết ạ. Nói anh đừng giận, mà nhà tôi chẳng được dài để con Vân với được chồng công an đâu. Xin anh tha cho nó, chúng tôi nhà họ quạ, oạ oạ với nhau thôi.

Vân tức tưởi:

- Kìa mẹ.

Mẹ Vân đi ra ngoài ngõ, vừa đi vừa mát mẻ:

- Giời không chịu đất thì đất chịu giời. Tôi đi đây, các người muốn làm gì thì làm.

Triết lại gần Vân vỗ về:

- Vân cứ bình tĩnh. Anh tin rằng trước sau gì mẹ sẽ hiểu. Cả người dân làng Nhô nữa.

- Anh Triết ơi, em khổ quá.

- Có anh ở cạnh em. Đừng, đừng em...

Vân ngả đầu vào vai Triết tin cậy:

- Bao giờ thì hết những chuyện này, hả anh?

- Khi nào nhân dân làng Nhô hiểu được bộ mặt thật của Trịnh Khả. Ngày ấy cũng sắp đến rồi. À, Vân có quen chị Xinh không?

- Có chứ. Chị ấy thân với em lắm. Tội cho chị ấy bao nhiêu dám dạm hỏi, không lấy, lại đâm đầu vào lão Khả.

Triết dăm chiêu:

- Em phải gặp gỡ, động viên chị ấy.

- Tội nghiệp, chị Xinh không biết mình bị lão Khả lợi dụng.

- Em phải làm chị ấy thức tỉnh.

- Người đàn bà khi yêu thì mê mụ còn biết gì nữa hả anh. Vâng, em sẽ cố gắng.

Thấp thoáng ngoài ngõ vài thanh niên “đội cực nhanh”. Triết cười:

- Vân sướng thật. Ngồi với người yêu có cả người gác.

Vân dấm thùm thụp vào vai Triết:

- Ú' thèm.

*

* *

80- Trụ sở ủy ban - Ngày.

Trụ sở uỷ ban xã. Buổi sáng.

Trong phòng làm việc. Đội công tác ngồi họp với bí thư Nhút và vài cán bộ xã, Hoà đang nói:

- Tình hình đã bắt đầu khả quan. Đội công tác chúng tôi đã tiếp cận nhiều với dân. Một số người đã hiểu ra vấn đề và ủng hộ đội công tác. Cho đến nay, sau nhiều lần nhắc, Trịnh Khả vẫn văng vẳng mặt. Điều này chứng tỏ Trịnh Khả đang hoang mang, dao động, chưa tìm được phương sách đối phó. Về cơ bản, chúng tôi đã hoàn thành công việc. Ngay bây giờ có thể bắt được Trịnh Khả. Nhưng chúng tôi muốn, người bắt Trịnh Khả phải là ...

Bí thư Nhút tiếp lời:

- Phải là dân làng Nhô. Chúng tôi rất hiểu. Dù sao hiện nay số người theo Trịnh Khả vẫn rất đông. Số còn lại vì sợ khủng bố nên im lặng. Mới đây Trịnh Khả đã làm tờ rơi tung tin sẽ ám sát một số cán bộ xã. Tin này làm nhiều người lo âu. Chúng tôi đề nghị không nên để chuyện làng Nhô kéo quá dài. Bằng cách nào đó phải dứt điểm ngay Trịnh Khả.

Thanh Hoà:

- Tôi biết các đồng chí rất sốt ruột. Nhưng không thể nôn nóng được. Về phía xã, các đồng chí tiếp tục triển khai các phần việc theo phương án đã định. Chúng tôi phán đoán, Trịnh Khả sẽ không dám trì hoãn lâu việc gặp đoàn công tác. Bởi, trì hoãn, Khả sẽ bất lợi vì mất lòng tin với dân làng Nhô. Mọi điều quyết định bây giờ đều tùy thuộc vào công tác vận động, giác ngộ dân hiểu rõ phải trái. Sau khi gặp Trịnh Khả, chúng tôi sẽ họp dân và công bố toàn bộ sự thật. Lúc ấy, một số cán bộ trong bộ máy chính quyền xã sẽ phải chịu trách nhiệm trước dân và Trịnh Khả...

Thanh Hoà chém tay dứt khoát.

*

* *

81- Nhà lão Bong - Tối.

Nhà lão Bong. Buổi tối. Lão Bong rót rượu mời Tứ sứ:

- Uống đi chú. Rượu suông nhạt mềm quá. Tuần này không được miếng thịt cầy nào.

Tứ sứ lâu bầu:

- Ai cấm ông?

- Suốt ngày ôm cái loa đài thổ tả này. Mẹ khi, còn đi vào lúc nào. Cái anh nhựa mận ấy cứ phải lai rai mới sướng. Mà ông Khả với con mụ Xinh sao lâu đến thế?

Tứ cấm cản:

- Tôi cũng như ông biết chó gì hơn mà hỏi.

Lão Bong nhe lợi:

- Cái giống đàn bà ấy mà, dính vào rách việc lắm. Cái hồi ở bên Tây, con mụ đầm tóc vàng ...

Khả vào:

- Chào các vị. Ông Bong lại chuyện ngày xưa đấy phỏng? Chuyện của ông cũ mà vui đáo để.

- Xin chào thủ lĩnh. Làm một tí với già này chứ.

Khả nghiêm mặt:

- Thôi. Ta vào việc luôn.

Tứ sứ hỏi:

- Thế bà Xinh đâu?

- Không cần. Thế này nhé, tôi ông Bong và anh Tứ là đủ. Tình hình thế nào các vị đã rõ. Có phức tạp hơn nhưng thắng lợi chúng ta đã cầm chắc. Bọn công an hết việc rồi thế nào cũng phải công bố kết quả. Cánh xã tham nhũng tiêu cực đã rõ, không cần phải bàn cãi. “Đội cực nhanh” làm việc rất hiệu quả cần phải tăng cường sức ép thêm. Nếu chúng có hành động gì ta tóm luôn.

Lão Bong ngập ngừng:

- Nhưng... dân người ta đang xì xào, ông tránh không dám gặp công an. Việc này...

Khả cười nhạt:

- Ta họp hôm nay cũng vì việc ấy. Tôi quyết định sẽ gặp chúng. Nhưng phải gặp ở thế thẳng. Đây là nước cờ quyết định. Nội dung thế nào tôi sẽ tự lo liệu. Ông Bong và anh Tứ lo giúp vòng ngoài. Đứa nào chống đối các ông cứ luật làng mà trị. Việc hệ trọng nhất nên phải tuân theo hiệu lệnh của tôi. Tôi phân công thế này...

Cả ba chụm đầu vào nhau thì thào...

*

* *

82- Đường làng - Ngày.

Buổi chiều. Đội công tác đi đo ruộng về đi trên đường làng.

Trịnh Kha em ruột Khả đón đường đơn đả:

- Chào các cán bộ.

- Chào anh Kha.

- Các cán bộ đã đi đo đất về. Gớm, vất vả vì dân làng Nhô quá. Còn sớm, tiện đây mời cán bộ về nhà tôi chơi, xơi nước.

Thanh Hoà đưa mắt nhìn đồng đội, quyết định:

- Chúng ta đến thăm nhà anh Kha một chút. Biết nhau ngót nửa tháng nay rồi cơ mà.

Kha hớn hớn ra mặt:

- Diễm phúc quá. Mời các cán bộ.

*

* *

83- Nhà Trịnh Khả - Ngày.

Nhà Khả. Kha ngập ngừng trước cổng.

Ba chiến sĩ công an đánh mắt sang nhau.

Thanh Hoà cười:

- Anh Kha. Anh dẫn chúng tôi đến nơi đâu thế này.

Kha cũng cười:

- Chẳng dám giấu gì cán bộ. Đây là nhà anh Khả tôi. Tôi mời cán bộ về nhà chơi nhưng dẫn đến đây vì ngôi nhà này mới là nơi tôi sinh ra và lớn lên. Anh Khả là con trưởng nên sống ở đây. Nếu các anh có lòng, xin mời vào.

Thanh Hoà bảo:

- Cám ơn anh Kha. Anh đã có lời mời, chúng tôi đâu dám từ chối.

Vừa bước vào sân nhà Khả, đội công tác khựng lại. Hai con chó lai béc giê lao ra.

- Cút ngay. Vào nhà!

Sau tiếng quát của Kha, hai con chó len lét chui vào góc sân nhưng mắt chúng vẫn hầm hè, cảnh giác và sẵn sàng lao vào những người khách.

Nhân lúc Kha vào nhà trước, Thanh Hoà quay sang đồng đội nói nhỏ:

- Đúng như dự đoán. Các đồng chí hết sức bình tĩnh. Hôm nay chúng ta sẽ chơi bài ngựa, đánh gục Khả.

Kha quay ra tươi cười:

- Mời các cán bộ vào nhà.

Mọi người ngồi yên vị.

Kha pha nước.

Đưa con gái Khả từ trong buồng vụt ra. Đến giữa sân, nó ào chạy.

Kha niềm nở:

- Bao giờ thi công việc của các cán bộ kết thúc?
- Về cơ bản, chúng tôi đã xong việc. Chỉ còn gặp ông Khả đại diện ban 447 để kết luận là xong.
- Thế ạ. Gặp ông Khả... việc ấy dễ thôi.

Kha vừa dứt lời thì tiếng keng báo động vang dồn dập.

Ba chiến sỹ vẫn bình thản ngồi.

Thanh Hoà hỏi:

- Keng gì đấy anh Kha?

Kha cười nhạt:

- Chắc là có việc.

Tiếng người lao xao. Tiếng chân chạy huỳnh huých.

Một đoàn người (chủ yếu là thanh niên) mang dao gậy và những chai axit, xăng hùng hổ lao vào.

Trong chớp nhoáng, nhà Khả bị vây kín.

Thanh Hoà hỏi Kha:

- Anh Kha. Anh mời chúng tôi về nhà uống nước. Anh lại dẫn chúng tôi tới đây, rồi gõ keng báo động. Tại sao thế?
- Tôi chỉ bảo cháu nó đi gọi bố về. Chắc nó thấy công an đến nên báo cho làng.

Lão Bong lách qua đám đông người, bước vào. Lão cầm gậy chỉ vào đội công tác, hỏi rất hách:

- Các ông là ai? Đến đây làm gì?

Thanh Hoà cười:

- Ông Bong chóng quên quá. Chúng ta đã làm việc với nhau nhiều lần. Chính ông đại diện cho ban 447 mời chúng tôi vào làng.

- Đình làng khác. Nhà ông Khả khác. Các ông nhầm chỗ, làng này đánh cho sặc máu. “Đội cực nhanh” đâu?

Tứ sứt cùng vài ba thanh niên hùng hổ lao vào.

Tứ sứt lăm lăm con dao nhọn, mắt trợn ngược. Thanh Hoà bình tĩnh bước ra thêm:

- Thừa bà con. Như bà con đã biết chúng tôi về làng Nhô theo yêu cầu của ông Khả và dân làng. Hôm nay, anh Kha mời chúng tôi về nhà chơi nhưng lại dẫn vào đây. Mới rồi anh Kha cho biết đây là nhà ông Khả. Ông Khả đứng đơn kiện và đòi đất nhưng chúng tôi mời nhiều lần vẫn không gặp được. Cho đến tận bây giờ, chúng tôi vẫn chưa biết mặt ông Khả.

Khả xuất hiện từ ngoài ngõ. Dáng điệu cứng rắn cố tỏ ra đàng hoàng:

- Tôi đây. Khả đây.

Đám đông tách ra. Vài thanh niên nịnh bợ:

- Ông Khả về.

- Tránh ra cho ông Khả đi.

Lão Bong lắc lư cái đầu gậy chỉ vào đội công tác:

- Ông Tổng thư ký, thưa ông đây là...

Khả gạt đầu gậy của lão Bong:

- Biết rồi. Biết rồi. Chào các anh. Nghe tên mãi, nay mới gặp.

Đoạn Khả bước lên thêm, chấp tay quay về phía đám đông nói rất kiêu cách:

- Kính thưa các cụ. Thừa bà con. Khả đây có lời xin lỗi các cụ, bà con vì tấm thân mọn này của Khả mà bỏ công việc đến đây. Các anh công an đứng trước các cụ, trước bà con là ân nhân của làng ta. Các anh về làng, giúp bà con đã lâu nay mà nay tôi mới được hân hạnh gặp. Trước lạ, sau quen. Mong các cụ, bà con đừng lo lắng nhiều cho tôi. Xin mời các cụ và bà con cứ về nghỉ, để Khả này được hầu chuyện khách. Xin đa tạ. Xin đa tạ.

Khả chấp tay vái.

Mọi người lục tục về.

Thấy lão Bong còn nấn ná, Khả lờm:

- Mời ông Bong lại nhà.

Lão Bong khùng khăng:

- Thì về! Chào đội công tác nhé!

Lão Bong cùng đám thanh niên ra ngoài ngõ. Lão chỉ chỉ gậy.

Đám thanh niên tản ra, đưa nấp vào bờ tường, đưa rúc vào vườn, sẵn sàng đợi lệnh.

*

* *

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 10 -

84- Nhà Trịnh Khả - Ngày.

Trong nhà Khả. Bốn người ngồi quây bên bàn nước.

Khả điềm đạm:

- Xin lỗi các anh. Các anh quá bộ ghé chơi mà tôi không biết.

Thanh Hoà:

- Em trai ông mời chúng tôi lại nhà chơi nhưng lại đưa chúng tôi đến đây. Cũng là may vì thế mới được gặp ông. Thôi không khách sáo nữa, tôi nói thẳng, ông không gặp chúng tôi chỉ vì một lý do duy nhất. Ông sợ bị bắt.

Khả hơi biến sắc mặt nhưng lại lấy lại bình tĩnh rất nhanh. Khả cười ha hả:

- Các anh đã bắt hụt tôi một lần. Nhưng tôi chẳng có tội gì. Tại sao lại nói là tôi sợ. Các anh đã nói thật, tôi cũng chẳng giấu. Các anh đóng kịch giỏi lắm. Nhưng sao qua được mắt Khả này. Làm gì có chuyện điều tra đất đai. Chẳng qua các anh muốn bắt tôi. Tôi nhắc lại: tôi không có tội.

Thanh Hoà cười, nâng chén nước uống, nói thông thả:

- Ông có tội hay không thì ông tự biết. Pháp luật sẽ chỉ ra kẻ nào có tội. Nhưng ông có một tội rõ ràng là ông đã lừa dân làng Nhô.

Khả bị thọc đúng tim không kìm được, bật dậy lớn tiếng:

- Vu khống! Tôi lừa dân làng Nhô cái gì?

- Ông dùng phiếu tiếp dân của văn phòng quốc hội để lừa dân là Quốc hội cho phép lập ban 447 chống tiêu cực.

Lần này thì Khả bối rối, không phản ứng được.

Thanh Hoà tiếp tục:

- Nếu chúng tôi nói cho dân làng biết thì ông tính sao? Đây ông xem đi. Bản lưu phiếu tiếp dân đây!

Mặt Khả tái nhợt, thay đổi xưng hô:

- Tùy các ông. Nhưng bắt tôi không dễ đâu. Dân làng Nhô không để các ông muốn làm gì thì làm đâu. Các ông sẽ phải trả giá.

- Việc bắt ông hay không bắt thuộc trách nhiệm của người khác. Chúng tôi chỉ nói cho ông biết, những điều trong đơn kiện của ông có rất nhiều điều sai với thực tế. Nhiều người làng Nhô biết việc này. Họ cũng biết cả việc ông sử dụng tiền gạo mà dân góp vào việc gì.

Khả cười gượng, mồm méo xệch:

- Dân làng Nhô là một lũ ngu.

Thanh Hoà nhìn thẳng vào mặt Khả. Anh quyết đánh gục Khả:

- Còn việc nữa. Nếu chúng tôi công khai ra thì chính dân làng Nhô sẽ bắt ông chứ không cần phải đến công an.

Khả, mắt vẫn lên:

- Việc gì nữa?

Thanh Hoà dẫn từng tiếng:

- Việc ông ký tên Z50.

Khả gần như kêu thất thanh. Giọng đã run. Trán Khả vã mồ hôi hột. Mắt đã bắt đầu sụp xuống:

- Không phải tôi!

Thanh Hoà phá lên cười. Cười mãi.

Khả luống cuống:

- Ông cười cái gì?

- Ông Trịnh Khả. Ông đã tự nhận viết lá đơn đó bằng chính lời phủ nhận. Vì nếu không biết hoặc không liên quan đến người viết lá thư đó thì làm sao ông biết được Z50 là gì.

Khả cố gắng gượng song toàn thân vẫn run bần bật:

- Các ông...

Thanh Hoà lại cười:

- Cảm ơn ông đã đón tiếp chúng tôi. Và qua buổi nói chuyện hôm nay, ông đã hiểu chúng tôi một phần nào, phải không? Chào ông Trịnh Khả.

Đội công tác đảng hoàng ra về.

Khả gục xuống bàn.

Lão Bong tất tả chạy vào. Chợt lão buông rơi gậy, miệng thốt á, á, á. Lão vừa nhìn thấy Trịnh Khả trong một tư thế lão không ngờ đến.

*

* *

85- Nhà Xinh - Ngày.

Nhà Xinh. Xinh đang lúi húi trong bếp nấu cơm lợn. Mồ hôi, mồ kê nhễ nhại.

Có tiếng Vân gọi:

- Chị Xinh, chị Xinh ơi.

- Ai đấy? À cô Vân, mời cô vào chơi.

Vân vào nhà đứng trước bàn thờ nhìn ảnh chồng Xinh.

Xinh ra bể nước rửa mặt, dội nước ào ào.

Xinh quay vào, khựng lại:

- Kìa ngồi xuống ghế đi chứ, cô Vân.

- Vâng, để em thả cho anh một nén hương.

- Có việc gì thế hả Vân?

- Em nghe nói việc quy tập hài cốt liệt sỹ của xã mình được thực hiện từ năm (chỗ này thiếu).

Xinh thở dài:

- Ủ, kinh phí cũng đã có. Đơn vị của anh cũng giúp đỡ rất nhiều nhưng vẫn chưa xác định được mộ chí. Mà nhà mình, Vân thấy đấy, neo người quá. Nghĩ tội cho anh nhưng không biết làm cách nào.

- Sao chị không đi một chuyến nữa?

Xinh thần thờ không đáp. Vân giọng chia xẻ:

- Em xin lỗi vì động đến miền riêng của chị.

Xinh oà khóc:

- Chị khổ lắm, Vân ơi.

- Em biết. Em rất hiểu và thông cảm với chị. Chị Xinh ơi, sao chị không đi bước nữa.

- Cô... hiểu cho.

Vân nhìn thẳng vào mắt chị Xinh:

- Chị cho em nói thật nhé. Ông Khả ấy mà, ông ta chỉ lợi dụng chị thôi. Người như thế không xứng đáng với chị.

- Nhưng...

Xinh khóc to hơn.

Vân lấy khăn lau nước mắt cho Xinh.

Vân khẽ khàng:

- Ông Khả lừa dối chị mà chị không biết. Ông ấy mượn chị và các cụ già làm bình phong để lừa dân làng Nhô. Tội ác của ông ấy gây ra đã quá nhiều. Hãy tỉnh lại đi chị Xinh ơi.

- Chị khổ lắm. Chị biết... nhưng anh Khả yêu chị thật. Anh ấy muốn sống cùng với chị.

Vân vẫn nhẹ nhàng phân giải:

- Thế còn vợ ông ấy. Ông ấy ở với chị thì vợ con vứt đâu. Đừng mê muội nữa chị Xinh ạ.

- Vân bảo chị phải làm gì?

- Chị hãy cắt đứt với lão Khả. Đừng dính líu gì đến lão nữa. Pháp luật sẽ trừng trị tội ác của Khả.

Xinh hốt hoảng, mặt co lại.

Từ khuôn mặt Xinh hiện ra hình ảnh Khả, hùng dũng, đáng yêu.

Xinh lắp bắp:

- Không... không... tôi yêu anh ấy. À, hay là công an cử cô đến đây. Không... không...

Vân vẫn bình tĩnh:

- Chị nhầm rồi, chị Xinh ạ. Công an về đây vì dân làng Nhô. Các anh ấy muốn dân làng Nhô hiểu đúng sự việc. Chứ còn Trịnh Khả, họ muốn bắt nào khó gì.

Xinh ngời thừ ra, nghĩ ngợi. Mặt Xinh già xạm:

- Thế Vân bảo chị phải làm gì?

Chợt có tiếng keng báo động vang dồn dập.

Tiếng hét “Cháy, cháy nhà bà con ơi, cứu, cứu”.

Tiếng chân người huỳnh huỵch

Dân làng chạy táo tác ra phía đám cháy ở đình.

Cả Vân và Xinh cùng chạy.

*

* *

86- Nhà cụ Phú - Ngày.

Nhà cụ Phú ở gần đình. Ngôi nhà tranh đã bén lửa phía mái.

Dân làng truyền tay nhau các xô, chậu, thùng đựng nước từ bể nhà cụ Phú và các nhà xung quanh.

Một số người chuẩn bị thang, câu liêm sẵn sàng giật đổ nhà để đám cháy không lang lan ra xung quanh.

Đồng rơm ở sân cũng bén lửa bốc cháy ngùn ngụt.

Tiếng người huyên náo:

- Cạn bố nó hết nước rồi.

- Nguy quá.

- Làm sao nên nông nỗi này.

- Thằng cu Đình đun nước, mãi chơi để lửa bén.

Đội công tác cũng đã chạy đến cùng bà con dập lửa.

Rất đông thanh niên “đội cực nhanh” và các cụ ban 447 đứng chỉ đạo. Lão Bong hét rất to:

- Nhanh tay lên, giời ơi, cháy hết rồi.

Bỗng có người kêu thất thanh:

- Thôi chết, ông Phú còn ở trong nhà.

Tiếng người nhao nhao:

- Đúng rồi, trời ơi, ông Phú bị liệt, làm thế nào bây giờ?

Lão Bong hốt hoảng:

- Thanh niên đâu? “Đội cực nhanh” đâu, xông vào cứu ông Phú đi.

Đám thanh niên lưỡng lự. Lửa đã bén vào cửa.

Tứ suất hung hăng xông vào cửa, lửa tấp nóng quá lại bật trở lại:

- Chết, chết, không vào được.

Cánh cửa gỗ đã bốc cháy.

Triết gạt mọi người ra, vừa hô vừa xông vào:

- Dội nước tập trung vào cửa!

Đám đông sững lại tích tắc rồi bùng tỉnh:

- Dội nước vào cửa! Dội nước vào cửa!

- Nước đâu? Nhanh lên. Chậm thế.

Mọi người chuyền nước đổ vào cửa.

Lửa vẫn bén bốc dữ dội.

Triết xông vào. Bóng Triết mất hút trong màn khói dày đặc.

Triết nghe thấy tiếng kêu “hơ... hơ ... hơ...” từ giường gỗ.

Anh đập lửa xông vào bế xốc ông cụ lên tay.

Đến giữa nhà lửa khói dày đặc làm Triết ngạt thở, khụy xuống. Triết nghe văng vẳng tiếng kêu của dân:

- Anh công an ơi, ai vào cứu đi, kìa lửa trùm rồi.

- Anh Triết ơi.

Đó là tiếng gọi của Vân.

Triết cố gượng dậy. Lại khụy xuống. Lại gượng đứng.

Tiếng hô bật ra từ miệng Triết rất bồng: “Không!”.

Triết bê ông Phú chạy vụt ra ngoài.

Triết vừa ra thoát thì cánh cửa sập xuống, cả ngôi nhà cũng đổ rùm, bốc cháy bùng bùng.

Mọi người la to:

- Ôi giờ. May quá.

- Quý hoá quá.

Ông cụ Phú bình an còn Triết bị cháy một bên mặt. Triết quy xuống, mê man.

- Cấp cứu. Cấp cứu.

- Anh công an bị ngất rồi.

- Trời ơi, cứu cứu.

Vân lao vào ôm Triết. Cô khóc âm lên:

- Anh Triết ơi. Anh Triết ơi.

Lão Bong xông vào gạt Vân ra, gào to:

- Đội cực nhanh đâu. Điều xe máy đưa anh Triết đi bệnh viện huyện ngay nhanh lên.

87- Nhà cụ Phú - Ngày.

Đám cháy đã tắt. Dân làng vẫn tùm rất đông.

Ông cụ Phú nằm trên chiếu chõng. Sau cơn sợ hãi, ông đã tỉnh thều thào:

- Ai cứu tôi đây?

Mọi người nhìn nhau. Một người trả lời:

- Một anh công an.

- Anh ấy đâu rồi?

- Đưa đi bệnh viện rồi. Bị bỏng nặng lắm.

Ông Phú khóc nức lên:

- Không có anh ấy thì tôi thành tro rồi. Phức đức quá. Ông giời sao không để tôi chết lại bắt tội anh ấy. Hu, hu cầu trời phật, phù hộ độ trì cho anh ấy.

Những người xung quanh không nói gì lảng nhìn đi chỗ khác.

*

* *

88- Nhà Vân - Tối.

Buổi tối, nhà Vân.

Vân đạp xe từ bệnh viện về.

Mẹ Vân ngồi đợi bên mâm cơm đầy lồng bàn:

- Anh Triết có sao không con?
- Anh ấy bị nặng lắm. Bỏng gần hết mặt ...

Nói đến đó, Vân oà khóc.

Bà mẹ ngồi lặng:

- Thôi, con ăn cơm đi.
- Con không muốn ăn. Mẹ ơi. Mẹ cho phép con xuống bệnh viện trông anh ấy. Gia đình anh ấy, chưa ai biết.

Mẹ Vân không nói gì. Bà đi vào bếp mang ra một rổ trứng gà, xếp vào túi, đưa cho Vân:

- Con mang xuống bệnh viện cho nó.

Vân nhìn mẹ. Nước mắt Vân vẫn chảy đầm đìa:

- Mẹ có còn ghét anh ấy nữa không hả mẹ.

Mẹ Vân vẫn im lặng. Bà bưng mâm cơm ra bể nước. Rồi bà quay vào bảo:

- Thôi con đi đi. Mai sáng mẹ nghỉ đồng lên thăm nó!

*

* *

89- Nhà Xinh - Đêm.

Đêm, tại nhà Xinh. Khả lầm lũi đến. Mặt Khả sần nát.

Xinh lục cục mở nắp hầm để hai người chui xuống.

Ngọn đèn dầu thấp sáng vàng vọt.

Xinh bần khoản:

- Sao anh buồn thế?
- Anh muốn đi khỏi làng.

Xinh im lặng. Một lát sau mới hỏi:

- Nếu anh bỏ làng ai sẽ giúp dân đòi ruộng?

Khả thở hắt ra:

- Việc như thế coi như đã xong rồi, chỉ chờ quyết định thôi!

- Quyết định gì?

- Kết thúc mọi chuyện. Công an sẽ cùng tay anh. Xinh ơi, với em, anh không dám giấu. Dân làng Nhô nhiều người đã phản lại anh. Anh đã nhắn tin với bọn công an xin rút lại đơn đòi đất.

- Người ta trả lời sao?

- Chúng nó không quan tâm đến chuyện ấy nữa. Bởi mục đích chúng về đây là để bắt anh. Chúng đã thông báo lại là một ngày gần đây sẽ mời anh cùng dân làng ra đình để công bố kết quả điều tra.

Xinh ngây thơ:

- Càng tốt chứ sao.

- Em không hiểu đâu. Xinh, hãy bỏ làng đi cùng với anh.

Xinh hốt hoảng:

- Không... không bao giờ.

Khả nhìn kỹ mặt Xinh:

- Em làm sao thế. À, lại con Vân tí tê kích động phải không? Chẳng nhẽ em cũng bỏ anh nốt.

Xinh khóc:

- Em hoang mang quá. Phải chi em đừng đến với anh. Em chịu quá nhiều đau khổ. Anh Khả. Anh hãy trả lời thật đi. Vì sao anh đến với em?

Khả không trả lời. Mặt Khả tư lự, suy nghĩ.

Khả vuốt tóc Xinh:

- Vì em Xinh ạ, anh sẽ không đi khỏi làng. Anh sẽ ở đây với em.

Khả bật cười khanh khách.

Xinh hoảng hốt:

- Anh cười cái gì thế?
- Anh chợt nghĩ về căn hầm này.
- Căn hầm làm sao?
- Giống như thế giới khác. Như thế giới âm. Sau này chết rồi, chúng mình vẫn sống với nhau như thế này.
- Dưới âm ty ấy à? Anh Khả. Em sợ lắm.
- Sợ gì? Ai chả phải một lần chết. Mà thôi, nói chuyện vớ vẩn này làm gì. Em lên lấy giấy bút cho anh.
- Để làm gì?
- Anh viết thư cho lão Bong. Nói là anh sẽ đi khỏi làng một thời gian. Nhưng anh sẽ ở đây với em.

Xinh thở dài đi lên nhà.

Còn một mình Khả. Khả mệt mỏi dựa vào vách hầm, thiếp đi.

Đột nhiên ngọn đèn dầu bị gió quăn thổi tắt.

90- Giấc mơ của Trịnh Khả/Cánh đồng - Ngày.

Căn hầm tối đen như mực.

Ánh sáng đột nhiên từ từ toả lan.

Khả đứng giữa cánh đồng. Nắng chói chang.

Một tốp người làng Nhô khênh một cỗ quan tài đến đặt trước mặt Khả.

Khả hỏi:

- Các người mang cái này đi đâu?
- Mang cho ông đấy, ông Tổng thư ký Trịnh Khả ạ.

- Đồ ngu. Tao đang sống khoẻ mạnh như thế này mà chúng mày dám nói thế à? Điên hết rồi phải không?

- Chúng tôi không điên.

- Thế thì mang thứ này đi.

- Không được người ta bảo chúng tôi mang đến cho ông.

- Thằng nào bảo?

- Ông cụ Tín, người họ ông, trông coi nhà thờ họ Trịnh.

- Thằng già ấy điên rồi. Họ hàng à? Tao sẽ giết nó.

Đám người kia không nói gì mở nắp quan tài.

Họ nắm chân, tay Khả nhét vào quan tài, đóng nắp khênh đi.

Khả vùng vẫy cố kêu nhưng kêu không nổi.

Quan tài tối đen, chòng chành theo nhịp bước.

Khả ngồi dậy đập thình thình vào thành gỗ.

Chợt Khả nghe thấy tiếng người:

- Khênh đi đâu. Để Trịnh Khả lại cho chúng ta.

Ánh sáng lọt vào quan tài.

Khả bị nhấc bổng ném ra ngoài.

Khả lồm cồm đứng dậy.

Đám người làng Nhô chạy toán loạn.

Trước mắt Khả đứng lù lù hai người buôn cá Sơn Ngọc.

Họ đồng thanh nói:

- Phải chúng ta mới có quyền mang chôn Trịnh Khả.

Máu phun ra từ mồm, mũi, tai của hai người buôn cá đỏ loè.

Hai người tiến lại.

Khả cố lùi nhưng không được.

Hai người tóm lấy hai tay Khả.

Khả hét lên kinh hoàng.

91- Nhà Xinh - Tối.

Nghe tiếng hét của Khả, Xinh bổ xuống hầm. Bật lửa châm đèn:

- Anh Khả. Anh sao thế?

Khả đã tỉnh. Mồ hôi ướt đầm mặt, mũi:

- Ôi, sợ quá. Giấc mơ báo oán khủng khiếp.

- Anh mơ gì.

- Mơ người ta giết anh. Xinh ơi. Anh chết mất.

*

* *

92- Trụ sở công an tỉnh - Ngày.

Trụ sở công an tỉnh. Phòng giám đốc.

Giám đốc ngồi họp cùng với Nguyễn Chức và Thanh Hòa.

Hoà đang báo cáo:

- Quyết định của chúng ta không dùng lực lượng tấn công làng Nhô để bắt Khả, thực tế đã chứng minh là hoàn toàn đúng đắn. Dân làng Nhô đã ý thức được đúng, sai. Hiện nay uy tín, vị trí của Trịnh Khả và ban 447 đã gần như không còn. Trịnh Khả hiện chỉ còn bám vào được một số người mê muội, đa số là thanh niên thất học.

Giám đốc sờ hỏi:

- Tin Trịnh Khả trốn khỏi làng Nhô, thật giả thế nào?

- Báo cáo giám đốc, Trịnh Khả có viết thư gửi lại cho ban 447, Nhưng chúng tôi nhận định đây là đòn gió của Trịnh Khả.

Trưởng phòng Nguyễn Chức:

- Khả vẫn ở làng. Sau khi chúng tôi gặp Khả, tinh thần của hắn đã gục đổ. Khả thừa khôn ngoan biết rằng “cuộc chơi” của hắn đã tàn. Và dân làng Nhô sẽ xử hắn. Trịnh Khả rất nham hiểm. Hắn đã có ý định bỏ trốn. Nhưng không dám đi ngay vì Khả sợ bị bắt. Tung tin này Khả tính rằng sẽ đánh lừa được dân làng Nhô và chúng ta. Khi vòng vây nổi lỏng, Khả sẽ thực hiện được ý định trốn khỏi làng Nhô. Chúng tôi đã xác minh, Khả đang nằm trú tại hầm bí mật nhà cô Xinh.

Giám đốc:

- Ý kiến xử lý của đội công tác?

Thanh Hòa:

- Thời cơ bắt Khả đã đến. Nhưng chúng tôi đề nghị chậm lại thời gian thích hợp. Bởi Trịnh Khả trú ngụ sẽ không được lâu. Chính các thành viên ban 447 sẽ kéo hắn ra. Lúc ấy Trịnh Khả sẽ chơi con bài cuối cùng là xin rút đơn kiện.

- Tại sao vậy?

- Khả không còn đường nào khác. Đây là cơ hội cuối cùng của hắn. Chính ở thời điểm này ta sẽ bắt Khả trước khi hắn định chạy trốn.

Giám đốc sờ đứng dậy kết luận:

- Tốt. Tôi ủng hộ phương án này. Từ ngày mai đồng chí Nguyễn Chức xuống cầm địa bàn trực tiếp chỉ đạo đội công tác thực hiện kế hoạch đã định. Nhưng không được xuất hiện ở làng Nhô.

*

* *

93- Nhà Xinh - Ngày.

Cổng nhà Xinh. Lão Bong và Tứ sứt hùng hổ xông vào. Lão Bong dặn:

- Không lý lẽ gì cả. Tôi ra hiệu là chú phải rút dao liễu không?

Tứ sứt rút dao ra:

- Yên tâm... Yên tâm... Tứ này...

Hai người gặp Xinh.

Lão Bong vê ria mép, giọng rất tinh:

- Chào chị Xinh. Chúng tôi muốn gặp ông Khả.

Xinh hốt hoảng:

- Ơ, ông Khả đi từ tám hoánh sao lại hỏi tôi?

- Thôi, đừng ỡm ờ nữa. Ông Khả đang nằm trong bếp nhà chị ấy.

- Không, tôi lấp hầm rồi cơ mà. Các ông đi đi. Đừng thấy gái goá mà ăn hiếp.

Lão Bong cười khàn khạch:

- Goá. Có mà goá lỗ mồm. Ông lại cho hồi keng cả làng kéo đến lật hầm ra thì đến lỗ nẻ cũng không có mà chui. Giấu tiệt để làm của riêng chắc. Đừng hòng.

Tứ gạt Xinh ra.

Cả hai xăm xăm đi vào bếp lật nắp hầm.

Ánh sáng từ dưới hầm hắt lên cùng với tiếng Khả:

- Xinh đẩy hả em? Xuống đây.

- Xinh xinh gì, chúng tôi đây!

Ánh sáng vội tắt phụt. Lão Bong gằn giọng:

- Đốt đèn lên ông Khả. Bong đây. Không phải công an đâu.

Im ắng một tẹo rồi thì Khả lóp ngóp chui lên:

- Ông đến đây có việc gì?

- Đẹp mặt thật. Bây giờ thì lòi cái mặt lừa đảo ra nhé. Có đi đâu ông cũng phải nói cho chúng tôi biết một câu chứ. Ông định đẩy chúng tôi chết thay ông à?

- Ông muốn gì?

Lão Bong kể cả:

- Thế này nhé ông Khả ạ. Ông có ở đây quắp gái hay đi đâu là tùy ông. Chúng tôi có là bố ông cũng chẳng cản được. Nhưng số tiền...

Khả cảm hờn:

- Tiền nào?

- Đừng nóng. Nóng quá mất khôn. Tiền dân làng đóng để phân ruộng và tiền ủng hộ ban 447 chứ còn tiền nào. Chúng tôi có sổ sách thu, chi đủ cả. Thôi ngăn gọn, số tiền ấy cứ chia làm đôi. Ông và cô Xinh đây một nửa. Tôi và anh Tứ một nửa. Thế là mát lòng nhau. Rủi, có việc gì chúng ta cùng gánh chịu... hề... hề.

Khả tức tối gầm lên:

- Đồ đểu! Thằng già tham ăn chết bầm. Mà làm hỏng hết kế hoạch của ông rồi.

Lão Bong phất tay.

Tứ rút vội vàng rút dao ra.

Khả mắt trợn ngược, chết sững. Rất nhanh Khả trấn tĩnh ngay:

- A, quân phản bội. Đồng chí Xinh đâu, ghi ngay vào biên bản, lão Bong và Tứ rút đến dùng vũ lực đòi trấn tiền của dân làng nộp cho ban 447. Ghi ngay.

Lão Bong và Tứ chờ ra. Khả tiến tiếp:

- Mới có một lá thư thăm dò phản ứng của bọn công an mà các ông đã quay lưng lại với với sự nghiệp của làng Nhô.

Lão Bong ấp úng:

- Tôi... tôi không đòi chia tiền...

- Ông lại còn chối. Ông Bong, ông về bắt đài đi, tôi sẽ thông báo việc này ngay với dân làng Nhô.

Cả lão Bong và Tứ trúng mưu của Khả đều hoảng hốt:

- Xin ông tổng thư ký bỏ qua cho vụ này...

- Xin ông... xin ông.

Khả phẩy tay đầy uy quyền:

- Thôi được, nể công lao của hai vị với ban 447, tôi tạm gác lại chuyện này, các vị về đi.

Cả hai thất thểu ra về.

Khả ngửa cổ cười ha ha.

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 11 -

94- Một nhà dân - Ngày.

Nhà ở của đội công tác. Triết vừa xin ra viện. Mặt đã lên da non thành sẹo nửa bên mặt. Tóc Triết xém lửa đỏ quạch.

Rất đông người làng Nhô đến thăm Triết.

Buổi chiều muộn. Triết mời mọi người uống nước và nói đùa:

- Đây là lần đầu tiên bà con tới thăm chúng tôi mà không chờ có kẻo.

Mọi người cười ồ.

Một cụ già nói:

- Sông có khúc, người có lúc. Chúng tôi có lúc không phải với các anh. Mong các anh thông cảm.

Triết vui vẻ:

- Cảm ơn cụ. Chúng tôi dù làm việc gì cũng vẫn là con em của làng, của dân cả thôi.

Đoán hỏi:

- Bà con đến đây có phạm luật làng do ông Khả và ban 447 đặt ra không?

- Luật ấy là của các ông ấy chứ đâu phải của dân.

Một người dân khác chêm vào:

- Mà dạo này ông Khả thấy mất mặt.

Một người khác bĩu môi:

- Ngủ ở nhà con Xinh chứ ở đâu. Tôi biết tổng anh chị...

Triết đứng lên trang nghiêm:

- Tôi xin cảm ơn bà con đã đến thăm hỏi. Đúng là làng ta vừa trải qua những chuyện buồn. Lỗi này thuộc về ông Khả và một số người. Đội công tác của chúng tôi đã hoàn tất công việc điều tra. Chúng tôi có lời mời ông Khả cùng dân làng ra đình để công bố kết quả. Nhưng ông Khả vẫn cố tránh mặt.

Một cụ già trong ban 447 nói về tức giận:

- Thì các anh cứ gặp thẳng mà nói.

Triết cười:

- Chúng tôi không muốn để ông Khả cho gõ keng báo động rồi bà con kéo đến, xăng dốt, axit ném thì chúng tôi biết làm sao.

- Đây là ngày đầu chúng tôi chưa hiểu. Nhưng bây giờ thì đừng có mà lừa chúng tôi nữa.

Nhiều người nói:

- Tôi đã tự ra khỏi ban 447 rồi.

- Hôm qua tôi đã gặp hãn ông Khả đòi lại số tiền một triệu ứng đóng để được chia ruộng. Ngu thật.

- Đòi được không?

- Có mà đòi. Coi như đi tong lúa lợn.

Mọi người rên rầm đủ thứ chuyện.

Triết tiếp tục:

- Kính thưa bà con. Hôm này họp làng, bà con sẽ nói rõ mọi chuyện. Tội giết người, chống phá chính quyền, phá hoại trật tự an ninh của một số người, pháp luật sẽ phân giải. Chỉ mong nhân dân làng Nhô ủng hộ cái đúng, chống lại cái sai, chúng tôi mong muốn làng Nhô sớm trở lại nhịp sống bình thường, yên ổn.

Mọi người gật gù đồng tình.

Vừa lúc đó, Vân hấp tấp đi vào. Một người nói:

- Thôi ta về đi, để cô Vân...

Đám đông ra về, vọng lại tiếng nói vui:

- Việc làng xong rồi, anh Triết cho chúng tôi uống rượu nhé!

Triết và Vân đăm đăm nhìn nhau.

Nước mắt Vân chảy ra long lanh.

Cô lao vào vòng tay Triết:

- Anh!

*

* *

95- Nhà lão Bong - Ngày.

Nhà lão Bong. Khả ngồi soạn giấy tờ. Khả bảo:

- Ông Bong bật máy đi.

- Giờ này ông còn nói gì nữa?

- Tôi bảo ông bật máy. Có việc hệ trọng.

Khả nói vào mi- cờ- rô:

- Kính thưa nhân dân làng Nhô thân yêu. Việc đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực và đòi lại ruộng đất của làng Nhô đã được ban 447 và toàn thể dân làng nhiệt thành ủng hộ. Sự nghiệp của làng Nhô đã sắp giành được thắng lợi. Công an tỉnh đã buộc phải nhượng bộ và làm theo yêu cầu của chúng ta. Họ đã buộc phải ấn định ngày công bố kết quả điều tra. Nhưng đáng tiếc nguyện vọng chính đáng của dân làng Nhô không được đáp ứng. Thay mặt ban 447, tôi kêu gọi...

Chính lúc đó một tốp “đội cực nhanh” hốt hải chạy vào:

- Ông Khả. Nhiều người lắm đang chạy đến đây để đòi lại tiền ruộng. Chúng cháu không cản được.

Khả buông máy:

- Một lũ ngu mọi!

*

* *

96- Trụ sở công an tỉnh - Ngày.

Phòng làm việc của giám đốc công an tỉnh. Nguyễn Chức đang nói:

- Đúng như nhận định của đội công tác làng Nhô. Trịnh Khả đã gửi thư xin rút lại đơn kiện. Lời lẽ Khả giáo hoạt. Khả kèm theo điều kiện, đội công tác không được họp dân để công bố kết quả điều tra. Khả sợ.

Giám đốc:

- Ý đồng chí Hoà, ta sẽ trả lời thư Khả như thế nào?

- Báo cáo giám đốc, bằng lệnh bắt hãn vào sáng ngày kia. Ngày đội công tác họp dân. Đúng theo phương án đã định của đội chúng ta.

- Nhất trí. Phương án bắt Khả và đồng bọn đã được phê duyệt. Ngay sau đây các đồng chí sẽ cầm lệnh bắt. Đồng chí Hoà xem lại có điểm gì thay đổi không?

- Báo cáo, chỉ một thay đổi nhỏ là địa điểm bắt Khả. Hiện nay Khả đang nấp kỹ tại hầm bí mật nhà Xinh. Chúng tôi đã thuyết phục được cô Xinh. Chính Xinh là người sẽ bật nấp hầm, lôi Khả lên.

- Tốt. Chúc các đồng chí thành công!

*

* *

97- Nhà thờ họ - Đêm.

Đêm. Khả mò mẫm đến nhà thờ họ.

Tiếng chó sủa rõ thành vệt.

Khả bất động ở cổng.

Gian điện thờ tối om chợt ánh sáng kết thành hình ông cụ Tín từ từ hiện lên.

Khả sợ hãi lắp bắp:

- Ông đã ám vào giấc mơ của tôi.

Âm thanh u vắng nhưng không phải tiếng cụ Tín:

- Mơ là điềm báo.

- Ông định giết tôi?

- Đây là quả báo.

- Không ... không ... cứu tôi với ... hỡi tổ tiên họ Trịnh ...

Khả hét lên tay ôm cứng cánh cửa nhà thờ.

Tiếng cụ Tín:

- Ai đấy?

Khả choàng tỉnh.

Cụ Tín đứng trên thềm, tay giơ ngang mặt chiếc đèn dầu Hoa Kỳ. Một tay cụ vịn to đèn. Ánh sáng toả ra. Cụ Tín hỏi:

- Ông Khả đấy à? Mời ông vào.

Cửa tự mở.

Khả như kẻ vô hồn thập thò bước vào, bước lên thềm.

Ông cụ Tín cầm đèn soi mặt Khả.

Khả ngây người, hoảng sợ mở to mắt nhìn.

Cụ Tín chợt cười ha hả:

- Đến rồi. Đến rồi!

Khả vẫn ngơ ngác:

- Ông nói cái gì thế?

- Đến rồi. Đến rồi. Hôm nay thì ông được đốt hương. Tôi thức đợi ông chỉ vì việc ấy. Đến rồi...

Cụ Tín cầm đèn đặt vào bàn thờ. Cụ châm hương đưa cho Khả:

- Ông lạy tạ tổ tiên đi!

Khả làm theo lời cụ Tín như một cái máy.

Cụ Tín lại cầm đèn đi ra.

Khả đi theo.

Cụ Tín:

- Xong cả rồi. Để tôi tiễn ông một đoạn, kéo sau này chẳng còn dịp. Thôi đi nhé. Ừ được rồi, đi nhé!

Khả thập thồm ra khỏi cổng.

Cánh cổng tự khép lại.

Khả quay lại nhìn.

Cụ Tín đứng trên thềm giơ ngọn đèn ngang mặt.

Thoắt cái cụ Tín biến mất.

Gian điện thờ tối om.

Gió cuộn hu hu như người khóc.

Khả vùng chạy.

Chó sủa rộ.

Phạm Ngọc Tiến

Chuyện làng Nhô

- 12 -

98- Đình làng Nhô - Ngày.

Buổi sáng tại đình làng Nhô.

Dân làng kéo đến rất đông.

Chỉ có số ít thanh niên “đội cực nhanh” còn mang vũ khí.

Ban 447 chỉ còn lèo tèo ít người ngồi ở dãy ghế trên thềm đình. Trong số đó có lão Bong và Tứ súrt.

Đội công tác cùng một số cán bộ xã.

Thanh Hoà khai mạc:

- Kính thưa bà con! Theo lịch định hôm nay đội công tác sẽ công bố kết quả điều tra theo yêu cầu trong đơn của ông Trịnh Khả. Đáng tiếc ông Khả không có mặt. Chúng tôi cho mời chính quyền xã tham dự buổi họp này. Xin mời đồng chí Nhút.

Bí thư Nhút đứng lên, giọng run run vì xúc động:

- Thưa bà con làng Nhô. Thay mặt Đảng uỷ, uỷ ban, chính quyền xã Hoà Đông, tôi xin nhận lỗi trước nhân dân làng Nhô. Thời gian qua, do quan liêu, do buông lỏng quản lý nên trong bộ máy chính quyền có một số cán bộ thoái hoá dẫn đến tham nhũng ảnh hưởng đến uy tín của Đảng uỷ và chính quyền. Trước nhân dân làng Nhô, chúng tôi kiên quyết sẽ xử lý số cán bộ trên, làm trong sạch nội bộ, để lấy lại niềm tin của nhân dân và sự đoàn kết, ổn định của địa phương...

Tiếng vỗ tay hoan hô rầm lên.

Bí thư Nhút xúc động mạnh:

- Xin cảm ơn bà con!

Thanh Hoà đứng lên:

- Kính thưa bà con! Đội công tác chúng tôi đã kết thúc công tác điều tra. Hôm nay chúng tôi phải nói ra một sự thật. Tất cả những gì lâu nay ông Trịnh Khả nói và làm là đánh lừa bà con.

Cả sân người lặng đi.

Hoà tiếp tục:

- Chúng tôi làm việc theo nguyên tắc và dựa trên sự thật. Việc thành lập ban 447 là do ông Trịnh Khả lừa bịp chứ không phải do văn phòng quốc hội cho phép. 447 là số phiếu tiếp dân làng Nhô chứ không phải công văn của văn phòng quốc hội.

Thanh Hoà lấy tờ phiếu tiếp dân giơ lên.

Đám đông người ò nhất loạt.

Thanh Hoà đặt tờ phiếu xuống bàn:

- Chúng tôi có đủ tang chứng. Việc thứ hai, cách đây mấy ngày, ông Khả viết thư cho chúng tôi xin rút đơn kiện. Đây là thư của ông Khả. Ông ấy định bỏ làng trốn. Việc này người của ban 447 biết.

Thanh hoà giơ bức thư lên.

Mọi người dồn mắt vào lão Bong.

Lão Bong lúng túng đầu ngọ nguậy như con sâu.

May là Thanh Hoà nói tiếp:

- Việc thứ ba, ông Khả dựng lên chuyện đòi 70 mẫu ruộng hoàn toàn vì mục đích cá nhân. Chính ông Khả viết thư cho huyện đòi năm ngàn đô la, tức là bằng bảy mươi triệu đồng tiền Việt Nam thì ông ấy dẹp dân làng Nhô im ngay, không kiện cáo gì nữa. Bức thư ký tên Z50 – Thanh Hoà giơ bức thư – việc này có người của làng Nhô làm chứng. Chưa hết. Lợi dụng việc đòi đất, ông Khả thu tiền của dân một cách tùy tiện. Số tiền này...

Mọi người ồn ã vì tức giận.

Tiếng la hét bức tức rộ lên khắp sân đình:

- Ra là thế, ông ta cho cả làng vào trông.
- Tiền đóng chia ruộng, lão ấy xơi hết cả rồi.
- Gọi ông Khả ra trả lời dân đi.
- Bắt ban 447 trả tiền cho dân.

Thanh Hoà phải vỗ tay để giữ trật tự:

- Việc thứ tư, ông Khả gây rối loạn trị an khu vực, dùng bạo lực tấn công huyện, vô cớ bắt giữ người thi hành công vụ. Và – Thanh Hoà nghiêm giọng – giết người vô cùng man rợ. Với tất cả những tội lỗi đó, hôm nay chúng tôi, nhân danh pháp luật, bắt giữ Trịnh Khả và đồng bọn. Đây là lệnh bắt.

Không khí vụt im lặng.

Từ ngoài đường làng chiếc xe đặc chủng của công an tỉnh đi vào.

Đám thanh niên “đội cực nhanh” vội vã vứt vũ khí lùi vào đám đông.

Tứ sát chạy ra phía hồ bị ngáng chân ngã đến oạch.

Công an còng tay, rút con dao nhọn từ bụng Tứ ra, đẩy hẳn lên xe.

Lão Bong miệng lắp bắp, lùi dần, lùi dần, lùi dần.

Thanh Hoà cười:

- Ông Bong. Ông là một cộng sự đắc lực của Trịnh Khả. Xét hoàn cảnh tuổi tác và mức độ vi phạm, chúng tôi thấy chưa cần phải bắt giữ ông!

Lão Bong mặt méo xệch, nửa cười, nửa khóc.

Thanh Hòa:

- Pháp luật luôn khoan hồng cho kẻ biết hối lỗi. Ông có thể chỉ cho dân làng và chúng tôi biết chỗ ông Khả ẩn nấp chứ.

- Dạ... có... có... vâng ạ... tôi xin chỉ...

- Được. Vậy thì ông, trước hết hãy đóng lên hồi keng thanh bình đã.

Dân làng hò reo cùng đội công tác rời khỏi đình làng trong tiếng kêng khoan thai, âm vang.

*

* *

99- Nhà Xinh - Ngày.

Dòng người cuồn cuộn kéo đến nhà Xinh.

Xinh ào ra ôm chầm lấy Vân, khóc.

Thanh Hoà bảo:

- Chị Xinh. Chúng tôi hoan nghênh thái độ cộng tác của chị. Bây giờ chúng ta vào việc.

- Vâng...

Xinh đi vào bếp.

Các chiến sĩ công an đi theo đứng ở sân.

Xinh lật nắp hầm.

Ánh sáng đèn hắt lên. Tiếng Khả:

- Xinh hả em? Kêng gì đấy?

- Anh lên đi anh Khả! Em bảo.

Khả lóp ngóp chui lên.

Xinh cầm tay Khả dắt ra. Vừa đi Xinh vừa thõn thức:

- Anh Khả. Em không muốn thế này. Nhưng chẳng còn cách nào khác. Tha lỗi cho em...

Khả thoáng thấy bóng công an, vội đẩy Xinh ngã, định chạy nhưng không kịp.

Hắn đã đứng giữa vòng vây của công an. Khả nói:

- Các ông bắt tôi vì tội gì.

Thanh Hoà chìa tờ lệnh:

- Tội bạo loạn, chống phá chính quyền và giết người...

Khả hét to:

- Đánh! Bọn phá làng. Chúng mày đâu, đánh!

Dân làng Nhô đứng vòng tròn xung quanh im lặng nhìn Khả thương hại.

Một cụ già bảo:

- Muộn rồi, ông Khả ạ. Dân làng Nhô không mê muội mãi đâu.

Khả run rẩy hực lên, ngã vật xuống.

*

* *

100- Làng Nhô - Ngày.

Chiếc xe đặc chủng của công an trôi chậm chậm khỏi làng Nhô trong nắng nhạt nhoà.

Cánh đồng trải ra bát ngát.

Triết và Vân đi sóng đôi trên con đường nhỏ bìa làng.

Vân dừng lại, chỉ tay.

Phía trước cánh cò sải đập dờn.

Ông cụ Tín đứng trên thềm nhà thờ họ Trịnh đăm đăm nhìn chiếc xe hòm đang trôi xa dần và đôi trẻ hạnh phúc.

Cụ lập cập quay vào gian điện thờ.

Điện thờ âm u, mờ mờ.

Cụ móc túi lấy bao diêm.

Đôi bàn tay giả lấy bấy quẹt đến bốn, năm lần, que diêm mới bắt lửa.

Cụ tháo thông phong chiếc đèn dầu Hoa Kỳ nhỏ.

Tiếng gió rít nhẹ, lửa tắt.

Lại lấy bấy quẹt diêm. Lần này lửa được châm vào đèn.

Bập bùng thứ ánh sáng vàng vọt lướt vào các bức ảnh, vẽ tiền nhân họ Trịnh.

Cụ Tín châm hương, chấp tay.

Lấp lánh những đầu hương hồng xú.

Những đốm hương đỏ to dần lên trùm vào chữ “Hết”.

HẾT PHIM

Lời cuối: Cám ơn bạn đã theo dõi hết cuốn truyện.

Nguồn: <http://vnthuquan.net>

Phát hành: Nguyễn Kim Vy.

Sưu tầm: Thanh Vân

Nguồn: Intrenet

Được bạn: Ct.Ly đưa lên

vào ngày: 10 tháng 5 năm 2010